GretagMacbeth™ ColorChecker Color Rendition Chart
inches
centimeters
D50 Illuminant, 2 degree observer
Density
Golden Thread
Colors by Munsell Color Services Lab
Dan Williams

Incipiunt capitula sequentis opis
Et primo libri primi Ca. primum.

De singulari amicicia.
Johannis et Basily.
paritateq; ꝓpositi ac
studij eorūdem .ii.
Qualiter mater iohānis nitebatur
eam retrahere a ꝓposito sancto vt
cohiberet sibi. iii.
Quomodo iohānes refugerit sacer
docij dignitatem et latenter basiliū
adhoc induxerit. .iiii.
Redarguit basiliꝰ iohānem de fu
ga sacerdocij et sui intrusione. que
rens ab eo qualiter respōdēdū sit si
nistre hoc ipm interꝓtantibus .v.
Responsurum se pollicet iohānes
nō solum de obiectis sꝫ ecia de his
quibus nōdum redargutꝰ est. vi.
Quam vtilis sit fraus bōa multis
appbat exemplis.
Explicīt ca. libri primi Incipiunt
capitula libri secūdi. .i.
Quod sacerdociū grande
sit caritatis testimoniū
in xpm. ii.
Quod ministerium eius
antecellit alys officijs .iii.
Qz magnū requirat animū et ān i
randum. iiii. Qz multū sit in eo diffi
cultatis magnū piculum. v.
Qz nos ꝓpt caritatem xpi hoc mi
nisterium fugerimus. vi
Demonstratio virtutis basily. Et
quod vehemens sit eiꝰ caritas .vii
Qm non in cōtumeliam illoꝝ qui
nos ordinare decreuerant hoc mi
nisteriū fugerimꝰ sꝫ magis eos a vi
tupatione quā pati poterant libera
uimus.

Capitula libri tercy .i.
Quoniam q̄ suspicati sūt
nos ꝑ supbiā declinasse
hoc officium estimationē
suam vulneraverit .ii.
Qz nō ꝓpt gloriā fanā fecerimꝰ. iii.
Qz si gloriam cōcupissemus optuit
nos eligere tale ministerium .iiii.
Quia metuenda sit necessitas sacer
docy. que in nouo testamēto multo
est horribilior q̄z in vetere fuit .v.
Qz magna sit potestas et dignitas
sacerdociū. vi
Qm magnoꝝ dei munerū sit mini
ster sacerdos .vii.
Qz ipse paulus se insufficiētem pu
taret ad magnitudinē tanti aspici
ens principatus. viii.
Qz in multis peccare cogat qui in
medium adducitur nisi fortis fuerit
animi atq; diligentis .ix.
Qualis elationis sit ibi grandis oc
casio .x.
Quia nō ipm sacerdocium horum
malorū causa sit sꝫ vniuscuiusq; ig
nauia delinquentis. .xi.
Qz opteat cupiditatē amoris ꝓma
tus ac dominacionis. expellere a se
animum sacerdotis. xii.
Qz sapientissimū oporteat esse sacer
dotem. xiii.
Qz sup maximā abstinentiam alia
querātur ab animo sacerdotis. xiiii
Qm nihil tam puritatem et aciem
mentis obtūdit. vt iracūdia inordi
nata .xv.
Ubi aliam speciem litis plenam pi
culoꝝ iohānes ostendit .xvi.
Estimacio quantū esse opteat illum
qui tantis tempestatib⁹ opponēdꝰ
est .xvii.

Quātus sit in gubernatione virgi
num timor. xviii.
Qr multas habeat iudiciaria pote
stas molestias.
Expliciūt capitula libri trecij Inci
piunt capitula libri quarti. i
Uod mlta sacerdoti op⁹
sit virtute sermonis. ii
Quia debeat cōtra om
niū cōgressus tam genti
lium q̄ etiā iudeorū et hereticorū es
se patus. iii
Qr vehemēter opteat disserēdi eū
arte pollere. iiii
Quia beatus paul⁹ in hoc maxime
se exercuit. v
Qm̄ nō solū signis clar⁹ fuerit. sed
etiam disserendo. vi
Quia et nos maxie huic studio ad
herere velit. vii
Qm̄ cū hoc defuerit sacerdoti mul
ta subditi detmēta paciantur.
Capitula libri quinti. i
Uia labore et studio iu
gi omelie sacerdotis in
digeant. ii
Qm̄ his qui in hoc ordi
natus est et laudē debet cōtempne
re et virtutem habere dicēdi. iii
Qm̄ nisi hoc vtrūq; habuerit inuti
lis plebi sit. iiii
Quia maxime inuidētie debeat es
se contemptor. v
Qm̄ ei qui erudit⁹ est maiore opus
sit labore q̄ illi qui nō didicit. vi
Qr iudiciū multitudinis impite ne
q; penitus contēpnendū sit neq; ex
omni pte metuendū. vii
Qm̄ ad id solū vt deo placeat ser
mone vti opteat. viii
Qm̄ qui nō cōtempnit laudes ma
la multa patiatur Expliciunt capi
tula libri quinti. Incipiūt capitula
libri sexti. i
Uod penis subiaceāt sa
cerdotes etiā populi de
lictis. ii
Qr maiore opus habe
ant ad bene viuendū intentione q̄
monachi. iii
Quia facilior sit rō monachorum
quā ecclesie presidentium. iiii
Qr sacerdos omni mūdo videatur
esse p̄positus et alia atq; alia nego
cia reuerenda suscipiat. v
Qm̄ ad omnia optuniū esse cōueni
at sacerdotem. vi
Qm̄ non sic abstinentia monacho
rum sicut sacerdotū bene āministrā
tium sit pfectionis indicium. vii
Qm̄ nō phisdem causis ille qui est
in medio et his q̄ in secreto est vitā
suam instituat. viii.
Quia multo facilius qui soli sunt.
q̄ illi qui p multis solliciti cōuersa
tionem suam dirigant. ix
Quia nō optz et cōtempni multoꝝ
suspiciones etiam si false sint. x
Qm̄ nō sit satis magnū semetip̄m
saluare solum. xi
Quia multo graui⁹ puniantur pec
cata sacerdotum quā laycorum. xii
Probacie p exempla et laboris sa
cerdotalis et formidinis. xiii
Qm̄ omni pugna grauius sit bel
lum dyaboli contra nos.
Expliciunt capitula Dyalogorum
sancti iohānis Crisostomi et sancti
Basilij de dignitate sacerdotali.

Incipit liber prim⁹. Johānes iqt

Mihi quidem multi fuerunt amici certi. et amicicie iura scientes. solideq; seruantes. Un⁹ aūt ex his plurimis amore q̄ in nos habebat illis omnib⁹ añcellēs. tāto eos spacio cōtendit post tergū relinquere. quātum illi ceteros. qui nobis leui noticia iūgebātur. Hic ergo omne mihi tempus adherebat. Nam et studia ip̄a contigim⁹ et hysdem p̄ceptoribus vsi sum⁹ Sz ⁊ sedulitas et studium in eadem lr̄arū opera cōgruebāt. cupiditasq; similis de eisdem negocijs pariebat. Nec tūc solum cū ad huc frequētabam⁹ magistros. verū et qñ ab his recedentes oportebat eligere. qd̄ iter vite nobis ingredi cōmendaret. cōcordātes in his etiā videbamur. erāt quoq; alia plurima. quib⁹ custodiebatur. solida et rumpi nesciens nostra cōsensio Neq; eñ aut in splendore patrie erat qd̄ diuersum velle posset alter. aut mihi opulētia suppetente ille vitam ducebat in extrema pauperie sz et substantie nostre equacō ꝓpositi nostri equalē statum videbatur imitata Sen⁹ quoq; nobis similiter honoratū. ita vt omnia diligētium sentētia cōuenirēt Verū qr oportebat beatā vitā manachorum sequi. philosophiāq; veram. in hoc nobis trutina volūtatum apparebat inequalis. qr illius quidem ꝑs sublenata pēdebat. ego aūt adhuc seculi cōcupiscentijs impeditus deprimebā ꝑtē meā et in inferioribus manere cogebā. iuuenilibus illam spectaculis semꝑ imergēs. Int̄ ista ergo amicicia quidē sicut et prius in cōcussa durabat. illa vero cōuersationis diurne cōiūctio soluebatur Neq; eñ ad dissimilia ꝓperantes vnam ee habitacōnē poteram⁹ tenere Sz postq̄ ego quoq; degurgite sum paululū vite presentis erectus ꝓtinus me ille manu vt dicit̄ vtraq; suscepit. Verūtñ nec tūc quidem vnitatem pristinā potuim⁹ obtinere. Ille eñ qui multo me preuenirz tp̄e. multaq; vehemētia precedebat. nobis vtiq; superior ferebat̄ nimis in alta subuect⁹ Benign⁹ tñ cū esset multūq; nostram honorarz amiciciam. a cunctis se alys abducens. nobiscū pene temp⁹ omne morabatur Quod quidē ⁊ desideraue rat. sz sicut dixi nostra ꝓhibebat ignauia Neq; eñ sinebat res iudicū tribunalia frequētātem et scene voluptatib⁹ hebescētem illi crebro assistere. qui affixus libris nec forū dignabatur aliquando itrare Ob hec igitur qui erat ante discretus. quia nos tandem in ei⁹ vite ordinē quā ip̄e agebat aspexit. confestim desiderium qd̄ olim ꝑturiebat effudit. et ne exiguā quidē deinceps dici ꝑtem nos relinquere sustinebat. permanebat eciam deprecās vt domū ꝓpriam vterq; nostrū deserēs cōe

faceremus habitaculū Quod ⁊ per
suasit. resq; habebatur in manibus
Ed ꝓhibuerūt cōtinue i
cantationes matris mee
hanc amico p̄parare gra
ciam. ymmo hoc ab eo
munꝰ accipere Cū em̄ sensisset nos
talia cogitantes. cōp̄hendit me dex
tera induxit que in cubiculū. et assi
dens iuxta me in eo lecto quo nos
ꝑturierat. laxatis fontibꝰ lacrimaꝝ
addebat verba cū gemitu. que ma
gis essent miseranda q̄ lacrime.
Ego inquit fili patre tuo diu potiri
ꝑmissa nō sum ita quippe deo pla
cuit. doloresq; exortꝰ tui mors illiꝰ
cōsecuta. tibi quidem orbitatē mi
hi aūt viduitatem intulit immatu
rā. alia quoq; viduitatis mala his
solis bene nota a quibus etiā ꝑferū
tur Nullus quippe sermo cōp̄hen
dere pōt tempestatē illam atq; estū
quē adolescentula sustinz destituta
que domo patria nup egrediēs ne
gociorūq; ignara cūctorum subito
et luctu importabili vulneratur mo
lestiasq; cogit̄ sustinere etatis ⁊ sexꝰ
facta destitutione maiore. cui immi
net vel ignauias emēdare seruorū
vel cauere nequicias. repellere etiā
cōsilia ꝓpinquorū eorum quoq; qui
sunt in republica suꝑbiam et i mitē
tributis p̄sidentium p̄dicacōnem
ferre pacienter. Mihi aūt pater tuꝰ
aliud quoq; pignus. idest sororem
tuam reliquerat. cꝰ educacō p̄sta
bat quidem sollicitudinē mater. sz
tñ vel expensarum liberā vel timo
ris Filius vero cottidie mille implet
timoribus mr̄em et sollicitudinibꝰ
multo plurib⁹ Pretereo aūt sump
tuū magnitudinē quā pati cogitur
que illum liberaliter educare desid̄
rat Verūtñ nihili me horū cōpulit
secūdis cōciliari nupcys. aut in do
mū patris tui inducere alterū virū
sz in salo et cōturbatione ꝑmanens
fornacem viduitatis ferreā nō de
fugi. superioris gratie adiuta sola
cio Conferebat vero mihi nō modi
tam cōsolationē in erūpnis meis tu
am iugit̄ faciē cōtueri. in qua mihi
viuens ymago custodiebat̄ defunc
ti. certissima vultꝰ illius imp̄ssione
signata Propter qd̄ cū adhuc es
ses ꝑuulus. nec dū doctus in ver
bis conari cū maxime oblectāt filij
ꝑētes magnam mihi tñ cōsolatio
nē p̄bebas Huc accedit qd̄ ne illud
quidem causari potes. qꝛ viduita
tem quidem fortiter tulimꝰ substā
ciam vero patris tui expensis immi
nuerim qd̄ noui multos sub orbita
tis in felicitate ꝑpessos. Patrimoni
um quippe integrum reseruaui. et
nihil minꝰ prestiti de his ꝑ que se
cundum natales tuos possis place
re. que tñ de mea facultate quā do
mum veniens attuleram semꝑ exhi
bui Verū ne me hec iputantē refer
re arbitreris. sz qd̄ ꝓ his omnibus
hanc vnam petam gratiam. ne me
secūda viduitate circūdes. et velut
soporatum luctū rursus excites. sz
sustine finem vite mee qui post mo
dicum fortasse tempus eueniet Iu
uenibꝰ eundi in longissimā senectu
tem. senibus vero nihil aliud licet
expectare nisi mortem. Cum ergo
me terre dederis. ossibusq; patris

tui miscueris. ito q̄z longe voles na
niga quo libuerit mare. nō erit tūc
q̄ possz obsistere. Nūc vero quā diu
spiramus patere nostrā cohitacōnē
ne offendas et deū si nullis extantiū
bus causis inferas me malis plurimis. cū te nihil leserim. Aut si me pp
ter hoc arguere potes q̄ te in sollici
tudines trahо vite presentis rebusq̄
meis pesse cōpello. neq̄ leges na
ture neq̄ educacōnis reuerentiam
nec cōsuetudinis vinculū ne soli
ud quoq̄ reuerere. sz quasi in inimi
cos tuos effugito et hostes. Ei vero
omnia ago vt tibi requies plurima
cōparetur in vite h⁹ itinere si nihil
aliud vel ista apud nos te vincula
ista cōtineāt. Nam quenis tibi co
pia suppetat amicorū nullo tamen
de his agente tanta libertate pote
ris quia neq̄ inuenitur vllus cui eq̄
vt mihi cura tue existimacōnis imi
neat. Hec ergo et his plura mater p
seuerabat ingerere. que ego ad illū
amicum fortissimū reportabā. Qui
tñ non solū nō acquiescebat ei⁹mo
di sermonibus verū indies vehemē
cius eadem a nobis que et primit⁹
reposcebat.

ili.

TUm in hoc ergo dispo
sicōnum essem⁹ statu. il
loq̄ ingiter adhortante
me vero non abnuēte. q̄
dam repēte incidens vtrūq̄ nostrū
fama turbauit. Insonuerat aūt q̄
assumēdi essem⁹ ad sacerdocy dig
nitatem. Ego ergo vt primo ad au
res meas sermo est allatus eiusmo
di timore sum simul et stupore cō
pletus. Timore quidē ne forte ca pe
rer eciam inuitus. stupore vero q̄m
requirebā vñ illis viris hec cogita
cio de nobis potuisset incidere. In
spiciens quippe memetipz nihil me
habere illo officio dignū videbam.
Hic enim amicus spectatissimus
accedens ad me cū nullus esset ar
bitr⁹ hanc rumorē q̄ q̄z nō
arbitrarer ambisse. Verebar tñ ne
quis nos de eiusmodi reb⁹ vel agē
tes aliquid vel cōsiliū capiētes aspi
ceret. et penuo poterenus. Appare
bat aūt mihi eū facile acquiescaturū
sicut precedens spōdebat amicicia.
illud quoq̄ inter mecū vel igredi eū
vel si oportuisset eligere. Qui vi
dens in eo benignissimā volūtatem
intelligensq̄ totius ecclesie grande
esse dispendiū si tam bono viro et
ad regendos alios oportuno pri
maretur grex xpi. mee infirmitatis
obtentu nō approbavi illi sup hac re cō
silium qd̄ habebā equidem qui nū
q̄z id tale facere potuissem videlicet
vt aliquid illū mearū volūtatū late
ret. Respondi ergo deliberacionem
sup his rebus in temp⁹ aliud diffe
rendam. q̄m nihil tale quale puta
bat icūberēt psuasiq̄ cōfestim ne cu
ris talib⁹ sollicitaretur. mei quoq̄
fiducia reposuisti. quasi qui illū deser
turus nō essem si vnq̄ pati tale ali
quid cōtigisset. Tempore igit̄ pte
reunte nō multo cū iam veniss̄et q̄
nos erat ordinatur⁹ sacerdos esset
q̄z in occulto. nihil sciens quasi ppt̄
aliam causam meus ille amicus ad
ducitur. suscepitq̄ officij ingū spe
rans ex his q̄ me nouerat fuisse pol
licitum. me quoq̄ nō aduersaturū

ymmo magis arbitrans ꝙ iam p̄ cedentes nos ille sequeretur. Quidam em̄ ex his qui aderāt cum illū ad suscepcōnem vidissent ministerij trepidantē et resistentē. incōgruum nimis esse clamabant ꝙ proteruꝰ ab omnibus crederetur idest me cum multa mā suetudine patrē acq̄ euisse iudicio illū vero qui habitus fuisset multo prudentior sup̄bire atq̄ appetere vanam gloriam resultātem exilientem et cōtradicētem. quibus cū sup̄atus fuisset audiens deinceps qr fugissem ingressus est ad me cum silencō qd̄ meror fecerat. sedensq̄ ꝓpter volebat quidem dicere aliquid. sz nimio impediebat̄ angore cꝰ tn̄ magnitudinē sermone non poterat explicare. Nā vt labia cepisset abiūgere sermonem incidebat angustia Videns ergo eum lacrimātem ꝑturbationisq̄ plenū. causamq̄ sciens. cepi ꝓ nimia voluptate ridere cōp̄hēdensq̄ eiꝰ dexteram deosculari ānitebar. glorificans deū ꝙ mihi artis mee qua illum capi voluerā finem bonū ⁊ qualem oraueram p̄stitisset Ille vero cū me letū hylarēq̄ vidisset intelligēs se deceptū fuisse amplius mordebatur et amplius angebatur.

Basilius. iiii

Erum cum paululū anime eius cōquiescerz egritudo et si id qd̄ erga nos erat despiciendū inquit esse duxisti nec rationē nostram habendā putasti sicut agnosco tādem tn̄ vel opinionis tue debuisti habere curā cōtra quam nunc omniū ora reserasti. Cuncti quippe te cupiditate glorie hoc ministeriū respuisse cōfirmāt. ⁊ q̄ te de accusacōne eruat nō est Mihi em̄ nec inseri cōuenticulis est liberum tanti sunt cōgredientes arguētesq̄ cottidie Nam cū me in quocūq̄ ciuitatis loco apparentē. adducentes singuli qui nobis aliqua familiaritate iunguntur maiori me ꝑti accusacōnis opponūt Cum scires inquiunt eius cōsilium neq̄ em̄ poterat aliquid eorū que sunt illius te latere. oportuit nō celare sz cōmunicare debuisti nobiscū. neq̄ enim nos defecissent talis instrumēta venatus Ego aūt qm̄ te cogitātem p̄us ista nō nouerā. cōfundor ⁊ nimis erubesco quid quā illorū referre sermonibus ne forte falsā nostrā fuisse hactenus arbitrentur amicitiam q̄q̄ quidem claret non fuisse certam qd̄ nec tu negare potes. hys conuictꝰ que in nos nup̄ egisti. Sed tamen eos qui nobis mediocriter noti sūt vtile arbitror mala nostra celare atq̄ ideo piget me rerū exponere veritatem. Ad ultimū igitur tacere compellor terrāq̄ d̄mersis oculis ituerī et obuios quosq̄ reuereri atq̄ defugere Nam et si euasero priorē eorū redargucōnem incipient me adiudicare mendacō Neq̄ em̄ adducētur vt credant. qm̄ et basilium int̄ reliquos numeraueris. quos cōsiliū tuū optuisse estimas ignorare Vlerz de his mihi multus sermo esse n̄ debet cum id dulce estimaueris Sz in reliquū quomodo tantū pudorem feremus cū alij nobis vane glorie vicium alij elacionis ascribunt. Qui vero sunt cōquirentium rigidiores vtraq̄ nobis ꝑiter impingunt ad

dentes etiam contumeliam quam dicunt fuisse ppessos eos a quibus fueramus electi. qđ etiam iuste illis accidisse clamant et si de honorari amplius potuissent quippe qui tantos et tales relinquentes viros adolescentulos heri adhuc et nudi⁹ tercius eciam in cura vite reprehensione dignissimos. qui exiguo tpe sup-
cilia collegerũt palliola pulla susceperũt tristiciamq; simulauerũt in tã magnum subito adduxerũt honorem quantũ nec i somnis se suscepturos poterant suspicari Et aly q-
dẽ a prima etate vsq; ad vltimam senectutem ppositum extendentes abstinentie inter eos adhuc permanent qui reguntur. presunt vero illis fily eorũ et hy qui nec quidem regulas audierunt quibus ãministrari debeat talis principatus. Ista ergo et plura his alia que nobis ingerant frequenter exurgunt que q̃liter ego dilnã non habeo. a te autẽ posse id fieri reor Neq; eñ credibile est frustra te in hanc fugam coactum et sine causa talium virorũ inimicicias elegisse suspicer. sz cum aliqua vtiq; prudentia et deliberatione in hoc fuisse pductum Propter qđ et ad manum tibi puto esse rationes. quibus factum debeas excusare Dic ergo dic inquam si iuste aliquid apud illos possim⁹ allegare. Eorum enim in quib⁹ ego a tele-
sus ꝓbor nullam cãm requiro nec q̃ se duxisti nec q̃ pdidisti. nec q̃ tãtes familiaritatis oblitus cũ nos animã quoq; nostram vt ita dictũ sit in tuis manibus posuerimus. at tu
[illegible] te vsus sis quasi imminẽt tibi ab aliquibus te hostibus custodiri cũ optuerit si hoc vtile videbas esse consilium nec te lucrũ tale defugere. si vero rem sciebas esse nocitamur. nos quoq; quos honorabiliores tibi sp ab alys esse dicebas ab hoc libera-
re dispendio Tu vero ecõtrario vt caperemur egisti. dolis et simulationibus agens cũ eo. qui tecũ omnia secure et simpliciter vt loqui ita agere cõsueuerat Verũ vt viri nihil ob hec arguo nec exprobro eam sollicitudinem in qua nos reliquisti. illam cõiunctionem nostre cõuersacionis absẽdens ex qua iocũditatem z vtilitatem non quamlibz collegeram⁹ assidue Verum hec omnia reliquã feramq; tacitus et quietus nõ quotu in nos mediocrit cõmissis. sz qñ hac me lege cõstrinxi ex illo die quo tuas amicicias adamaui ꝓ vniuersis quibus me forte otristare voluisses ne vmq; tibi necessitatem satisfaccõnis indicerem Qñ vero mihi non mediocre dampnũ intuleris tu ipe etiam nosti. si tamen meministi verborum et que ab extraneis et que a nobis mutuo habere semper denobis metipsis solebamus Hec autem erant quia grande emolumentũ de nostra vnanimitate caperemus. et q̃ mutua muniremur amicicia plurimis etiam videbatur. q̃ non solũ nobis sz eciã plurib⁹ non modicam vtilitatem nostra esset collatura cõcordia Ego aũt cõmodum quidẽ nullũ vt arbitrabar. de me quibus cũq; posse cõferri dicebam. sane q̃ hoc maxie de amicicia lucraren nr quia non facile essemus ab ullis si q̃

voluissent forte capiendi. Nec ego te cõmonens nũquam quieui tem/ pus inquiens malũ est insidiantes plurimi germanitas caritatis inter yt intro ducta vero est inuidia disp dens In medio laqueorum ingre// dimur et in murorũ marginib⁹ am bulamus. pati sunt qui insistãt me moribus nostris Si aliquid forte p uenerit plurimi er omni pte circum// stant. qui vero collabor et nullus ẽ aut qui valde facile possint p pau// citate numerari. vide ne discrepan tes vnquã conflemur in risum atq; cum irrisione dampna feram⁹ po// cioza Frater qui adiuuatur a fratre sicut ciuitas fortis et sicut regnum diligenter munitum Ne dissolnas hãc germanitatẽ. ne rũpas eiusmo di municõnem Nec et alia hys iu// giter plura dicebam. nihil quidem quale feceris suspicans Sed qui mul tum te valere erga nostras amicici as arbitrarer. et habũdanti tñ sa// no et ingenti affectu curam adhibẽ dam putabam Nescies aũt egrescẽ ti animo remedia vt res idicat ad monebam nec tñ aliquid hoc timo re pfeci. nec quicq; mihi de hac se// dulitate cõmoditatis adiunctũ est Cuncta eñ illa repente despiciens. nec in animũ prsus inducens quasi exarmatã nauim in infinitũ nos pe lagus dimisisti nihil de feris illi fluc tibus cogitans quos pferri est a no bis necesse Nam si aliquãdo conti gerit aut calũpniam aut vitupera cionem aut aliã quãq; iiuriam aut elacõnem cuiuspiam insurgere qua lia frequenter euenire solent ad quẽ confugiam. Cũ quo pticipabor an gores animi. Quis nos adiuuare dignabitur aut cõtristantibus ob// uiare Quis vlterius phibebit affli gere Nos vero quis cõsolabit aut exhortacione pparabit stultorũ con tumelias et facta tollerare Null⁹ pr sus est te pcul posito et nec clamorẽ pugne istius audiente. vel nũc intel ligis quid mali opatus sis vel nunc postq; vulnerasti pspicis quã letale vulnus inflixeris. verũ ptereantur ista neq; eñ que facta sunt ifecta ali quando erunt. Quid vero ad eos qui foris sunt dicere poterim⁹ qui// busq; causis apud illos nobis excu sacõ cõpabitur.

Johannes

v

Onfide inquam confide Neq; eñ p his solis cau sis reddere sum patus - sed eciam illorum de quib⁹ nos in nocuos reliquisti temptabo qualẽ potero monstrare rõnem. et su⁹ ab ipsis satisfactionis nostre sumat et ordiñ. Multũ quippe et incõsidera// tus et importunus fuero. si externo rum offensionibus medicari volẽs atq; satagens qualiter ab arguendi studio cõquiescant ei qui mihi om/ niũ sit amicissimus tantaq; apud me reuerentia vtatur vt nec de his mecũ expostulet de quibus se lesum esse confirmat. sz in nichilũ ista du// cens p aliorum in nos sit placacõne

sollicit⁹ Sz si quid nihil in eum cõ
miserim nequiuerim cõpbare tunc
plane maior mea circa illum cõuin-
cetur ignauia. qm̃ illius circa me
studium atqz benignitas Quid er-
go tibi nocuimus qm̃ hinc primũ
placuit infretum satisfaccõis intra-
re Offendi ne ꝙ occultaui tibi con
silium meum. Sz ob lucrũ tam tuũ
qui seducebaris. q̃z illorum quib⁹
te circũuenientibus dicam neqz em̃
fateri pudet ꝓdidimus. Si em̃ per
omnia frutum malũ est neqz eo quis
quã in bona ꝑte vti põt ꝑatus sum
cum volueris animaduersionẽ sub
ire ymmo tu nũq̃z a nobis aliquam
expetes vlcõnem Nos vero statue
mus in nos qualia solent iudices. ĩ
eos qui nocuisse alijs docentur. cũ
eorum miserentur eciam accusato-
res Si vero nõ semper noxia res est
sz eorum qui abutũtur ꝓposito ma
la vicõsaqz fit relinquens obiurga-
re qd̃ seductus es, doce ꝓpter malũ
aliqd̃ hanc a nobis artem fuisse sus
ceptam. Quod si ꝓcul abest. nemi-
nem carpere oportet et excusacõnis
requirere sed acquiescere imposito
oneri. illum ip̃m quem constat duc
tum.

vi

Antum quippe lucri ha
bet oportuna seduccõ et
non ꝑuersa mente com-
posita. vt non nũq̃z negligentes eã
constet apparuisse culpabies Nam
si volueris eciam in exercituum du
ces qui diuersis temporibus gloriã
consecuti sunt diligenter inquirere
multa eorũ trophea opa esse astus
et fraudis aspicies quiqz laudabili-
ores sunt ab his qui manifestis con
uicere conflictibus Hy quippe cum
multa tam peccuniarum consump
cione q̃z corꝑm suscepta bella cõfici
unt. vt in nullo pene victi a victori
bus distare videantur ita vterqz ꝑ
erumnam populantur cum et era
rium euacuatur et milites absumũ
tur Huc accedit ꝙ nec plenam qui
superfuerint victorie gloriam con-
sequantur. apud eos qui fusi sunt
non parua eius parte remanente.
qui vtiqz victis corporibus animo
rum tamen intencõne vicerunt. sic
quippe non cedere decreuerunt. vt
nec periculi compescerentur incur-
su. quo minus inpreliandi alacrita-
te morerentur. At ille qui potuerit
fraude separe. non solum iexicium
sed eciam in derisum cõtrudit ho-
stes Nec tamen vt ibi laus fortitu-
dinis vtrisqz cõmunis est ita eciam
in arte prudentie sz integrum bra-
uium apud eos remanet qui vice-
runt Qd̃qz his maius ẽ ciuitati sue
plenam victorie conferunt volup-
tatem Non enim talis est animoꝝ
prudencia qualis vel pecuniarum
opulentia vel corporum multitu-
do quia illa cum in bellorum ꝓferũ
tur vsum necesse est erogari atqz cõ
sumi eosqz his a quibus fuerãt pos-
sessa priuari hec vero quãtomagis
exercitata fuerit colligit incrementa

Non aũt solum in p̃lijs. sed eciã in pace Quia non omnis fraus mala necessaria fraus de qua loquimur i uenitur nec solum in negocijs ciui tatis. sed eciam domi et vxori apud maritum. et marito apud vxorem. et patri ad filium et amico ad ami cum. et filys apud patrem vti arti eius ꝓfuerit Nam vt aliquid prio ris recordemur exempli filia saul de patris sui manibus virum suum ñ potuisset eruere. nisi patrem suũ cir cumuenisset Eius etiam frater eun dem dauid qui ꝑ illam fuerat libe ratus ꝑiclitantem saluare volens. eadem denuo arma que prius mu lier bone fraudis arripuit. Basilius.

Ed nihil inquit horũ ad me Neqꝫ inimicus tuus ego aut hostis. neqꝫ eorꝫ qui tibi cuperent nocere participes sed erigione consilio tuo mea cunc ta ꝑmittens ea faciebam que impa re voluisses. Johannes

Deo inquam o amiran de et benignissime et ego p̃ueniens dixi non solum in bellis neqꝫ inter inimicos. verũ eciam in pace et inter carissimos. vti eius ãminiculo aliquociens con uenire Porro vt noueris quia ñ so lum his qui seducũt verũ etiam il lis qui seducuntur assidue cõducit accedens ad aliquem medicorũ ꝑ cũctare qualiter egros de infirmita tibus soleant expedire. et tunc audi es qm̃ nõ semper de hoc sufficit me dicina. sꝫ eueniat vt vbi non dolet mittatur auxilium. ac tale misce rium miscentes vt infirmos restitu ant sanitati Nam cũ grauior mor bus difficilisqꝫ medicorum nequit arte curari tunc demũ necesse est ꝑ sonam fraudis inducere vt secũdũ scene morẽ eorũ q̃ fiunt veritas oc cultetur Si aũt vis enarro tibi do lum equidẽ vnum de pluribꝰ. quẽ cõperi a medicis fuisse cõpositũ. Incidit aliquãdo cuipiã febris sub ita cũ multa vehementia cuius in giter flãma crescebat Infirmus aũt auersabatur ea quibus poterat ar dor extingui desiderabat vero ꝛ ab omnibus ad se introeuntibus vinũ totis precibus postulabat. cupiens noxium vtiqꝫ explere desiderium. Erat aũt talis infirmitas. vt non so lum febris vino posset. accendi si id ab aliquo impetrare potuisset. verũ et alia inde ꝑicula nascerentur In ter hec ergo nesciẽte q̃d faceret me dicina nullo ꝓrsus remanente eius subsidio sꝫ omnifariam supato. in tromissa subito circũuencõ tantam asseruit potentiam suam quantam nunc me referente cõdisces Medicꝰ quippe prudens vas fictile q̃d de fornace nuꝑ exierat accipiẽs tinxit in vino et attollẽs vt fuerat idest va cuũ aq̃ illud impleuit cubiculũqꝫ in quo eger iacebat obũbrari vel ꝑce pit ne fraudẽ lux ꝯuinceret deditqꝫ desiderãti quasi vino plenũ Qui añ q̃ꝫ i manꝰ suas sumeret p̃ueniente ad nares odore deceptꝰ stati q̃d of ferebatur inuasit Nec paciẽs p̃desid rio q̃d acceꝑat ꝑscrutari ꝯfesti ꝛ od ore ꝛ tenebris circũuẽtꝰ magitudi ne quoqꝫ desidery ꝯcitatꝰ epotauit õe q̃d datũ ẽ. expletusqꝫ liberatꝰ est ab angustia et ꝑiculũ q̃d iminebat effugit. ecce quãtũ ẽ seduccõis lucrũ

Et si omnes velit aliquis fraudes numerare medicorũ in infinitã sermo longitudinem ducetur Non solum autem eos qui corporibus sed eciam qui animarum egritudinib⁹ medentur inueniet quisq; perspicax hoc vti crebro medicamie Sic enim multa milia iudeorũ ãmonuit fidei beatissimus paulus hoc ꝓposito timotheũ circũcidit qui galathis minabatur qm̃ xp̃s nihil eis ꝓdesset. qui se circũcidere voluissent Propter hoc sub lege factus ẽ qui dampnum arbitrabatur post eam fidem que in xp̃o est iusticiã ex lege venientem Multa ergo fraudis vtilitas. tãtum amoueatur de malignitate ꝓpositi Unde nec fraudẽ hoc et seductionem oportet vocari sz dispẽsationem quandam et sapientiã et artem. que sit potens multa remediorũ genera in desꝑatis negocijs inuenire atq; anime delicta corrigere Neq; eñ sinere illũ homicidã ego dixerim qui vno vulnere confodit duo corpora sicut nec heliam post centum quinquaginta militum cũ ducibus suis interitum et post illũ torrentem sanguinis quẽ de interfectis demoniorum sacerdotib⁹ fecit effluere Nam si ista cõcesserim⁹. ipsasq; res agentum ꝓposito despoliantes secũdũ ip̃as discusserim⁹. et abraham parricidij qui volet arguet. et nepotem eius atq; ꝓnepotem malicie rerũ doliq; decernet Unus eñ primo genita fratris inuasit. alt̃ vero egipcõrum diuitias ad israhelitarum conuertit exercitum. Verũ non sunt ista non ita sunt absit tal̃ audacia neq; eñ solos istos culpa liberamus sz etiã ꝓpter hec ip̃a miramur. qm̃ quidem et deus eos ꝓpt̃ ip̃a laudauit Ille vero seductor iure et circũuentor nũcupabitur. qui tali arte nequiter vtitur Oportz autem frequẽter iponere atq; hac arte ꝓdesse. Nam qui importune stolideq; cõgreditur multa in eos mala quos non seduxerit operatur.

Explicit liber primus Incipit liber secundus.

Possum q̃dem laudabiliter vsurpare eã fraudem de q̃ loquimur. ymmo. qr nc fraus dicenda sit sz dispensatio quedam veritatis pluribus adhuc verbis facile esse ꝓbari Sz qm̃ ad manifestacõnem rei ea que dicta sunt sufficiunt. onerosum et molestum reor longiorem sup̃ hoc facere disputacõnem Tuum est igitur nũc ostendere vtr̃ ñ lucro tuo ꝓficiat ista seduccõ Ba.

Et qd̃ emolumẽtum de hac dispensatione aut sapientia vt vis eam vocare. nob̃ additum est vt putem⁹ nos a te nõ fuisse deceptos. Johannes. i

Immo quoq; vnq̃z lucrum maius eueniet. q̃z ꝙ ea conspicim⁹ agẽtes q̃ argumẽta in se caritatis plenissime ip̃e xp̃s esse ꝓnũciat Ad verticẽ q̃ppe apostolorũ loqñs. petre inq̃t amas me. qd̃ ꝓfesso eo. addidit. Si diligis me. pasce oues meas Interrogat discipulum mgr̃. si abeo diligatur non

vt illud ipe cognoscat qui in pfun-
ditatem humani cordis ingreditur
sz vt nos doceat quanta sit ei de gu
bernatione gregis sui cura Hoc au
tem cū pspicuū sit illud quoqz erit
sine dubio manifestū qm multa et i
explicabilis merees his sit reposita
qui strenue in his laborauerint que
preciosa sibi xpus esse testatur. si em
cū videm⁹ quēpiam aut seruul'no-
stris aut peculijs adhibētem diligē
tiam quasi signū hoc ei⁹ quē in nos
habet amoris aspicimus. que certe
omnia pecunia cōpata sunt xpus q̄
nō peccunia neqz aliquo simili. sed
morte ppria emit sibi omes pcium
qz gregis sanguinē suū fecit. quāta
putas pastores eius largitate remu
nere. Hhoc enim respondēte di-
scipulo tu scis domine qz amo te. et
in testimoniū caritatis ipo qui ama
batur adducto. nō tm hesit scisci ta-
cio saluatoris sz qd est signum carita
tis ostendit Neqz em tunc quantū
eum petrus diligerēt cupieba rasse
rere id em ex multis alys nobis pos
set ostendi. sz quātum ipe ecclesiam
suam diligerēt. et petrū et nos vole
bat addiscere. vt hoc videtes mag
num ad tale officium et ppositum
afferamus iudiciū Nā ppt quid de
us filio suo vnico nō pepercit sz illū
solum quem habebat tradidit. nisi
vt ei recōciliarētur inimici faceretqz
sibi populum substantiū Propter
quid et sanguinē effudit. nisi vt eas
possidērēt omes quas petro deiceps
ceterisqz cōmisit. Consequēter ergo
dicebat Quis putas est fidelis ser-
u⁹ et prudens quem cōstituit domi
nus super familiam suam Vide ver
ba mirantis. et quasi qui non inue
niat quem requirit. cū ille vtiqz nō
rerū ignarus hec diceret. sz sicut pe
trum interrogat vtrū ab eo diligat
nō indigens dilectionē agnoscere
quam sciebat. sz vt illi magnitudi-
nem ppie in nos caritatis ostende
ret. ita et nūc dicēs quis putas est fi-
delis seruu⁹ et prudens nō eū igno
rans loquitur. sz qui velit intelligi.
qz rarum sit talem virū qualē prin
cipatus ecclesie desiderat inueniri.
Deinde vide pmiū qd̄ pmittit Su
per omnia inquit bona sua cōstitu-
et eum Ito nūc et ambigito vtrum
te bene seductū debeas arbitrari. q̄
cōstituendus es sup omnia bōa do
mini tui. et hec āministrans inque
petrū cernis assum pcū. qui cū i hoc
ministerio legeretur ceteris platus
apostolis est Petro q̄ppe ait. amas
me plus his Et certe potāt ad eum
dicere Si diligis me arripe fortem
abstinentiam. humi semper cubato
vigilias teneto cōtinuas succurrito
his qui affligūntur. sito pupill⁹ pa
ter et p viro matri eorum Clerū pt
mittens hec omnia. quid ait Pasce
oues meas Illa em que p dixi pos-
sunt et ex his facere plurimi q̄ regūt
nec solum viri sz etiam femine.

ii

Um vero queritur q̄ ec-
clesie pponatur et cui gu
bernacō tantarū credat
animarum totus primū muliebris
sexus cedat necesse est magnitudini
huius officij virorum quoqz pars
maxima relinquatur Adducāt aūt
in medium qui multa mēsura assi-
stūt ceteris tātūqz spūs virtute reli-

quis appareāt alcōres. quātum ab omni populo hebreorū saulis eminuerat longitudo. ymmo amplius. Neqz cīm sola hic illa mensura queritur que ab humeris vsqz ad verticem summū est. verum quāta irrationabilium et ratione vrētium differentia est tātum inteē debet inter rectorem ecclesie ⁊ ceteros qui regūtur vt interim amplius nō dicam? De maioribus quippe et pluribꝰ ꝑiculū est Nam qui pdit istas cōmunes ones. aut lupis rapientibꝰ aut morbo aliquo vel quocūqz alio casu incidente. vtetur apud dominū forte gregis excusatione Qz si vlcioni subiacere cogatur pecuniarū pōt esse dispendium Cui vero credunt homines grex xpi rationalis. primū quidem nō peconie ſz anime ꝓprie dampna ꝓpetitur. ꝑ taliū ouiū perdicōne Deinde multo maiorem. et duriorem q̄z hij pastores habet laborem. quia nec pugna ei cū lupis iminet. nec fures veretur. nec sollicitus est. vt morbū a gregibus expellat. ſz cū quibꝰ ei pugna cū quibus certamen sit audi apostolū dicentē Non eīm est nobis colluctacō aduersus carnē et sanguinem. ſz cōtra potestates. cōtra mūdi principes tenebrarum seculi hui. contra spiritalia nequicie in celestibus Vides oppugnantium pessimā multitudinem ⁊ agmen ferū nō munitū ferro. ſz cui ꝑ armis omnibus natura. sufficiat vis et alium exercitū videre ferum atqz crudelem. incurrentem dominico gregi. Et hunc eodem ostendē te cōspicies Qui eīm de aerys hostibus disputauit hos ecīā nobis ostēdit inimicos Manifesta antē sunt inquit opera carnis. que sunt fornicacio adulteriū imundicia impudicicia ydolorum cultꝰ maleficium inimicicie cōtencōnes. zelus. ire. ꝓuocationes. obtrectacōnes susurrationes inflaciones et his similia Neqz eīm cūcta colligit. sed ex illis ecīā reliqua que prętermisit fecit intelligi. Equidem gregē illū irrationabiliū animalium qui conātur inuadere. cū pastores viderint fugientes ab eorum insectacōne quiescūt. et ouilia depredantur Vy vero et si vniuersus grex ab hostibꝰ inuadat nec sic quidem a pastoris insectacōne desistunt. ſz tanto magis iminēt plꝰ q̄z audacie colligūt. nec prius quiescunt quā aut vincātur ipi aut capiant pſidentē Huc accedit. qm̄ ouium istarum irrationabilium morbi inapto sunt sine inopia sine fuerit egritudo sine vulnꝰ sine aliquid qd̄ cūqz officiens qd̄qz maximo est adiumento ad earū infirmitatū medicamina quibus pecꝰ laborat Est et aliud eo ꝙ diximus maiꝰ. qd̄ egrotationem illam celeriter solui facit. Quid est aūt hoc Qm̄ cū multa potestate cogūt pastores greges suos remedia suscipe Nā cū id vltro non appetūt vel ligātur facile vel vrunt vel etiā secātur Cūqz oportuerit per multū tempus tenēt incluſi nec pabula nec pocula. nisi que credūt pastores ꝑ desse cōtingunt et adcōdiū oia q̄ pastor viderit admouz renitēte nllo. hominū vero egrotacōes ꝓmū q̄dē hō nō facile intelligit Neqz eīm scit quispiā que sunt hominis nisi spūs hominis qui in ipo est.

Quomodo pōt infirmitati adhibere remediū. cꝰ aut modū nescit. aut speciē. Accidit aūt frequēter vt cū ꝯscire secreta nudātur. ⁊ morbus cepit appere. tūc maiorē ei difficultatē curatiōis sue prebeat. Neqꝫ eñ licet cū tanta homines netitate curari. cū quāta ouibus suis pastor medet. cui adest vt diximꝰ ⁊ cū ligare et a pascuis remouere. et vl' vrere vel secare Sed in hoc officio sacredotū nō est curacōnis potestas penes eū tota qui medetur sꝫ in illo q̄ sub pondere infirmitatis laborat. Hoc eñ ⁊ ille āmirabilis vir sciens dicebat corinthys. Non dominamur fidei vestre sꝫ adiutores sumꝰ gaudy vestri Hoc aūt cum in alijs tunc maxime inter xp̄ianos non licꝫ aliqua violenter peccata corrigere Nam hy qui foris sunt iudices malignos quosqꝫ cum subdiderint legibus ostendūt in eis plurimā potestatem et inuitos eos a priorū morum p̄uitate cōpescunt. In ecclesia vero non coactum sꝫ acquiescentē oportet ad meliora cōuerti. qꝛ nec nobis a legibꝰ data est talis potestas vt auctoritate sententie cohibeamus homines a delictis. nec si data esset haberemus vbi exercerem⁹ eiusmodi potentiam. cū deꝰ noster non necessitate sub motos a peccato sꝫ ꝓpria se se sponte abstinentes sit remuneratur⁹. Propt̄ hoc ergo multe opus est artis auxilio. vt persuadeatur hominibꝰ vt se vltro cū egrotant sacerdotū p̄beant medicine. nec solā hoc. sꝫ et gratificent̄ curantibus Siue aūt aliquis resultet ligatus habet quippe in hoc liberā potestatem. malū suū deterius faciet. siue ea verba que vite ferre erāt ꝓ futura respuerit. aliud sibi de contemptu vulnꝰ adiungit. fitqꝫ curationis occasio morbi ꝑniciosioris instrumētū Non est eñ qui curare igitur possit inuitum.

iiii.

Quid fiet in tanta difficultate rerū Nā si mitius aliquid adhibueris ei q̄ multa eget sectōe nec manū vt dicit̄ p̄sseris cum sic illiꝰ poscat infirmitas secabis quippe aliquid nō nihil tñ vulneris remanebit Si vero ecōtrario non ꝑcens eius dolori ferrū vehementer imp̄sseris. euenit nōnūqꝫ vt ille actus in desperationem dolore cūcta repente ꝓiciat et ligamina et medicinā. et eat inp̄ceps contrito iugo habenisqꝫ diruptis Eq̄dem multos numerare possum qui in mala vltima deciderūt. cū cōdignam afflictionem criminibꝰ que secerant poscerētur Neqꝫ eñ vniformiter secūdū mensurā delictorū increpacōnes quoqꝫ oportet inferri. sꝫ diligenter inspicere eorū qui deliq̄runt vires atqꝫ ꝓpositum. ne forte volēs rupta sarcire maiorē ꝯpetur discissionē. et cupiēs erigere collapsa casum inferat grauiorem Infirmi quippe et velut resoluti maiorēqꝫ vite partem delicijs affixi generisqꝫ sui et potentie cōsideracōe suꝑbire soliti. cū sensim ⁊ ꝑ exigua reuocant̄

ab his in quib⁹ delinquũt possunt et si nõ pfecte vel expte aliqua erui a malis quibus tenẽtur At his si qs subitam correptionem admonerit etiam mediocri eos emendatõe pri uabit Anima eñ qđ erubescit si se- mel viderit publicatũ et indurnerit cõtra stimulos pudoris atq; in in ‖ solentiam quãdam ceciderit nec cõ minatione vlteri⁹ flectetur nec be ‖ nignitate renocabitur. sed fit multo peior ciuitate illa quã ꝓpheta de ⸗ notans arguebat Facies meritricis facta est tibi. impudens facta es ad omnes Propter hoc ergo multo cõsi lio opus est prudentiaq; pastoris ꝛ mille vt dicitur oculis ad speculan dã vndiq; habitudinẽ earum quas gubernat animarũ Nã sicut insup biã et desperacõnem salutis sue nõ nulli decidũt ob id qđ nequeãt au ‖ sterum ferre medicamẽtum. ita sũt aliqui qui de peccatis suis vlcõnẽ qñ nec exiguã ptulerunt. in negli ‖ gentia pmanent multoq; inde peio res fiũt ꝛ incitãtur ad grauiora pec cata Oportet ergo de his omnib⁹ nihil indiscussum relinquere sz om nia certissime pscrutari atq; alẽnis vicib⁹ hec que diximus admouere. vt nõ sit vanũ studium sacerdotis. Nec vero hoc solo erit ille cõtent⁹. sz eciam illa que dirupta sunt eccle sie mẽbra colliget. et iunget corpi in quo opere vt in ceteris grande ne gociũ est Nam vt iterũ ad pastoris reuertamur exemplũ pecorũ magi ‖ ster habet sequentẽ se gregẽ suũ quo cũq; ierit Qz si et aliqua ouis de ‖ uia deflexerit. bonaq; pascua dese ‖ rens ieiuna loca et prerupta sectabi tur. sola põt inclamãtis pastoris vo ce reuocari et ad eũ a quo disiũcta fuerat gregem reduci. Homo vero si a fide recta fuerit abduct⁹ multũ sacerdotis imminet exhortacionis industrie et paciẽtie. qz nõ potest er rantem ad caulam sue reducere sed psuadere conabitur vt ad rectã fi ‖ dem reuertatur a qua primit⁹ cor ‖ ruit Fortissime igitur anime est ne ‖ quaq; hec negocia fastidire nec des ‖ pare deceptorũ salutẽ sz illud ingẽ cogitare atq; docere ne qñ det illis deus agnitionem veritatis et emer gant de dyaboli laqueis Propt hoc et dominus discipulis differẽs ait Quis putas est fidelis seru⁹ et pru ⸗ dens Qui eñ virtutem in se solo ex ercet. suam tãtum curat vtilitatẽ. Pastorale vero omne lucrũ cõmu ‖ niter transit in populũ Et qui pecu nias quidem distribuit indigentib⁹ vel alys qui affligũtur auxilium est adiuuat quidem nõ nihil eciã pri ⸗ mos Verũ tãtominus qz facer dos. quãtũ inter animã distat et corpus Consequẽter ergo certissimũ argu ‖ mẽtũ caritatis xps ostẽdit studiũ eẽ quod gregi ipsius exhibetur.

Basilius.

Tu vero inquit xpm non amas.

Johannes.

Et amo inquã nec vnq; amare cessabo Vereor aũt ne mihi contingat exasperare quem diligo.

Basilius

Quid inquit hoc pōt obscuri⁹ enigmate repiri. si et xp̄us diligenti se imp⁹ auit. vt pasceret oues ei⁹ et tu te ob hoc dicis nolle eē pastorem qz nimis illū qui hoc impauerit diligas. Johannes.

On est inquā enigma sermo iste sz valde manifestus. et simplex Nā si me ydoneum intelligerē ad āministrandum sacerdociū. sicut et xp̄us voluit. at tū defugere oportebat te id quod a me dictū est incessere Porro cū me inutilem ad hoc ministerium anime mee reddat infirmitas. quis hic questionis locus. Vereor eīm ne gregē xp̄i nitētem et optimū p instantiam meā. quasi q̄dam peste cōtaminās. acriā contra me deū. qui sic gregem istū dilexit. vt filium suū p ei⁹ salute traderet et honore. Basilius.

Oco ista dicis inquit. nā si serio. nūqz alios poteris inuenire sermones q̄bus me magis ostendas dolentem iure meritoqz quā allocutionē istam. qua ppposueras ppulsare angores meos Ego licet pri⁹ scierim qz pdidisti me et seduxisti nūc aūt mlō magis. cū id tu diluere agressi⁹ es itelligo certissimeqz sencio inq̄ me cōtruseris mala Nam si pp terea te subduxeras huic misterio qđ cōsci⁹ tibi esses animā tuam pōderi tanto nō posse sufficere. me p mum oportuit liberari. et si multā circa hoc officiū habuissem cupiditatem Adde q̄ omnē de his curam deliberationi tue credidi Nūc aūt tu tibi pspiciens. me dispiciendum putasti Atqz vtinā desperisses. hoc quoqz forte reputaretur affectui. tu vero eregione quēadmodū capere mur egisti Neqz a dilla iam cōfugere valebis. quia multorū de nobis sis opinione deceptus. que magna aliqua de nobis tā miranda coegerit suspicari. qm̄ nec de āmirandis nec illustribus aliquib⁹ nos eram⁹ Qđ si fuisset decebat vtiqz nullius opinionē multitudinis p̄ponere veritati Si nūqz quippe tibi experimentum nostre cōuersationis prebuissemus. suppeteret tibi aliquis excusationis color rationabil' vt fame ac quiescens aliqđ videreris de morib⁹ nostris habuisse in dicium Nūc vero cū nemo ita ea que erga nos sunt vt tu nouerit. itantū vt magis tibi sunt cognita q̄z vel pentib⁹ nostris vel nutricib⁹. quem poteris inuenire sermonē quo psuadeas audientibus qm̄ nō nos studio in picullum tale cōtruseris. Verū remouea tur ista Neqz eīm p his necesse est. te nūc moueri. Quid vero his qui nos supbie criminātur possim⁹ respondere psequere. Johannes.

Ed nō prius ego inqz illo pdeam. q̄z ea que erga te sunt a nobis bene acta mōstrauero et simili nos estu culpa coneris absoluere Dixisti ergo que ignoracō posset mihi impetrare veniam atqz ab accusatiōe omni liberare. vide licet si nesciētes meritū tuum in hec te cō pulissem⁹ in que gratulamur adductū. Verū quoniā ñ nesci⁹ sz diligēter tui gnarus prodiderim te. omni nos iusta

excusacõe asseris destitutos Ater-
go ecõtrario sencio. nec ei qui vult
alterꝫ ad officiũ sacerdotale ꝓtrahe-
re sufficere iudico testimoniũ qđ ex
opinione collegerit sꝫ cũ fauore illi⁹
bone opinionis etiã ipm animũ ei⁹
qui eligitur nosse diligenter. Nam
et beatus paul⁹ cũ dixisset. oportꝫ eũ
eum et testimoniũ bonũ habere ab
his qui foris sunt non exclusit verã
illam et explorataꝫ cognicõnẽ. sꝫ et
in hoc aliquod ad ꝓbacõnem eorũ
quos requirebat cõstituit argumen
tũ Multa quippe iam ante disseue
rat post que quasi vltimũ istud ad-
iecit ostendens non hoc solũ ad ei⁹
modi cõdicõnem sufficere posse qđ
vltimum est. sed cũ precedentib⁹ in
dicijs assumi quoꝫ istud debere ac
cidit siquidem assidue falli multoꝝ
opinionem a quo piculo libera est
vera discussio Propt hoc post alia
que cognicõis signa posuerat istud
intulit Non solum eũ dixit oportꝫ
eũ testimoniũ habere bonũ. sꝫ hoc
quoꝫ eum debere habere ab his q̃
foris sunt ꝓnũciat. volens illũ talẽ
ꝓbari qualem bona fama ꝑmiserit
Ideo ergo id factum ẽ qm̃ ego pec
tus tuũ noueram magis quã illi a
quib⁹ genitus es sicut ꝛ tu cõfiteris

Basilius

Ur ergo tunc abisti cum
circũueniebar Ede nob
an ñ meministi qđ ame fre
quenter audisti et ipsis operib⁹ de-
diciſti quanta sit infirmitas anime
mee Cuius tu quoꝫ pusillitatẽ vi-
tuperare cõsueueras. qm̃ et leuibus
sollicitudinib⁹ vehemẽter cõscidere
solebam. Johannes

Enimi inꝫ hec me fre-
quenter a te audisse ne-
ꝫ hoc negabo. verũ ego
cũ te sugillabam ioco il-
lud non serio faciebam Porro ni-
hil sup his repugnabo Censeo aũt
a te mihi parem ꝓbendam benig
nitatem cum recordari cepero eorũ
quib⁹ habũdas bonorũ Nam si vo
lueris reluctari nosꝫ velut mẽcien-
tes redarguere non ꝓcemus qui ip
sis apꝑbem⁹ opib⁹ humilitatis nõ
veritatis studio inficiari te tuis lau-
dibus Nec quidem aliunde accersi
am ꝓbacõnem sꝫ verbis tuis atqꝫ
actibus reuera bonis testibus vtar
adoracõis mee fidem ꝓbandã Eq̃
dem primũ volo te expendere quan
ta sit potentia caritatis Nã et chri
stus signa omnia ꝑtermittens que
facienda ꝑ apostolos erant in hoc i
quit cognoscent omnes qꝛ discipuli
mei estis si vos inuicem diligatis.
Paulus aũt plenitudinem legis le
gis caritatem esse ꝓnũciat sine qua
nihil vtilitatis in gratiarũ varietate
cõstituit Hoc ergo eminens bonũ i
quo discipulorũ xpi cognicio est qđ
bonis ceteris antecellit vidi in tua
fortiter mente plantatum multisꝫ
fructibus ingrauescens.

Basilius

Nomodo quidem mihi
negocij hu⁹ cura sit vehe
mens ꝓqꝫ hoc mandato
maximũ studiũ confiteor etiã ego.
Qꝛ vero nec ex media ea vt dicitur
ꝓte expleuerim et tu mihi testis esse
potes si negligens ea que dicuntur
ad graciam ꝓnunciare que sunt ve
ra decreueris. vi.

Johannes

Is ergo inq̃ veniamus ad ꝓbacõnem rerum id q̃ a me fiat qd̃ sum mi natus vt ostendã te humiliter magisq̃ veracit̃ loqui Profero aũt factũ recens veterib⁹ pret̃missis ne quisq̃ suspicetur si antiq̃ narrauero lõgitudine temporis veritatem me obumbrare conari obliuione videlicet non sinẽte ea cõuinci que a me ad gratiam ꝓferantur. Cum ergo quidã ex nostris necessarijs indiscrimẽ in iurie et cõtumeliarũ ꝑ calũpniam adduct⁹ vltima ꝑicula formidaret. ibi tu nõ cuiusq̃ increpacionibus non ipsius ꝑiclitaturi precibus motus es sed ipsis te ꝓ illo inseruisti discriminibus ⁊ hoc q̃dem fuit operum testimoniũ Porro vt etiam de tuis sermonib⁹ conuincaris cum illam tam officiosam benignitatem tuam aliqui non probarent. aliqui vero et ꝓbarẽt et ammirarentur dicebas Quid faciã his qui me arguũt. Aliter amare nõ noui q̃ vt eciam animam meam tradam cum ita liberandi amici rõ postularit. Verbis ergo alys affectu autem eodem quo et xp̃s rem exprimebas Qui cũ ad discipulos loqueretur veram determinãs caritatem ait maiorem hac caritatẽ nemo habet quã vt quis animam suam ponat ꝓ amico suo Si ergo non ẽ hac dileccõne inuenire maiorẽ. ad ip̃m eius finem venisti et tam operib⁹ q̃ eciam sermonibus i summo ei⁹ vertice cõstitisti Ob hoc et nos te ꝓdidimus. ob hoc dolum illũ cõcinauimus putas ergo iam ꝑsuasimus tibi quoniam nec de maliuolentia. nec vt i ꝑiculũ trudederis ista cogitauerim sed q̃ vtilem te viderim. i stadium tale ꝑtraxerim. Basilius Ista inquit ita sint Putas tñ ad ꝓximorum emendacõnem virtutẽ sufficere caritatis. Johannes

Ultifaria quidẽ ad op⁹ hoc est inq̃ efficax caritas Si autem vis et prudencie tue nos iudicia ꝓferre hanc quoq̃ ꝑtem ingredi non pigebit vt tũc prudẽtia magisq̃ caritate habundare videaris.

Basilius

Erecundatus et igenuo rubore suffusus ea interinũc ait que sunt nostra transito Neq̃ em̃ abinicio sermõis satisfaccõnem ꝓ his petitus es. Si quam habes ad eos qui foris sunt rationem libẽcius audierim q̃ ista que loqueris Propter quod hãc q̃ in vmbra secreti nostri habem⁹ litẽ deserens ede qualiter nos illis excusem⁹ a q̃b⁹ honorati sum⁹ ⁊ ill' q̃ ꝓ his quasi a nobis ꝑtulerint contumeliam cõquiruntur. vii

Johannes

Tego inquã ad ista iã ꝓpero vt qm̃ facti mei apud te mihi porcio explicita est. facilius et ad istam ꝑtem satisfactionis accedam Que est igit̃ istorum accusacõ. et quas criminaciones dicunt. videlicet sacerdotes dehoneratos esse ꝙ eorũ honorem quẽ nobis dare voluerant nõ susceperimus At ego cẽseo nec respectũ

non ita inquã sunt. seq̃ magis q̃ nos qui talia suspicantur accusant. Ceterũ vel potuisse mente concipe quia esset homini possibile velut vile despicere sacerdociũ. indicio ẽ q̃ miserũ ipsi q̃ nos arguunt estiment illud officiũ cum id putauerint etiã posse contemni. Nisi enim vt vulgarium negociorũ quorũq̃ nõ grãde momentũ sacerdociũ quoq̃ esse crederent. nequaq̃ eos inuaderet ista suspicio. Cur ei de angelica sublimitate nihil tale vel estimari potuit aliq̃n vel dici. inueniri scilicet animã humanã ꝑ suꝑbiam atq̃ despectum ad nature illius consorciũ ire nolentẽ. Ingentia em̃ quedã de illis virtutibus cogitamus que nihil a nobis credi tale ꝑmittunt. id est quempiã hoĩm plus aliquid votis illo concipere honore Unde magis suꝑbie conuincunt̃ obnoxy q̃ nos ob eam accusare temptauerũt. Nũq̃ quippe illud ministerium a nobis despici putauissent. nisi eorum ante animo viluisset.

ij

Quod si amore glorie id a nobis arbitrant̃ effectũ. ostendunt̃ sibi esse cõtrarij. secũq̃ ꝑspicue iurgare. Nã opinio eoꝝ qua potest ratione defendi cum hoc potissimũ facti mei indicio clareat cupiditate me glorie nõ esse cõmotũ. Cuius si vtiq̃ fuissem appetens suscepissem illũ honorez non cauissem. Que gratia qm̃ multam nobis gloriam conferat. nã id etatis hominẽ ⁊ nuper a curis seculi desinentẽ subito ꝓbabilẽ et honorandum videri. multisq̃ ꝑferri qui omne tẽpus suũ in hys studijs consumpserant. ammirabilia quedam atq̃ ingentia de nobis credi ab hominib⁹ ꝑsuadebat. illustres nos faciens atq̃ conspicuos. Nunc vero preter paucos. vniuerse ecclesie nenomie quidem cogniti sumus Uñ nec suffugisse cunctis potest esse manifestum. sed raris quibusq̃ quos quidem non puto rem penitus cognouisse. Ex hys aũt ipsis plurimi aut nunq̃ nos placuisse aut discussione aliqua cerciore forsitan displicentes. repulsos nos magis q̃ cautos putabunt.

Basilius.

Sed hy inquit qui rem certo norunt. factum tuũ laudant atq̃ suscipiunt.

Johannes. iij.

Onne inquam ipsos eẽ dicebas. q̃ nos vane glorie et elationis arguerẽt Que igitur pars remãsit a qua laudem speremus. Plurium ne Sed nesciunt plene consiliũ meũ. Paucorũ. Sed ipsi sunt qui ex asperato animo iudicant. Neq̃ enim ob aliud insecretum meum nunc ingressus es. q̃ vt audires qualem ad illos satisfactionẽ referres. et quid esset in sententie mee veritate cognosceres. Si etiam om̃es omnino nossent id quod a me factum ẽ. ne tũc quidem de me arrogans quicquã debuit estimari. Patere em̃ vt hoc quod dico planum fiat. q̃uis non ꝓ ausu istius tantummõ suspicionis cuicunq̃ illi hominum. quẽ quid ez inueniri adhuc posse demiror. sed etiã i reliq̃s cãis temere opinãtib⁹

Acerdocy aũt de quo loquimur aspice dignitatẽ Agitur quidem in terra. ſz officium eius celestibus negocys cõtinetur Equidem cõsequenter. ñ em̃ homo non angelus non archangelus non aliqua alia creatura non virtus ſz ipſe ſpiritꝰ ſanctꝰ hoc munus instituit atq; adhuc manentes in carne ministerio prestitit angelorum fungi Propter quod oportet pontificem quasi qui in ipo cõstat celo illisq; virtutibus misceatur vite splendore radiatum. fuerũt quidem terribilia et horribilia eciã ea que in veteri testamento ante gratiam gerebantur in lege. veputa tinti nabula malogranata lapides i pectore ordinati sup humeralis mitra tidaris vestimẽtũ talare lamina aurea sancta sanctorũ intusq; silentiũ et solitudo reuerenda Verũ si quis ea que sunt in gracie ordinatiõe cõsideret parua esse illa que precesserunt terribilia indicabit. Quodq; de lege ꝓnũciatum est eciam p hec verum ꝓbabit. qm̃ non sit clarificatum id quod clarificandum fuerat ꝓpter excellentem claritatem Nam cũ immolatum dominũ nostrum et in censo astantem videris sacerdotem atq; imp̃cantem omnesq; piter p̃cioso imbui sanguine adhuc te esse cum hominibus arbitraris et nõ cõtinuo animo translatus in celos. omnemq; de mente sensum carnis excludens nuda anima sensuq; mũdissimo ea que sunt in celestibus cõtueris.

Miraculum o dei in nobis beniuolentia qui sursum sedet addextrã patris sacrificy tm̃ tempore hominũ manibus cõtinetur traditurq; lambere cupientibus eum et cũ veneracõne cõplecti utq; hoc totum sub oculis humanis Videntur ne tibi hec digna concepta aut talia vt possibile sit cuiq; sup horũ reuerentia inflacõne mentis extolli Et aũt altitudinem et excellẽtiam sanctificacõnis huius alio quoq; iuneris exemplo ymaginare sub cõspectu nostrũ adductum helyam. et innumerabilem circũstanciam multitudinem et hostiam in altari positam omnesq; qui assunt cũ magna silency expectacõne solum vero orantem ꝓphetam et repente flãmã de celis in hostiam decidentem admiranda nempe hec et tocius plena stuporis. Sz transi ex istis ad ea que nunc aguntur. et non solum miranda ea ſz omnem stuporem trãscendentia videbis. Stat quippe sacerdos non ignem educẽs ſz spiritum sanctum diu preci incumbens non vt illa desup accensa lãpas cõsumat apposita. ſz vt admolãs gratia sancti spiritus sacrificio per ip̃m cũctorũ mẽtes accendat. et splendidiores reddat argento p ignem p̃bato Hoc igitur ministerium ita reuerendum. que despicere audebit i sania An nescis qm̃ humana natura nũq; in ignem talis hostie sufficeret sed tota funditus interiret nisi magnũ gracie dei esſz auxilium. v

Am si quis introspiciat quantum sit hominē carni adhuc et sanguini colligatum beate illi et simplici nature fieri posse vicinū tūc diligenter intelliget q̄ sacerdotes spiritus sancti gratia honorare digna sit. Per hos quippe ministeria illa cōplentur atq̄ alia nullo his minora. tam grandib⁹ vel ad rōnem salutis nostre vel eciā dignitatis. Hy nāq̄ qui terrā icolunt atq̄ in ea cōuersantur celestia dispensare meruerunt et potestatem acceperunt quā neq̄ āgelis neq̄ archangelis dedit deus. Neq̄ em̄ ad illos dictum est. Quecūq̄ liganeritis super terram erūt ligata et in celo. et quecūq̄ solueritis erūt soluta. Habent quidē et mundi principes vincendi aliq̄ potestatem sz cui in solis corporib⁹ licet. Hoc aūt vinculū quod sacerdotibus cōmissum est ipsam cōtingit animam transitq̄ celos vt ea q̄ opati fuerint sacerdotes deorsum eciā deus cōfirmet in celis sententiam q̄ seruorum dominus ipse corroborēt. Quid ergo reliqui ē si omnis eis cōmissa est potestas celorū. Quorumcūq̄ em̄ dimiseritis peccata dimittentur et quorumcūq̄ teneueritis tenebuntur. Que pōt inueniri maior potestas. Omne iudiciū dedit pater filio. Ad hoc video a filio totum sacerdotibus esse cōmissum ac sicut iam translati in celum et humanā trāscendentes naturam atq̄ a nostris infirmitatibus liberati intēm̄ inuecti sunt principatum. Nam si imperator alicui subditorum honorem impeciatur eiusmodi. vt quos voluerit in vincula cōtrudat laxetq̄ quos voluerit dignus inuidia et cōspicuus ab omnibus estimatur. Dic qui a deo acceperit tanto maiorem his que diximus potestatem quanto est celum q̄ terra p̄ciosius et quanto precōsior est anima quam corpus ita ne modico affectus honore credetur vt aliqui eciam suspicentur posse hanc artē ab illis quibus fuerat cōmissa contēpni. Procul pcul fiat talis insania. Neq̄ em̄ aliud q̄ furor vocand⁹ ē contempnere illud ministerium sine quo nobis nec salus nec ea bona q̄ sunt promissa reddentur. Nemo em̄ valebit ingredi in regnum celorum nisi ex aq̄ renatus et spiritu. Et qui non manducat carnem domini nec bibit eius sanguinem non habebit vitam eternam que p nullius alterius q̄ sanctis efficiuntur manib⁹ sacerdotum. Nec gehēne vtiq̄ ignem vitare nec promissorum remuneratione potiri nisi p illorum valemus officium. Illi enim sunt qui nos spirituali affectione pturiunt et generacōe baptismatis exequūtur. Per ipsos xp̄m induimus et per ipos coinungimur dei filio. p ipos mēbra beati illius capitis efficimur. Quomodo ergo nobis isti nō solum reuerēdi magis quā aut reges aut iudices sed eciam magis ei ūt honorabiles quam parentes. Illi quippe nos ex sanguinis et carnis voluptate genuerunt hy vero nobis sunt de m⁹ generacōnis auctores. et sancte illius qua reformamur libertatis vere dapcōnisq̄ filiorum.

Et quidem sacerdotes i veteri testamento habe bant potestatem curan di corporis lepram. ym mo non curandi sed ostendēdi tñ eos quos cōstabat esse mūdatos. et nosti quantus ibi iminebat dolor. At hy nō corporis lepram sed imū diciam mencium non ex ptepban di. sz omnifariam mundādi opti nent potestatem. Propter qđ qui hos despiciunt magis mihi rei quā dathan et abiron videntur digni qz maiori supplicio Quoniam et il li et si in debitum honorem vsurpa re voluerunt. tñ magnā habebant ministerij ipsius estimacōnem cui? se velle fieri pticipes vel temeritate docuerunt Hy vero quanto huic of ficio multum honoris accessit et in gloriam pmouit amplissimam. tā to ex aduerso qz dathā et abiron at qz ausu maiore delinquūt Neqz em̄ equale peccatum est indebitum ho norem velle quadere. et qđ tā mag num est audere despicere. sed tanto grauius est istud illo quātū distat i ter ambitum et despectum. Amis igitur adeo infelix vt bona tāta cō tempnat. Non puto prsus inueni ri talem. nisi qui forte astucia dya boli cōmouetur. Sed reuertamur vnde discessimus Non ergo solum in cōdempnacōnibus. sed in bene ficijs maior virtus sacerdotib? ado data est qz carnalibus parentibus nostris Tantumqz inter vtrosqz dif ferr. quātum inter p̄sentem vitā int est et futuram Alteri quippe in hāc alteri vero in illam generant Et illi quidem nec corpalem possunt pro pulsare mortem nec incurrenti ob sistere infirmitati. hy vero laboran tem animam z iam iāqz pitura sal uauerunt frequēter alios de grauī cōdempnacōne liberantes alios ve ro nec in leuem sinentes icidere. nec vero hoc solum docendo hac mo nendo faciunt sz etiam orationibus adiuuando Nec solum qñ nos reg nauerāt sz eciam deinceps potesta tem habent indulgendi peccata in firmatur iquit aliquis ex vobis ad ducat p̄sbiteros ecclesie et orabunt p eo vngentes eum oleo et oratio fi dei infirmum saluabit. et suscitabit eum dominus et si in peccatis ē di mittentur ei Parentes eciam natu rales si aliquas scli potestates subli mes offenderint hly corū nihil eis poterunt pdesse. Sacerdotes vero non solum potentes et reges. sz eci am ip̄m deum frequenter iratū sua intercessione nobis conciliant. Et post hoc audebit nos aliquis adin dicare superbie. Ego iteri ex his q̄ sunt dicta conicō. tanta audienciū animas religione cōplendas. vt in reliquū non eos qui fugiūt sz q̄ spō te appetūt ambiūtqz talem assequi dignitatem supbie atqz audacie re os censeant Nam si hy quibus po testas z primat? cōmittit ciuitatis si ñ prudētes z plurimū fuerit p̄spi caces et se et vrbes suas pdunt. ci cui sponsa xp̄i ornanda cōmittitur quantam putas esse virtutem z stu dy, ppij et gratie celestis ad nō de linquendum.

Nemo magis xp̄z q̄ pau
lus dilexit. nemo studiū
erga illum feruenci⁹ indi
cauit. nemo maiori gra-
cia dignus est habitus Tamē post
hec tanta adhuc veretur ⁊ metuit ꝓ
illo q̄ ita gubernauerat principatu
et ꝓ illorū quis regebat salute. Ti-
meo em̄ inquit ne forte sicut serpēs
euā seduxit ita corrūpantur sensus
vestri a simplicitate que est in xp̄o.
Et iterum in timore et tremore mlt
to fui apud vos Et itē. Timeo ne
alijs p̄dicans ip̄e reprob⁹ efficiar.
Homo vtiq; iam raptus in terciū
celum et ineffabilium verborū ꝑti-
cipes factus. qui ꝑicula tanta susti-
nuit quātos dies postq̄ xp̄o credi-
dit vixit homo qui neq; ea potesta-
te vti voluit quam accepit a xp̄o ne
quis eorum quos gubernabat offē-
deretur qui eciam dei precepta fer-
uenti deuocacione transcenderat. ⁊
nusq̄ ꝙ suum erat querebat sz vbi
q; qd̄ ad illorū quos gubernabat ꝑ
tineret salutem tanta tñ semper for
midine p̄mebatur. cum in magnitu
dine sui intendebat officy Quid no
bis faciendum est qui frequent̄ que
nostra sunt querimus. qui mādata
xp̄i non solum nulla deuocōne trās
cendimus sed et frequenter p̄uaricā
do cōtempnimus. Quis infirmat̄
inquit et ego nō infirmor Quis scā
dalizatur. et ego non vror. Talem
oportet esse sacerdotem ymmo nō
solum talem exigua em̄ ista sunt et q̄
illis que sum illaturus nequeant cō
ꝑari quid autem est Optabam in-
quit anathema fieri ꝓ fratribus me
is qui sunt cognati mei secūdū car-
nem Si quis ergo est qui hanc vo-
cem possit emittere si quis habz ani
mum qui hoc possit optare arguat̄
iure si fugerit Qui vero ꝓcul ab illa
pauli virtute est et tñ quantum nos
non cū fugerit sed cum acquieuerit
odio dignus ostenditur. Neq; em̄
si ꝓposita esset militaris āministra
tio dignitatis subitoq; eris aut pel
lium aut similiū aliquis opifex tra-
heretur i mediū ab his penes quos
tribuendi honorem illum erat po-
testas eiq; cōmitteretur exercit⁹ lau
darem prorsus si motus ille formi-
dine vel fugisset e manibus vel fecis
set qd̄cūq; posset dum ab illis libe-
raretur angoribus. Si em̄ tantum
pastorem appellari. et qualitercūq;
negocio huic interesse sufficeret nec
quidq̄ discriminis imineret. facile
erat vane glorie appetentem voca-
ri. Qd̄ si multa rerum intelligentiā
gracia dei donante susceptam ⁊ cū
hac morum ꝓbitatem et vite sancti
tatem in omni cōstancia maiorē pe
ne q̄ humanam illius expedit ꝑso-
na qui hanc suscepit curam. ne me
priuandum venia putes ꝙ volueri
ꝑire sine causa Si em̄ onerariā na-
uem preciosis onustā mercibus ege
um pelagus iuberes me ad guber-
nacula sedentem transire. nūquid ñ
ad primum exuuissem preceptum.
Ac si quis interrogasset cur ita fugis
sem. responderem vtiq; ne mecū na
uis ꝑ meam in sciētiā mergeret̄ Et
nēpe ibi pecuniarū dispendiū erat, ⁊
si secutū esset ꝑiculum non amplius

q̄ ad mortem corporis puenirē. et
tñ in illis me rebus exiguis cantum
nemo iure reprehenderet. viii.

Ic aūt vbi vere naufragan
tibus non in istud pelagus
sz in pfundum eterni est in
cendij corruendū et in mortem eā q̄
non corpus ab aia dimidit sed vtrū
q̄ pariter in sempiternam dāpna
cōnem detrudit. quomodo non te
mere nos in piculum et mala tanta
piecimus iram t odium hominum
pmerem̄ur. Ne ita iudices queso
atq̄ obsecro. Noui infirmitatem
sensus et pectoris mei noui aie mee
pusillanimitatē et intelligo illi⁹ mi
nistery magnitudinē grandisq̄ ne
gocij difficultatem. q̄ in multis pec
care cogatur qui in medium addu
citur nisi fortissimi fuerit animi at
q̄ diligentis Noui quanto maiori
bus fluctibus q̄ hy ventorum fluc
tibus excitantur iacterur anima sa
cerdotis. ix

Principio quidem pes
simus scopul⁹ vane glo
rie que nimiū habet suavi
tatis occurrit magis om
niū noti⁹. quā illi scopuli q̄ mōstru
osi a fabularū inducuntur auctori
b⁹ Quē quidem sine q̄ssacōne plu
rimi transierunt. Quo tñ nec ego
adeo pmouear vt vel nūc cum mil
le me in illū occasiones cogūt ab eo
me vtiq̄ liberare ac vindicare ñ pos
sim dūmodo non p suscepcōnē tan
ti ordinis quasi vinctis manib⁹ dis
cerpēdis illis bestys tradar que sco
pulum de quo loquimur insederūt.
Que sunt aūt iste bestie. furor pusil
lanimitas inuidia cōtencōnes cri
minacōnes vituperationes mēda
cia simulacōnes consilia noxia vo
ta aduersus eos qui nihil leserint.
voluptas in cōministrorum casib⁹
merorq̄ eorum prosperitatib⁹ lau
dis amor honoris desiderium que
maxime humanum animū p̄cipita
re cōsueuerunt Doctrina volupta
timagis quam vtilitati seruiens au
dientium blandicie illiberales adu
lacō de genere cōtemptus pauperū
obsequia diuitū irrationabilis ho
noracō et gratie multum nocentes
eque piculose vel quibus vel a qui
bus exhibentur Timiditas seruilis
et que solos deceat pessimos vl'nul
lorum constantie interit⁹ humilita
tis species quidem plurima verita s
vero nulla correctōes et increpacō
nes circa pauperes quidē eciā pl⁹
q̄ causa deposcit circa potētes ve
ro nec muciendi fiducia. Hec ergo
omnes bestie hisq̄ plures in illo sco
pulo nutriuntur a quib⁹ si semel d̄s
piam captus fuerit intantam neces
se est eum p̄trahi seruitutem vt stu
dio eciam mulierib⁹ placendi ea nō
nūq̄ faciat que referre turpe sit Nā
cum illas diuina lex exortes minis te
ry sacerdotalis effecerit ille tamē se
conantur inserere Et q̄m nihil age
re p se possunt p alios cūcta p̄ficiūt
Tantumq̄ sibi vendicant potentie
vt t criminari et expellere quos li
buerit audeant sacerdotes sicq̄ per
nertunt omnia vt illud prouerbiū
videamus impleri rectores his que
regebantur subditi. Atq̄ vtinam

vel viri id auderent solum Nūc au tem ille id faciunt quibus nec docē di facultas p̄missa est Quid dicam docendi quas nec in ecclesia loqui sinit beatus paulus Ego aūt audi ui de his referente quodam qm̄ tm̄ confidentie sibi vendicent vt corri piant eciam ecclesijs p̄sidētes ꝛ ma gis illis abutātur q̄z dm̄ quiq̄z mā cipijs suis.

Olo me tm̄ quisq̄z putet omnes generalit de his que numerauim⁹ accusa re Sunt em̄ multi q̄ ea ferunt pestiferam capcionem Vnd nec sacerdociū quasi cām arguo tan torum malorū nūq̄z prorsus eo vs q̄z desipiam qm̄ nec ferū homicidi orum nec vinum ebrietatū reū vo cabo nec vires violentie auctores. nec fortitudinem cām irrationabil audacie. sz illos qui his dei donis nequiter abutuntur. Nobis ergo magis ipa sacerdocij ratio merito i crepare posset. q̄ non eam recte cau teq̄z partimur Neq̄z em̄ ipa est cau sa nobis malorū sed nos qui nostra negligentia multa eam facim⁹ pol lucōe sordescere officium eius iner plorati et qualibetcūq̄z credentes qui nec suas p̄scrutantes animas. nec pondus negocy cōtuentes sus cipiunt quidem alacres ordinem. sed cum ad agenda venerint per ig norationis sue tenebras innumeris implent malis populos quos gu bernant Hoc inquā est qd̄ eciā no bis euenturum fuit nisi cito nos de us de piculis eripuisset tam ecclesie sue quam nostre cōsulens saluti. nā vnde putas tātas in ecclesys excita ri p̄turbacōnes. Ego quidem non aliūde reor q̄z q̄ delecc̄ones ab his qui antistites sunt sine aliqua cura et descretione p̄ueniant. Si caput quippe vt decet sirmū esse ꝛ sanum eciam de inferioribus corpis p̄tib⁹ ascendentes humorū malicias ꝛ in dignitates vel cōpesceret vel cura ret Qz cū eciam p̄ seipsum fuerit ca put infirmum nec poterit alioꝝ mē brorum egritudines repellere et ip sum magis p̄ dies fit in dies imbecil lus et reliquū corpus secum in dis crimen abducit Quod ne et nūc vt diximus accideret in loco nos de⁹ noster humiliore seruauit quē sorti ri ab ipo fueramus exordio Multa sunt em̄ carissime basili multa alia q̄z que diximus quibus habunda re debet bonis sacerdos que nobis vtiq̄z desunt Qz oporteat cupidita tem honoris primatus hacten⁹ ex pellere a se q̄z p̄cipue id conside rare debet ne aliqua ip̄i⁹ officij cupi ditate teneatur Nam si ad illū ho norem accesserit cum passionis de siderio. maiorem cupiditatis sue flā mam ipsa eius adepcōne succendet agens omnia videlicet quibus pos sit securam sibi honoris illus facere possessionem p̄ que mala patietur in numera Siue em̄ adulandū fue rit siue indignum aliquid sustinen dum p̄ssa cervice pacietur nec pecu niam eciam p̄fundere dubitabit. et homicidys quippe impleniſſe eccle sias et cōturbasse ordinē ciuitatū p b⁹ honore litigātes eciā apud nos plurimos noui⁹ ne forte icredi⁹a d

exterius dicere videamur. Ego autem cũ tanta modestia ad hunc ordinem accedendum censeo. vt et tumor in eius amministratõe caueat et si qñ quispiã error obrepserit. q̃ renunciare cogat officio. non expectatis alioꝝ sentencys sacerdotum vltro illo principatu esse cedendum Sic em̃ fiet vt mia quoq̃ dei acius impetret. Qz si ibi iam indign⁹ audeat imorari. omni se venia priuabit. accenditq̃ in se iram dei secundo delicto peius obnoxiũ. Sed q̃d nos hec Aut nusq̃ quisq̃ forte inueniet qui tam magno animo hoc quod diximus exequat. Perniciosa est auiditas illius honoris. Et q̃dem non repugnans beato paulo istud dico. sed etiã multũ eius sermonibus concino. Quid enim ille ait. Si quis episcopatũ desiderat. bonũ opus concupiscit. Ego enim non opis desideriũ sed arrogantie atz potẽtie noxiũ esse disserui. xi

anc ergo cupiditatẽ om̃i labore. omni cura oportet ab animo segregare. et nec acceptũ iã honorem cũ amoris passione retinere. vt cũ libertate sacerdos possit oĩa agere. Qui em̃ potestatẽ illã non cupiuit adipisci. nec ereptionẽ vtiq̃ eius veretur atq̃ non metuens cũcta cũ ea fiducia et libertate que christiano cõuenit exequet. Nam q̃ metuunt et ne deponant tremũt. amarã sustinent ernitutem et que malis redundet innumeris. et que tã deũ q̃ homines frequenter cogunt offendere. Oportet ergo animã non talẽ sentire formidinẽ. sed sicut in p̃lys fortissimi quiq̃ milites et alacriter dimicant et fortiter corruũt. ita ⁊ qui in hanc dispensationẽ assumit. tam fungi sacerdocio q̃ priuari ea magnanimitate debet que viris cõgruit christũ sequentib⁹. scientẽ qm̃ bñ amministrati officij coronã nunq̃ hz tollat iniuria. Cũ em̃ quis faciẽs nihil indecorũ. nec indignũ q̃ppiã tãta dignitate cõmittens passus fuerit tale quicquã ⁊ a iudicantibus secondẽ natõis fit cã maioris et ipse mercedẽ adipiscit largiorẽ. Beati em̃ estis inquit cũ exprobrauerint vos et p̃secuti vos fuerint. et dixerint om̃e malũ aduersum vos mentientes ꝓpter me. Gaudete et exultate qm̃ merces vestra copiosa ẽ in celis Et hoc quidẽ dixerim cũ aut imanitate inuidoꝝ aut alioꝝ gratia. aut ob inimicicias vel alio quocunq̃ modo nõ recta quis ratione depellit. Iã vero cũ ab hys qui palam sunt cõtrarij hoc cõtigerit sustinere. nec verbo explicari potest quãtum lucrũ de illoꝝ malignitate colligit. Quo circa oportet vndiq̃ diligent inspicere. et penit⁹ p̃scrutari ne scintilla aliqua cupiditatis hui⁹ honoris. in aĩo ad seruata celetur. Vtile ergo ẽ añ aĩm a tali passione mdari. vt cũ ad hũc ordinẽ venerit malũ h⁹ exercicõ adint⁹ possit cauere. Si vero q̃s ⁊ añq̃ vẽiat foueat apd se nequã hãc ⁊ teterrimã bestiã dici ñ p̃t ĩ quãtã fornacẽ assumpto honore trudat Ego eq̃dẽ ãmoneo ne me hũilitatis studio putes etiaz velle mẽtiri Grãdẽ se⁹ molestiã isti⁹ sũ cupiditatis expt⁹. vñ int pluria hoc quoq̃ nos vehem̃ter extruit. ⁊

Horũ ergo vt virtutes multos se-
pe ad sile studiũ ꝓuocarũt ita eciã
vicia ignauos alios circa sãctitatis
studium reddiderunt ꝓpt̃ qd̃ opor-
tet omnifariũ resplẽdere anime ei⁹
decorem vt simul et letificare et il
luminare possit spirit⁹ cõtuentium
Delicta quippe vilium ꝑsonarum.
sicut in tenebris acta solos eos a q̃
bus sunt cõmissa mortificant. viri
aũt cõspicui et in multorum noticiã
positi peccatũ cõmuniter omnibus
nocet et eorũ qui fatigati fuerãt vir
tutum labores oppugnans ⁊ alios
diligentiores sui in sup̃biam ꝓuo-
cans p̃ter hec aũt ignobiliũ delicta
eciam si ꝓdantur neminẽ graui vul
nere sauciabũt Que vero sunt i ver
tice honoris positi. primũ quidem i
populi versantur oculis. ꝓpter qd̃
et si modicis quibusq̃ preueniãtur
delictis alijs grãdia videbunt̃ Nõ
em̃ facti modum sed dignitatẽ faciẽ
tis peccata metimur. Unde debet
sacerdos quasi adamãtinis circum
datus armis studio q̃ eciã iugi con
uersacõnis nitore ab omni semp̃ p-
te ꝓspicere ne quis in eum nudum
locũ neglectũq̃ reperiẽs letale vul-
nus infigat Omnes quippe qui cir
cũstant ad vulnerandũ atq̃ interfi
ciendũ ꝑati non solum inimici atq̃
hostes sed eciã eorũ plurimi q̃ ami-
ci affectant videri Tales ergo i sa-
cerdotib⁹ anime diligẽde sunt qua
lia illorũ puerorum corpora osten-
dit dei gracia in fornace babilonia
Nam licet non sint hic sarmenta. n̄
pix nõ stuppa nõ ignis alimẽtũ non
flãma. circũstat vndiq̃ eos ambiẽs
atq̃ cõuoluens et statũ cõuersacõis
explorans magis quã triũ puerorũ
corpora ignis ille babilonius Cum
ergo vestigiũ vt ita dicam aliqd̃ sti
pule leuioris delicti in sacerdote re
pereit cõtinuo inuadit ⁊ infirmam
illam ꝑtem focus ardor exurit Reli
quam vero cõstruccõnem et si radi
is solis splendidior fuerit fumo suo
obscurat inuoluit et cõplet Nam q̃
diu ex omni sibi ꝑte vita cõcinit sa-
cerdotis inpenetrabilis fit consilys
malignancium Qd̃ si vt homo ple
num erroribus vite presentis pela-
gus nauigans ꝑua aliqua neglexe-
rit atq̃ despexerit nihil ei ante acta
ꝓbitas suffragatur vt possit accusa
torum ora suffugere. sz obumbrat
vniuersam eius cõuersacõnem de-
lictum illud exiguũ sicq̃ omnes de
factis iudicãt sacerdotis quasi nec
carne circũdatus sit nec hominum
infirmitate teneatur Et sicut fieri so
let in regibus ⁊ tyrrãnis q̃ diu sunt
in potestate regni omnes adulãtur
omnes verentur eciam si id sponte
nõ faciãt tamen ꝓpter potẽciam cũ
uero circa eos res viderint inouari
simulatam diu honorificẽtiam re-
linquentes qui paulo ante fuerant
amici in hostes subito aduersarios-
q̃ vertuntur et imbecilla eorũ que
q̃ rimãtes incursant ac de illa eos
potestate d̃trudũt. ita et erga sacer-
dotes qui paulo ante presidentem
sacerdotem plurimis pro se seque-
bantur officys cum vel modicũ quo
ei noceatur inuenerint aggrediunt̃
acerrime non solum sicut tyrannũ.
sz multo eum acerbi⁹ opprimentes

et sicut ille rex inclinatis iam rebus stipatores suos veretur. sic et hic ꝓximos sibi et cōministros maxime timet Neqꝫ em̄ alij ita locū istius cōcupiscunt aut magis vlli q̄ꝫ isti. quique erga eum sunt cūcta nouerunt Conuersantes quippe cū eo familiariter si quid acciderit priores senciunt et criminacōnib⁹ eorū fides facilius adhibetur ac de ꝑuis magna facientes cito eū possunt calūpnijs irretire Apostolicus quippe ille sermo in cōtrarium versus est Si quid patit̄ vnū mēbrum dolēt omnia mēbra Siue illustrat̄ vnum mēbrum gaudent omnia mēbra. Intm̄ ergo nos bellū cogis aut certamini ita multo formi pectus nostrū sufficere credidisti Vnde id didiceras et a quo. Nam si id velle dicis deum ostende responsum et acquiesco Si aūt id non habēs de sola hominum opinione vehis decretū desine aliqñ seduci Iusti⁹ quippe mihi de me q̄ꝫ ꝓximis credes Que sūt quippe in homine nemo nouit nisi spiritus qui in ipso est. Iā vero qd̄ et nos et ordinatores nostros exposuissemus irrisui si suscepissemus illud officium atqꝫ post multa dispēdia vix nos potuisse ad eum in quo nos sumus vite statū reuerti ⁊ si nō antea his certe nunc te puto sermonibus agnouisse Neqꝫ em̄ inuidencia solum sꝫ multo ip̄o liuore vehementi⁹ ꝯcupiscētia āministracōnis h⁹ plerosqꝫ armare cōsueuit aduersum eos qui in illa dignitate ceperit eminere Nam sicut auari adolescētes ꝑentū suorū grauantur senecta ita et hy cū ꝓcedere in aliquā longitudinem tempus viderint sacerdotū. quomodo horrent eos interficere quorū ambiūt locū certe vel de ipso eos optant honore deducere omnes ordinari ꝓ eo cupientes et singuli de omnib⁹ trāsferēdū in semet principatum putātes. xv.

Is aūt vt aliā quoqꝫ tibi speciem istius litis ostendam et quidem ꝑiculoꝝ plenum. Respice publicas festiuitates in quibus solēt electiones fieri sacerdotū videbis statitantas in illum qui in epātū assumitur accusacōnes dirigi quantus fuerit popul⁹ subditorū. Cūcti q̄ppe penes quos potestas est tradendi honoris in plures sententias diuidūtur et neqꝫ sibi inuicē neqꝫ sacerdoti cōgregacōnē p̄sbiterorum cōsenciētem licet videri sꝫ impugnantur a singulis qui vel illū vel illum malunt Nec in illū vnū intendunt omnes qd̄ solū oportet aspici idest in virtute animi ⁊ sanctitate. sed alia sunt que cōciliant hunc honorem Verbi gratia hic genere clarus est eligatur inquit Alter vero inquit. qꝛ diues est nec indiget de facultatibus ecclesie sustineri. At hic. q̄ inimicos deserens nobis se dedit Ast ali⁹ illū cui familiaris est. Alter vero cui affinitate iungitur Alit̄ q̄ blandicōre vtitur conatur ceteris anteferre In eū vero qui dignus sit atqꝫ oportunus nemo respicit. nec c⁹ fit animi aut cōuersacōnis inquirit Ego autem quātū arbitrer dignas esse eiusmodi causas ad sacerdotum eleccōnem hinc intellige vt neqꝫ illū qui multū in se documētū

religionis debit que certe maxime
illi cõgruit ministerio. tñ ne istũ ip-
sum inquam idoneum esse, pnũciẽ.
nisi cũ religione plurima habunda
uerit quoq; prudentia Noui quip-
pe non paucos idoneos sui met fu
isse rectores. multum in abstinentia
et ieiuniis laborantes. Quibus q;
diu licuit esse priuatos et nihil ali-
ud curare quam ppria. et deo pla-
cebant et indies nõ modica philo-
sophie talis incrementa capiebant.
At vbi in populo pdierunt et mul-
torum impicias emẽdare necesse fu
it aliqui ne inter exordia tm̃ potue
runt sustinere pondus officij. Qui
vero tollerari coacti sunt. p dentes
cõstanciam et veritatem priorẽ. et si
bi intulerunt magna dispendia. et
nihil alys pfuerunt Sz neq; ille mi
bi cõtinuo eligendus est. qui omne
vite sue tem̃p̃ in minore gradu ec-
clesiastici consumpsit officy. venit q;
vsq; ad vltimam senectutem Quid
em̃ iuuat si et post longam etatẽ ad
huc minus idoneus inuenitur. nec
tñ hec ita dixerim quasi incõtumeli
am ciuitatis omnes in ea cõuersan
tes censeam repudiandos Sz neq;
de cõgregacõnibus monachorũ. re
mouendos cunctos hac disputacõ
ne censuerim Euenit vt eciã pluri-
mi de illo grege in hoc quoq; splen
descerent ministerio Quid ergo ostẽ
dere volui. Videlicet q; nec religio
p̃ semetipsam solã neq; in longum
tempus pcedens senectus habun-
darẽt ad sacerdocij suscepcõnem. q̃
bus multi fidentes torpẽti se se ocio
dederunt Plerimq; vero inepcõ-
res ad huc afferunt Nam hic inqui
unt eligatur ne ad inimicos transe-
at fortasse despectus. Hic vero q;
malignus est et exaspatus põt noce
re Ad quidem põt iniquius ppe-
trari q; vt homines pestilentes ple
niq; criminibus ob ea honorentur
ob que debuere dampnari. atq; eo
rum intuitu assumãtur in sacerdo-
cij dignitatem. quorũ merito nec ec
clesie debuerũt limen intraere. Pu
tas ergo inter hec non esse metuen-
dam iram dei cum videas res istas
sanctas atq; reuerendas p̃ homiẽs
vel malignos vel nullius momenti
cõtaminari atq; dispdi. Cũ enim q̃
dam ex nulla sibi pte cõueniens. q̃
dam vero viribus suis maius sorci
untur officium. in nullo faciũt ec-
clesiam ab instabilitate eripi et fluc
tuacione distare Ego vero eciam se
culi principes solit9 irridere qm̃ am
ministraciones rei publice non vir-
tutibus animorum sed numero cre
derent vel ãnorum. cum audissem
q; hec pturbacõ eciã iudicia nostre
religionis inuasit cepi illorum delic
ta pnũciare leniora Quid em̃ ãmi-
randum si homines seculo seruien-
tes atq; fauoris popularis cupidos
et ppter diuicias cõgregandas om
nia agentes in talibus peccare vide
mus cum by quoq; qui se abdicasse
hec omnia pfitebantur nullo illis p̃
bentur esse meliores. sed certam̃ p̃
celestib9 habẽtes quasi de terre gle
bis aut simili aliquo deliberandũ
sit passim gregales homũculos as-
sumentes tantis pponere negocijs
non verentur Et quibus negocys.
Propter que exinanire claritatem
suam atq; homo fieri. et formã Sui

accipere et cõspui et palmis cedi et
mortem plenã opprobrijs secundum
carnẽ dei filius nõ refugit Verũ isti
nec i hys finem statuũt temeritatis
sed addũt alia neqora Nõ enim so
lum idignos assumũt sz etiã dignis
simos ⁊ vtiles pellũt Ac velut opor
teat statũ ecclesie vtrũqꝫ vexari aut
quasi nõ sufficiat prius dlictum ad
accendẽdã dei indignationẽ studio
quoqꝫ huic addũt secũdũ eque pes
simũ Juste eni pniciosũ reor pellere
cõmodantes et assumere merentes
Que qdem fiũt omnia vt nusqꝫ cõ
solacõz grex christi valeat inuenire
Meccine non sunt digna verberib⁹
immo non plus aliquid qꝫ gehen
nam merentur Tamen sustinet de⁹
et pfert ista magnanimiter. qm̃ nõ
vult mortem morientis sz vt cõuer
tatur et viuat. Quomõ em̃ digne
ãmirabimur benignitatem ei⁹ quo
modo digne misericordiã ei⁹ stupe
bimus eos qui sub nomine sacerdo
tum vexant et pdunt gregem xp̃i.
magisqꝫ ipugnatores atqꝫ inimici.
expectari ab enignitate dei ⁊ ad pe
nitenciam pnocari Gloria tibi do
mine gloria tibi. Quãtum est pieta
tis tue pelagus quãta paciẽtie tue
copia. qui ppter nomẽ tuũ ex cõtẽp
tibilibus et vilib⁹ honorabiles fac
ti sunt atqꝫ cõspicui honore sibi da
to abutũtur contra te qui eum lar
gitus es. audentqꝫ talia qualia au
sos illos esse miremur atqꝫ afficiunt
cõtumelijs sancta tua. diligentes ⁊
deuotos quosqꝫ arcentes et exigen
tes vt in multa sollicitudine et secu
ritate habeant facultatẽ pessimi cũc
ta turbandi et tu magnanimit ista

ppeteris Cuius quidem mali si vo
lueris causas inquirere o amice. si
miles prioribus deprehendes Radix
quippe ⁊ vt ita dictum sit mat vna
tante puersitatis inuidia est q̃ mul
tis specieb⁹ armatur Ille em̃ inquit
qm̃ iuuenis est eiciatur ille vero qm̃
nescit adulari. at hic qꝛ nescio quem
exaspauit potentem qui non debet
offendi. alter vero quia benign⁹ ni
mis est ⁊ mansuet⁹ hic porro qꝛ for
midabilis delinquẽtibus alter ppt
quamcũqꝫ causam his quas dixi
mus similem Neqꝫ em̃ deficiũt aut
erubescunt occasiones eiusmodi re
pire Nonnũqꝫ vero causantur mul
titudine clericorum. et se habũdare
dicunt talibus ministris Cũ vero
nihil de his inuenerint. illud quoqꝫ
non verentur inferre. non optere in
ordinem illum assumi quẽqꝫ repen
te et si sit vtilis sed sensim et interiec
tione multi temporis atqꝫ diuersas
quales eis libuerint excogitant cau
sas. Libenter igitur a te audierim
quid putes in his epõ esse faciendũ
cui necesse est cum tantis flatib⁹ cõ
gredi qualiter illum tot fluctib⁹ ob
sistere posse arbitreris. aut repellere
tam inmumeras oppugnacõnes.
Nam si voluerit negociũ recta rati
one disponere inimici tam ei quam
illis qui eliguntur fieret vniuersi at
qꝫ omnes cõsilio illius obnituntur
sediciones excitant. et eos quos sa
cerdos elegerit criminantur donec
voti compotes fiant et aut illos re
pellant aut eos inducant quib⁹ fa
uerint. Et fit simile aliquid vt si qs
gubernator habeat in naui secũ na
uigantes piratas. qui et ipsi nautis

ꝛ merciũ vectoribꝰ isidientur cotti-
die quorũ si voluntatẽ sue p̄ponat
saluti assumendo alios eqꝫ metuen
dos deum ꝓ illis habebit offensum
Quo quid põt ei durius euenire.
Verum nec illorũ erit quos tali ge-
nere placuerit pace securus. Quid
em̄ tutum erit cum diuersi ꝓpositi
homines eodem nauigio cõtinent̄
et hy qui peiores sunt fiunt cottidie
fortiores Sicut em̄ grauibus ven-
tis ex aduerso incidentibus paulo
ante pelagus quietum repẽte furit.
ac virtutibus intumescit. et nautas
miseros affligit atqꝫ disp̄dit. ita et
ecclesie tranquillitas cum receperit
corruptissimos hominũ tempesta-
tibus et naufragijs ĩpletur innu-
meris. xvi.

Xpende igitur quantum
oporteat esse illũ qui tã-
tis tempestatibus oppo
nendus est. et a quo ex-
pectatur vt ea que sunt in cõmune
vtilia disponat optime Sit ergo et
temperans et non sup̄bus. sit reue-
rendus sit negocys optunꝰ. regen-
tis quoqꝫ auctoritate et dignꝰ ꝛ ple
nus sit Sit cõmunicabilis sit eciam
secretus. sit mitis et humilis. sit li-
ber et vehemens Sit eciã mansue-
tus. vt eciam inter illa que diximꝰ
constans esse possit atqꝫ eũ quẽ dig
num esse viderit cũ multa potestate
asciscat etiam si vniuersi obstiterint
itidemqꝫ indignũ etiã si multorum
eũ suffragia ꝓsequãtur cum eadem
auctoritate respuat nihil aliud re-
spiciens nisi edificationem ecclesie
nũquã q̄cquã odio faciẽs vl' fauore
Videmur ne igitur tibi ministeriũ
hoc non supernacue refugisse q̄uis
non omnia que res postulat execu-
tus sim Sunt em̄ reliqua que dican
tur quorũ ãmoneo ne fatigeris au-
ditu Debet em̄ paciẽtiã mihi auriũ
qui adeo est amicꝰ. vt alios quoqꝫ
nobis placare festinet. hec autẽ que
dicunt̄ non solum ad satisfactionẽ
sufficient. sꝫ eciam ad ãministracio-
nem officij ipsius non leuiter adiu-
uabunt Est quippe necessarium ei
qui talem ingreditur vite callẽ solli
cite hec omnia ꝑscrutari q̄m et si ni
hil aliud cum simile certe aliq̄d eue
nerit non ꝑturbari nouitate rerum
quas ante edomuerit meditacõne
ex multa ꝑte conducit. Vt ergo ad
operam eius iam incipiamꝰ venire
primũ respiciamꝰ que in gubernan
dis viduis et virginibꝰ regẽdis vel
in negocijs terminandis aut sollici
tudo aut necessitudo ei. aut difficul
tas imineat Diuersa em̄ in singulis
cura est. et timor maximus. Nã vt
ex ea ꝑte que putatur esse leuior fa-
ciam exordium gubernacõ viduaꝝ
videtur quidem vsqꝫ ad pecunie
erogacionem. sollicitudinẽ animo
cõmouere At hoc non ita est sꝫ mul
ta exploratione opus est Primo cũ
eliguntur Nam hoc ip̄m q̄ passim
et sine delectu ecclesiasticis breuibꝰ
ascribuntur. causas multo malorũ
dedit Et domos quippe corrupe-
runt. et disiunxerũt matrimonia et
in furtis frequenter atqꝫ sacrilegys
dep̄hense sunt Talis aũt aboleri de
ecclesie facultate et a deo suppliciũ.
et rep̄hẽsionẽ magnã ab homibꝰ

meretur multosq; qui ad misericor
diam ꝓni sunt torpere cōpellit. quis
em̄ pacienter ferat pecuniam q̄ of
ferre xp̄o debet cōsumi ab eis ꝑ q̄s
nomē illius blasphematur Ob hoc
ergo multa et certa debet p̄ire dis-
cussio. vt non solū tales quales dix
imus respuantur verū nec ille qui-
bus ꝓpria suppetit facultas vsurpa
re alimoniam egenorū sinantur. p⁹
discretionem vero alia cura et non
ꝑua cōsequitur vt his que eligūtur
semꝑ alimonia sicut efonte vberri-
mo prebeatur. nec aliqn̄ deficiat. in
explebile em̄ nescio quomō malum
est pauꝑtatis non voluntarie. et ꝙ
murmurantē atq; ingratam esse de
lectet Vnde sicut multa caucōe ita
eciam sollicitudine plurima talium
decet ora frenari omni videlicet oc
casione conquestionis ablata ⁊ mul
ti quidem cū viderint pecuniarum
cōtemptorem quempiā statim eum
dispensacōni huic ꝯgruere iudicāt
Ego aūt ne hanc ei magnitudinem
animi sufficere censeo. nisi cum ista
virtute q̄ p̄ ceteris ei suppetere oꝑ
tet sine qua est pestifer qui p̄ponit̄.
ita vt ꝓ pastore lupus fiat. etiam il
lius fuerit possessor alteri⁹ que cau
sa est hominibus bonoꝝ omniū id
est pacientie. in qua velut in aliquo
munitissimo human⁹ animus col-
locetur Viduarum quippe p̄sump
cō et ꝓpter pauꝑtatem et ꝓpter eta
tem et ꝓpter ipsum sexum immode
ratam nōnūq̄ vsurpant confidenti
am Sic em̄ dici meli⁹ est. Vnde et
vociferantur incondite ⁊ nullis cau
sis ex stantibus conquerūtur et af-
fliguntur in his quibus gaudere de
berent. et ex eis causantur quibus
fuerat ānuendum Que cūcta opor-
tet rectorem illū fortiter sustinere. et
nec importunis molestijs ꝓmoueri
nec irrationabilibus querelis mise
reri quippe illas ꝓ quibus arguun
tur non despici iustum est Nam ir-
ruere illarum calamitatib⁹ ⁊ egesta
tibus dolores iniuria cumulare im
manitatis extreme est Propt̄ ꝙ q̄-
dam vir āmirabilis in desiderium
lucri et indespicientiā respiciēs na-
ture mortaliumq; cōdicōnem pau
ꝑtatis amaram esse ꝑpendēs a deo
vt etiā fortissimū animū possit atte
rere atq; cogere. vt ꝓ assidua opis
īploratione nō erubescat ne ille qui
petitur irritet̄ et interpellacōne fre
quenti cum auxiliari debuerit despi
ciat et impugnet p̄parat eū ad lar
gitatem cum alacritate tribuendā
dicens. Inclina pauꝑi sine tristicia
aurem tuam et loquere ad eū ī mā
suetudine pacifica Non ergo exaspe
randus est pauꝑ sicut nec eger de
precans ab eo qui infirmitati eius
auxilio pōt esse. sed oportet vultus
illius hylaritate ac benignitate col
loqui. ante illū q̄ stipē accipiat sb-
leuari Si quis ergo nihil quidē fru
etur desumptib⁹ viduarum ꝑcellat
autem illas cōtumelijs et aduersus
eas exaspetur non solum pauꝑtatis
angustiā dato suo nihil mitigabit
verū pei⁹ in eis oꝑatus est malum
murmurationis et maledictōis quā
uis em̄ petere denuo cogātur ꝓpt̄
corporis necessitatem tn̄ ip̄a violē
tia cruciantur Cum ergo et ꝓpter fa
mis timorem supplicare cogantur.
et ꝓpter supplicationem erubescere

et ꝓpter impudenciã afficiũtur de nuo cõtumelys. infelicitas eorum multa oꝑitur angustia Oportet ergo eũ qui ꝓ his curam gerit ita esse magnanimũ. vt non solũ eis nõ mltiplicet angores obiurgacõnib⁹. sꝫ eciam eorũ qui sunt maximã ꝑtem exhortacõne sua et cõsolacõe cõpescat Nam sicut ille qui passus iniuriam stipis quã accepit adiumẽta nõ sentit ꝓpter cõtumelie dolorem ita hic audiens sermonẽ benignũ et cũ adhortacõne que sunt data suscipiens plurimũ adiuuatur et gaudet. atqꝫ ipa misericordia vtriusqꝫ leticia duplicatur Et quidẽ ista non de meo ꝓtuli sꝫ de illi⁹ cui⁹ supradicta memoraui. fili inquit. ne des de bonis maculã. aut in omni dato tristiciam sermonis Nam sicut estũ extinguit ros. ita melior est sermo q̃ꝫ datum Ecce sermo sup datũ bonum ⁊ vtraqꝫ hec penes virũ gratia plenũ Non solum aũt mãsuetũ atqꝫ patiẽtem qui huic ꝑponitur opi sed etiã dispensatorẽ non min⁹ scientẽ oportet esse a deo vt si hec quoqꝫ abfuerit facultates pauperum in similia dampna reuocẽtur. Ecce enim puta aliquem cui credita est dispensacõ quasi studio diligenti aurũ plurimũ congregare et ipm quidẽ nihil cõsumere verũ nec his qui egent nisi paucis quid tenaciter inde cõferre maximam vero ꝑtem sollicitissime custodire. et sequente ꝑsecucõis tempore facultates a ꝑsecutorib⁹ diripi quãtum hoc illius putas expectare delictum Multa ergo opus est misericordia multaqꝫ prudentia vt nõ effluat nec atteratur ecclesie facultas. sed omnia quidẽ que redigũtur celeriter oportet diuidi his q̃ indigent thesaurũ vero ecclesie meorũ qui credũt pectorib⁹ collocare. Jam vero ꝑegrinorũ suscepcõnes ⁊ infirmorũ curationes quantũ expẽsarũ petere arbitraris. et quãto op⁹ esse eorum qui ꝑponũtur fide atqꝫ diligentia Ab illa quippe dispẽsacõne quã supradixim⁹ hec quoqꝫ nullo minor docetur ymmo aliquãto etiã difficilior Unde oportet eũ qui ꝑponit cum beniuolẽtia et prudencia omnia ꝑbere. vt illi a quib⁹ hec offerũtur et sine suspicione ea ⁊ cum magno eorũ offerat honore Cauendum ẽ quippe ne ꝓ pauꝑum sustẽtacõne sollicit⁹ sauciet animas largienciũ Longanimis quoqꝫ et studij ac diligẽtie multe esse debebit. implacabile em̃ quoddã est et qd̃ cito offendat infirmũ Unde et si modica fuerit negligentia. multã egro cõfert calamitatem. xvii

N virginũ vero gubernacõnibus tanto timor maior est. quãto ꝑciosior ipsa possessio. et grex magis regalis Ecce em̃ etiã in hãc sanctam cõgregacõnẽ multe plene vicys irruũt ex quib⁹ est etiã luctus acerbior Nam sicut non est equale cum puella nobilis et ei⁹ ancilla delinquit. ita etiã differt vidue error ⁊ virginis Illis quippe et desipere ñ nũq̃ꝫ et cõtra semet iurgare maledictis et adulari et facere aliquid impudenter et in locis crebro publicis apparere sollempne est Uirgo autẽ

que ab his omnibus liberata arri-
puit celestem philosophiam cōuer-
sationemq; angelorū representare i
terris spospondit atq; in hac carne
incorporee nature aggressa est iple-
re virtutem et neq; superfluos egress⁹
nec vaniloquia vsurpare permittitur
maliloquij vero ⁊ adulacōnis eciā
nomina ignorare debet. sollicitore .
vtiq; cura et maiore indiget adiu-
mento Nam cū eis in dies vehemē-
tior sanctitatis insistit inimic⁹ atq;
insidiatur patus devorare si aliqua
ex his forte corruerit homines quo
q; qui insidientur sunt plurimi ⁊ cū
his naturales stimuli pugnāq; du-
plicans ipa professio intus stimulans
foris, provocans illi qui talibus p̄esse
sortitur incūbit quidem magna for
mido. sed mai⁹ piculū et magn⁹ do
lor si quid incōsideratum qđ absit
acciderit Si em̄ adulte filie sollici-
tudo sompnū a patris oculis expel
lit vt ait sapiens. vbi certe aut steri
litatis obprbrium aut despectōnis
timetur iniuria. quid fiet cū de his
quidem nihil verū multa grauiora
metuūtur Neq; em̄ vir spret⁹ est ali
quis sed xp̄s neq; vsq; ad exprbracō
nem sterilitatis. sed ad defectionē
anime extenditur Omnis em̄ inq̄
arbor non faciens fructum bonum
excidetur et in ignem mittetur. Et
etiam qui odium meruerit sponsi ñ
sufficit accipe libellum repudy ⁊ ab
ire sed post odium eterna dampna
cione cruciabitur Et quidē ille car-
nalis pater multa habet quib⁹ fiat
ei facilior custodia filie sue. nā ⁊ ma-
ter et nutrix et ancillarum multitu-
do et munico domus amminiculo
sunt ad custodiendā virginem sed
neq; in publicum exire permittit nec
si egressa fuerit aliqñ quorūq; ocu-
lis apparere cōpollitur. ac sicut noc
tis tenebris, ita etiā dom⁹ sue pieti
bus opitur extra hec quoq; ōi solli
citudine liberata est vt non sit ei ne
cessitas sub virorū venire cōspectū.
neq; em̄ de his que sunt necessaria
curat neq; stimulatur superbia violē
torū nec quitq; est aliud qđ ei neces
sitatem colloquij virilis indicat cū-
bec omnia patris psona, procurat nec
alia apud eam cura remanet q; ne
quid inconueniens pudori suo aut
loquatur aut faciat Apud nos vero
multa sunt que spirituali patri faci
ant difficilem ymmo impossibilem
custodiā qm̄ sacram virginē in secre
to suo non pōt tenere Neq; em̄ aut
honesta aut tuta est talis habitacō
Nam et si nihil paciatur ipa dispē
dij. sed incōcussam teneat sanctita
tem nō minorem tñ coget reddere
rationem p his animab⁹ quas su
spicōnibus vulnerarit. Cum ergo
virgini cohabitare ñ possit sine du
bio nec motus anime ei⁹ facile dep̄
hendit vt ea que fuerint imoderata
despiciat et in p̄fectum eam semper
accendat. sed neq; p̄cessiones earū
facile poterit explorare. Dauptas
quippe et sollicitudo virginis non
eam patitur examussim i edē qui p
posito earū congruat decorē mētis
inquirere. Nā cum ipa sibi que ad
vitam necessaria sunt cogitur puid
re multas occasiones si luxuriari vo
luerit habebit egressum Qñ opor
tet eū qui eas voluerit domi conti
nere amputare vniuersas querelas

sufficienciam ministrando. ne ille ꝓ suis sollicitentur expensis. debet etiam ab ecclesiasticis eas ꝓcessionib⁹ atq; a publicis vigilys abstinere. Nouit em̄ nouit mltiformis ille serpens eciam in bonis actibus suum interfundere venenū Oportet ergo virginem et omni ꝑte muniri. et raro ꝑ totum ānum domū egredi atq; id ip̄m tunc cū indissimulabilis necessitas coegerit Qꝛ si ad hec aliquis referat has omnes curas facile ab ep̄o alijs posse cōmitti. comꝑato omnino habeat eorū que fiunt cottidie sollicitudines et causas ad sacerdotem redire Unde tam leui⁹ fuerit ip̄m subire cūcta si etiā ꝑ aliorum necesse est delicta culpari et cū ip̄e semet a dispensacōne submouerit. tñ ꝓ illorum causis timere Is tñ qui ꝑsemet agit omnia cerci⁹ quidē cūcta dispensat Sed id esse facile si nulla eum existimacōnis cura constringit Cum vero ei necesse est etiā aliorum suspicacōnibus obuiare. ꝑ que hoc fit negociū ip̄m difficilius. vnum habet omnino subsidium. si eos eligat qui eius iudicys fide sua et benignitate cōsenciāt Verū non facile sermo cōprehendit eas curas quas de virginū sacerdos amministracōne ꝑpetitur quarum ip̄a eleccio nō leuis negocy est. xviii.

Orro illa ꝑs iudiciaria innumeras habet molestias multāq; difficultatē. ymmo tantas difficultates quantas nec foris iudices sustinent Nam primo ipsam cause inuenire iusticiam grande op⁹. inuentā vero nulla iniquitate corrumpe laboriosissimum est In quo genere ñ solum occupacō et difficultas. sꝫ etiam grande ꝑiculum cōtinetur. Nā pleriq; quibus infirma mens fuit incidentes in causas. qm̄ sunt auxilys destituti circa fidem naufragium ꝑtulerunt. Multi quippe eorum qui opprimūtur. nō min⁹ illos qui auxilium non tulerint. q̄ illos qui vim intulerint execrantur. atq; in erūpnis suis. nec tp̄m iiquitatē nec modum virtutis sacerdotalis. nec horum aliquid ꝑpendunt. sed sunt seuerissimi iudices et ignoscere nesciētes. quiq; vnā recipiant satisfactionem. si ab his a quib⁹ affligunt̄ liberentur angoribus Is ergo qui neq̄uerit auxiliari nūq̄ eorū offensiones quāuis oratione et longa et rationabili mitigabit Verū qm̄ in cōmemoratione h⁹ ꝑtis incidim⁹ considere mus etiam alteras vituperacōnes. Si em̄ nō ꝑ singulos dies magisq̄ scriba aliquis domos omniū ep̄us frequentauerit. offensiones ꝓtinus nascentur iminere Neq; em̄ egri solum sed valentes et sani etiā iustificacōnem requirunt Nec hoc religionis intuitu plurimi. sed honoris expetunt Si enim fuerit necesse diciorum quempiam et potentū ꝓpt̄ aliquam causam ad cōmune lucrum ecclesie frequentari statim hinc assētationis crimen impingitur. et q̄d dico offensionis et vituperacionis tm̄ criminacōnum pondus efficere vt multi cogitacōe ip̄a fatigent̄ ⁊ cōcidant. cum etiam de aspectu et nutibus causas crebro paciant̄. Nam et que simpliciter fiunt plurimi ve-

benienter examinant ⁊ in vocis modo ⁊ habitu faciei. ⁊ in quantitate risus inquirunt Illi inquit arrisit libenter. et vultu eũ hylariore ꝺſpexit et clara voce allocut⁹ eſt me vero ꝓfunctorie et quaſi eũ c⁹ facerꝫ grã de momentũ Jam vero in ſalutacõnib⁹ niſi ad ſingulos circumtulerit oculos et cũ omnibus fuerit viriti locut⁹ qui ꝓteriti fuerint cõquerunt Quis igitur niſi valde fortis inẽ tot põt conſtare iudicia. vt penit⁹ non vitu peretur. aut ſe abeiuſmodi obiurgacõnib⁹ põt abſcũdere Oportet quippe primo loco non habere accuſatorem Si aũt hoc impoſſibile vel ea que fuerint intentata diluere Si vero nec hoc ſatis ꝓeſt ſꝫ iuuat aliquos fruſtra et nõ ex tantib⁹ cauſis ſacerdotis facta lacerare pleno mentis robore inter iudicia tam puerſa conſiſtat Nam qui iure arguitur põt ferre paciẽter. qm̃ cũ non ẽ aliquis conſcientia amarior accuſator et ea nos ante cepit fatigare exteriores qui amiciciores ſunt facili⁹ ſuſtinem⁹. Qui vero nullius ſibi eſt culpe conſcius cum cauſis nõ ex tantibus increpaẽ cito iraſcitur. ⁊ animo facili⁹ fatigatur. ſi nõ fuerit prius meditatus inſipientiã multorũ ferre paciẽter Neqꝫ enim facile inuenias eum qui calũpniam ſuſtinet ñ mentem ei turbari. et aduerſum tã tam inſipientiã cõmoueri Quid vero ſi quis inſpiciat eam ſollicitudinem que ſacerdotem manet cum fuerit neceſſe aliquẽ ab eccleſie conuẽcione ſepare Atqꝫ vtinã tenui cura res iſta ꝓcederet Nunc aũt nonnũ ꝫ ad ꝑiculum vſqꝫ ꝓtendit Metuendum quippe eſt ne forte ſupra ꝫ oporꝫet ille ꝙ remouet afflictus paciatur id ꝙ beatus paulus dicebat ne habundantiori triſticia abſorbeatur qui eiuſmodi eſt. Plurima ergo in hoc quoqꝫ opus eſt moderatione ne vtilitatis inſtrumẽto dãpni fiat maioris occaſio Omnib⁹ eñ in quib⁹ hoc curacõnis genere erratum eſt etiam medicus ille ꝑticipat qui non bene vulnus exſecuit cuncta igitur debet timere ſupplicia. is cui non ſolum ꝓ erroꝛib⁹ ꝓꝓꝛijs neceſſe eſt rationem reddere ſed etiã ꝓ alienis delictis ad vltimũ diſcrimẽ adduci Nam ſi qui de ꝓꝓꝛijs vicystm̃ cauſas reddituri ſumus tremimus quid putam⁹ illi faciendũ qui rationem vt diximꝰ ꝓ tot repoſcet animabus Hoc autẽ ita eſſe audi apoſtolum paulum dicentẽ. magis aũt in ipo xp̃m Obedite p̃positis vr̃is. et ſubiacete eis. qm̃ ipi quigilant ꝓ animabus veſtris quaſi rationẽ reddituri Modicus igit tibi videt iſti⁹ cõminacõnis timor Ad ait certe dici nõ poteſt. Ego vero puto qꝛ etiã duriꝛibus et acquieſcere renuentibus iſta poſſunt que diximus ꝓſuadere. vt neqꝫ gloria nos neqꝫ ſuperbia putent fuiſſe cõmotos. ſꝫ his ꝙ enumeranimus cauſis iure ꝓteriti ñtos. atqꝫ magnitudinem ipſius cõſiderantes officiꝙ ad hoc ſuffugium conuolaſſe.

Explicit liber terẽus.

Incipit liber quartus.

Ec basilius audiēs cū paululū reticuisset. sz si tu iquit ad hoc ꝓperasses officiū. rōnabilis forte tua formido videretur Null⁹ em̄ relinquitur excusacōnis locus in his que postea errauerit. ei qui se ad suscepcōnem honoris isti⁹ et optunū spōdet et cupidū Ignorantie quippe se defensione qui accesserit sponte priuabit Nec pōt vltra dicere qꝛ inuitus hoc aut illud verbi gracia feci. aut inuit⁹ in hoc deliqui Respōdebit siquidē ei a iudice Et cur cōsci⁹ tibi tam grandis in sciētie nec habens exercitatū sensum. ad hanc arcere sine offensione tractandā ausus es accedere atqꝫ ꝓperasti Officium quod vires tuas suꝑaret. assumere quis coegit Quis fugientem violēter attraxit Equibus certe nihil tu inqꝫ audires Neqꝫ em̄ potes ꝓ hac temet cupiditate rep̄hendere. qd̄ q̄dem omnib⁹ manifestū ē te videlicet nihil aut magnū aut ꝑuū ꝓ hoc honore temptasse. sed aliorū fuisse iudiciū elcōnis tue Nec ergo q̄ cupidis auferūt excusacōnē. te grauare nō poterūt sz etiā multū iuuabūt.

Johannes.

Unc ego capud mouens. paululūqꝫ subridēs āmiratus sum simplicitatē opinionis h⁹. atqꝫ ita exorsus sum. Cupē quidē hec ita esse vt dicis ōim benignissime. n̄ ideo vt secur⁹ hoc ministeriū suscipem. qd̄ refugi. qm̄ ꝛ si nulla esset pena ꝓposita impito et negligēter gregē xp̄i āministrāti mihi aūt omni esset dāpnacōne deterius hoc ip̄m malū me atqꝫ indignū illi qui tam magnā rem credidisset videri Propter hoc quippe agebāne tua opinio laberetur et tuto putares infelicib⁹ et miserrimis sic em̄ nūcupari debent. qui nō recte et sollicite negocys optāt talib⁹ interesse officy istius summā posse cōmitti vt crederēs eos vehemēter licet coactos ꝓ his in quib⁹ ignoracōe peccassent effugere ignem illū inextiguibilem et exteriores tenebras et vermē interminabilē et sep̄acōnē illāne cum ypocritis et infidelib⁹ iūgerētur Verū quid tibi faciā. Nō sūt ita ista. non sunt. nā si volueris vti de regno primū ꝓbem⁹ exemplū qd̄ certe nō tante est deo cure quāto sacerdociū faciā ꝓtin⁹ sermonib⁹ meis fidem Saul ergo ille fili⁹ cis. nullo ambitu suo rex factus est sz cum isset adrequirendas asinas ꝛ ꝓinueniendis eis introgasset ꝓphetā. ille ei de regno cepit suscepcōne disserere Verū nec post h⁹modi spem incitatus est in cupiditatē et certe cum audiret hoc de ꝓpheta c⁹ sermonibus accōmodabat fidē. nec hoc tn̄ solū sed obsistit magis. et excusare conatur Quis sum ego inquit et q̄ est domus patris mei. Quid ergo Qm̄ nequiter honore quē deus dederat vsus est aliquid ei p̄sidy contra iram illius a quo principatum susceperat hec verba cōtulerunt. et certe suppetebat vt diceret samueli arguēti se Nūquid ego inuasi regnum Nūquid in hanc insilui potestatem. Optaueram vitam degere

ꝓuatorũ ocõsam videlicet ⁊ quietã
Tu vero me ꝓtaristi in hãc digni-
tatem Qz si i ꝓiore humilitate mã
sissem potuissem facile has offensio
nes cauere qz si fuissem vnus eplu-
rimis nec ipa ãministracõne conspi
cuus non vtiqꝫ essem in hoc negocõ
destinatus nec mihi cõtra amalechi
tas bella deꝰ agenda mandasset.
Quo mihi non cõmisso neqꝫ in hoc
incidissem delictum Verũ hec om-
nia infirma sunt ad excusacõnẽ nec
solum infirma sed etiã piculosa que
possint accendere diuinũ furorem.
Ea quippe beninolentia que cõfert
alicui supa meritũ ꝓprium digni-
tatem ad incitamentum ꝓfectꝰ nõ
ad patrociniũ est iniquitatis vtẽdũ
Qui vero putat sibi negligere vel q̃
dam peccare quo affectus est hono
re pociore. nihil omnino aliud quã
benignitatẽ dei criminum suorum
causam conatur efficere. qđ in impi
orum et vitã suam nequit agentiũ
ore versatur Sed nobis non expe-
dit in tali esse ꝓposito. nec in similẽ
illis erũpere furorem Verũ semper
studere debemꝰ. et capere incremẽ
ta virtutũ et bona tam verba habe
re qꝫ facta Nam vt relinquẽtes im
pium ad sacerdocij de quo loqui-
mur veniamus exemplũ hely certe
ãministracõnem hanc nõ cõcupiuit
adipisci. Quid ergo Nũquid eũ qñ
deliquit hoc potuit adiuuare. Et
quid dico non desideranit. Nec de
clinare quidem potuit etiam si vo-
luisset ꝓpt ordinem legis. Erat emi
de tribu leui. et officium cogebatur
deductũ p stegma sortiri Et tamen
hic ꝓ filiorũ suorũ criminibus indi-
cium triste ꝓpessus est. Quid vero
ille ipe israhelitarum sacerdos aa-
ron scilicet de quo moysi deus tan
ta disposuit qui non potuit solꝰ fu-
rori tante multitudinis obsistere.
Nõne ꝓpe ꝓdicõnẽ stetit nisi ira dei
fratris intercessione mitigasset Et
qñ moysi recordati sumus. oportu
num est eciam de his que ipi acci-
derũt veritatem nostri sermonis as
serere Ipse enim iste beatꝰ moyses
tãtũ fugit a cupiditate impandi in
deis vt cum ei offeretur recusaret ⁊
iubente etiam deo auderet abnuere
intãtum vt ꝑcipiẽs ille moneret ⁊ ñ
solum inc exordia sꝫ etiam deicepꝭ
cũ iã princeps cõstitutꝰ esset. vel be
neficio mortis ab illo liberari cupie
bat officio Occide me inquit si sic i
cipies mihi facere Quid ergo cũ de
liquisset ad aquas cõtradictionis.
hec que ꝓcesserũt excusacões iterce-
dere ꝓ eo. et inflectere deũ ad veniã
oferẽdam potuerũt. Quã ergo ob
causam terre illiꝰ possessiõe priuatꝰ
est certe ob nullã alterã omnes no
uimꝰ nisi ꝓpter hoc peccatũ qđ tm
valuit vt ille vir ammirabilis non si
neretur accipe. qđ hy quos rexerat
capessebant. Sꝫ post multa tpa et
plurimos labores. pꝰ illũ laborẽ de
serti pꝰ multa vel plia vel trophea
extra eã terrã mortuus ẽ ꝓpt quam
tantũ desudauerat pelagiqꝫ exptus
labores portꝰ cñ ꝺete priuatꝰ ẽ. vi
des ergo qñ ñ solũ his ꝺ ꝓripiunt.
sꝫ etiã illꝰ ꝺ aliorũ coactu suscipiunt
hũc honorẽ nulla excusacõ ꝓ his ꝺ
bꝰ exauerit reseruet cũ em illi ꝺ ip
so ꝺo ordinãte frequẽt excusauerãt
tle indiciũ ptulerũt nc ꝺcqꝫ a picul

potuit vendicare idest nec aarō nec
bely nec saulem nec beatū illū ⁊ san
ctum virū atq; āmirabilē ꝓphetā.
mansuetissimū omniū hominū deo
sicut amico familiariter colloquen
tem nobis adhuc vacat. tam ꝓcul
ab illorū virtute distantib⁹ opina
ri. qz ad excusacōnem habūdet si ñ
studio aliquo ꝓ honoris hui⁹ vide
amur adepcōne certasse. nunc maxi
me cum plerisq; ordinationes ñ dei
gratia. sz hominū fauore ꝓueniant
Judam certe domin⁹ elegit. ⁊ si san
ctum illū asciuit chorū atq; apostoli
cum illi cōmisit officium Dedit eti
am plus aliquid q̄z ceteris idest pe
cunie dispensacōnem Quid ergo.
Dum nequit vsus est his ambobus
et cū ꝓdidit quem ꝓdicare suscepe
rat atq; illa que iussus fuerat dispē
sare male cōsumpsit et rapuit. potu
it vitare suppliciū Propter que cer
te videmus penis eū addictū fuisse
grauioribus Et quidem cōsequētis
sime. qm̄ vt diximus munificētia in
nos dei virtutis dare debet studiū
non erroris audaciā Nā qui putat
ꝓ hoc q̄ multo a deo honorat⁹ est
effugere dampnacōnes criminum
suorū non aliud re ipa loquitur q̄z si
quis indeoz audiēs xp̄m dicētem.
Si ñ venissem et locut⁹ eis fuissem
peccatū non haberēt ⁊ nisi fecissem
in eis signa que nullus ali⁹ fecit pec
catum non haberēt. iurget cum sal
uatore. et bonis eius calumpnietur
operibus dicēs Cur eī veniebas ⁊
loquebaris Cur signa faciebas. vt
nos ꝓ ista grauius punires Sed cer
te furoris verba sunt ista. ⁊ extreme
demencie Medicus eni ñ ideo ve
nit vt te amplius vulneraret. sed vt
pfecte ab omni egrimonia liberaret
Tu enim temetip̄m volūtate ꝓpria
illius subduxisti manib⁹. Cōdemp
nacōnem ergo suscipe vehementer.
Nam sicut acquiescens curacōni eti
am a preteritis morb liberand⁹ fu
isti. ita quoniā medicū videns veni
se fugisti. nequaq̄z poteris expiari.
Non aūt expiatus et ꝓ his luis sup
plicia. et ꝓ eo q̄ quātum in te fuit.
studiū est frustratum medētis Hac
ergo rōne non equale anteq̄z hono
raremur. et postquā fuerim⁹ hono
rati iudiciū sustinemus sz multo p⁹
ea grauius qm̄ is qui nec beneficijs
corrigitur amarius iure punit Jgit
quia appuit opinionis b⁹ imbecil
la defensio et que non solū cōfugiē
tes ad se saluare nō possit sed ⁊ ma
gis possit grauare altera nobis ē ꝓ
uidenda municio.

Basilius.

Ele est ista iquit alia Ego
eī nō sum apud me. ita
me timore et tremore tu⁹
sermo cōpleuit.

Johannes.

i

Equeso inq̄z atq; obse
cro ita te deicias Est eī
quidem nobis infirmis
custodia. non incidere i
illud ministeriū Nobis vero forti
bus spem salutis vestre in nullo alio
collocare q̄z vt a diuinā te deo nihil i
dignum agatis. vel tanto munere
vel deo qui ipsum honorem dedit.
Nam licet superior sermo patefe
cerit q̄ maxima tormenta mereant

mereãtur qui voluntate propria
accesserint ad illũ ordinem. si vel p
stulticiam vel p maliciã aut p impi
ciam vsi eo male fuerit. tñ neq; istis
qui videntur coacti aliqs p negligẽ
cys suis excusacõnis locus remãsit
Oportet quippe et si mille vt dicit
nocent atq; cõpellant. non ad eo
rum respicere multitudinẽ atq; auc
toritatem sed primũ animi sui vnũ
quẽq; explorare vires. et pscrutatis
omnib⁹ diligenter tunc demũ con
sentire cogentibus Quale est eñ re
spicere vt edificare se alic⁹ domum
nemo audeat polliceri de his q ar
tem non didicerint fabricandi. nec
ad egrorũ corpa quisq; curatur⁹ ac
cedat qui nescit mederi. verum et si
multi fuerint qui necessitatem h⁹ in
dicant excusabit nec erubescit suam
ignorantiam confiteri. at ille cui cõ
mittenda est tantarũ animarũ sal⁹
non discuciet semetipz. szetiã si õim
ignorantissim⁹ tñ tñ andebit susci
pere officium. qñ ille inquit insist t
ille compulit. vel ne offendat ille. et
quomõ non vno positum discrimẽ
cum illis qui se adhortantur imer
git. cũ et maxime liceat et saluari in
solitudine et alios secũ ignorando
non pdere Unde eñ salus sperabi
tur vnde venia impetrabitur Qui
nos tunc poterint excusare. Illi ne
qui coegerint. atq; in necessitatẽ im
pulerint Sed illos ipos quis in il
lo tempore vindicabit Et ipi quip
pe egent auxilio aliorum. vt possint
supplicii eterni ignis euadere Qñ
qui ordinant indignos. eisdem sub
iacent penis quibus illi ipi qui in
digni sunt ordinati etiã si dicant se
eorũ vicia ignorasse Verũ vt credas
non me in his esse nimiũ sz ita dice
re vt habz se tã veritat⁹. audi q̃d di
scipulo suo p̃cipiat beatus paul⁹ ti
motheo inq; carissimo filio manus
cito nemini imposueris neq; cõmu
nicaueris peccatis alienis. Vides
quanta non solũ vitu peracõne. sed
etiã cõdempnacione quantum ad
nos spectat. liberauimus eos q̃ ad
hunc nos ordinem ptrahebant Si
cut enim his qui assumũtur cum de
liquerint auxilio esse non potest si se
dicant non voluntate sed necessita
te in illud ministeriũ fuisse cõpulsos
ita neq; ordinãtibus adiumento es
se poterit si nesciant vitam ei⁹ cui il
lum credunt honorẽ. ymmo ex hoc
grauius crimẽ efficitur qñ ascine
runt eum quem ignorabãt atq; id
q̃d putabatur esse excusacõ fiet ac
cusacio Quã enim incõueniens est
vt qui mancipiũ voluerit cõparare.
et a me dicis inspici illud faciat t va
des vẽdicõnis accipiat a vicinis eti
am testimoniũ eius inquirat. et ta
men post hec omnia ad exploratio
nem spacium tẽporis expetat et eos
quibus officium tale cõmittunt as
sumere passim absq; cura quibuscũ
q; suffragantibus p fauorem nullã
aliam de eo quem eligũt inquisicio
nem agitantes. Quid ergo nobis
vt diri auxilio tunc erit. cum ipsi p
positi ope defensionis indigeant.
Oportet ergo et illum qui ordinat
prius sollicite cuncta discutere Mul
to autem magis eum qui ordina
tur quoniam et si participes con
dempnacionis sue habeat eos qui
coegerint cum nec ipse a supplicio

vendicatur. sed etiã rationem multo quam illi seueri⁹ exigetur nisi forte alio quodam intuitu irrationabiliter hominem illo ministerio irreti ri voluerint Nã si a deo iudiciõ est facta corruptiõ vt eũ qui ꝑspicue est indign⁹ in mediũ aliqui forte ꝓ traherent. tũc nõ ampliora iste qui ordinatur sed equalia. aut forte minora ꝗ illi qui ordinauerũt tormẽta pacietur Qui eñ potestatẽ ꝑbet homini ecclesiã viciare et disturbare cupienti ꝓ illius ausibus ex maiore ꝑte ipe detinetur obnoxi⁹ Si vero non fuerũt in eo qui est electꝰ crimina manifesta sacerdos vero multorũ est opinione deceptꝰ qui illum cuius latebant vicia benignum esse iactauerant incõdempnat⁹ quidẽ neq; ꝓ hoc manebit. leui⁹ tamẽ ꝗ qui ordinatus fuerit affligẽt. Quã obrem Quia ille videlicet qui ordinauit potuit opinione decipi plurimorum vt illud ministeriũ crederet nõ merẽti. hic vero qui assumpt⁹ ẽ nõ põt dicere ignot⁹ mihi sicut ꝯ alis fui Sicut ergo deteri⁹ puniẽdus est ꝗ illi a quib⁹ ascit⁹ est. ita vires suas et cõscientiã debet sollicitꝰ explorare. vt etiam si ab ignorantib⁹ ꝓtrahat reddat causas ꝓ quas possint by qui de eo bene sed falso esti mauerũt conquiescere. indignũq; se illo munere demõstrans tñ negociorũ pond⁹ effugere Cur eñ de milicia et cõmercys et agricultura atq; aliarũ que ad ꝑsentẽ vitã spectãt rerũ cũ deliberandũ fuerit, nec nauigium inuadit cultor agrorũ. nec cultionem ruris miles sibi vendicat. nec gubernator miliciã vsurpat. nisi quia vnusquisq; piculũ vitat. qđ põt in sciẽtia cõpare Igitur vt dãpnũ de exiguis caueat tanta sollicitudine, quidem⁹ neq; ipellẽciũ nos acquiescimus volũtati. vbi vero eterna dãpnacõ sacerdociũ nõ rite ministrantib⁹ subeunda est nulla ꝓcedente discussione oculis sum⁹ vt dicitur inuoluti, ꝓferentes aliorum coactũ qui certe apud iudicẽ nostrũ nõ multũ poterit habere momenti Nam cũ oporteat multo maiorem curã ꝯ sollicitudinẽ circa spiritualia tenere nec nũc equalẽ param⁹ aut similem. Ecce eñ si nos verbi gratia suspicantes aliquẽ hominẽ fabꝝ esse c⁹ artis ille esset ignar⁹. nos tñ id putantes ad illam eũ opã vocarem⁹ atq; ille sequeret et deinceps arripiens materies ꝓparatas. ligna quidem ꝑderet cemẽta cõfringeret construeret vero taliter domum vt eam cõfestim casuram nemo dubitaret. putas ei adexcusacõnẽ posse sufficere si se diceret fuisse cõpulsum. nec ꝓpria ad opus illud voluntate venisse Certe non ei auxiliaret ista vox Et quidẽ cõsequẽter ꝯ iuste qñ debuerat eciã cum ab alijs ꝓuocaꝫ batur refugere Ligo ligna quidem ꝯ lapides dissipãti n⁹ suffugij locus remanet i quo possit declinare iudiciũ alias vero ꝑdẽs atq; ñ edificans negligẽt putat se necessitat⁹ ab aliis i dicte colore defẽdi'. et qũo ñ apte fatu⁹ eẽ ꝓuicit Taceo eñ qñ nolentẽ nẽo possit õino ꝓpellere. verã fac eũ multã ꝓpessum eẽ necessitatẽ multasq; fraudes vt capi possꝫ. nũ q̃d tñ h⁹ eũ a supplicõ vẽdicabt. ne q̃so ne nos vsq; a deo seducã⁹. neq;

ignorare simulemus ea que constēt
esse manifesta qm̄ ista affectacō nes-
ciendi. nil poterit nostris ꝓdesse ra
tionibus Certe nō ipe ꝓperasti hāc
assumere dignitatem cōscius infir-
mitatis tue Bene recteq; fecisti De
buisti ergo eodem ꝓposito renuēdi.
etiam illis a quib⁹ eligebaris obsi-
stere An cū nemo aduocaret te infir
mum vite et iportunū noueras. cū
vero inuenti sunt qui tribuerēt ho
norem repente fortis effectus es Ri
dicula ista deliramento sunt. et que
obꝓbriū mereantur extremum. ꝓpt̄
hoc em̄ et domin⁹ p̄cepit ne volēs
edificare turrem prius iaceat funda
menta q̄ vires ꝓprie meciatur ex-
pense. ne cum non potuerit imple-
re q cepit transeuncium irrisionib⁹
exponatur Sz illius quidem detri-
menta ad irrisionem tātūmodo ꝑ-
ducuntur hic vero cōdempnacō et
ignis inextinguibilis. et vermis qui
non moritur et stridor dentiū. et ex
teriores tenebre et sepacō et cū infi
delibus adiudicacō cōsequent̄ Ve-
rum de his omnibus nihil intueri
volunt. qui arguūt nostra consilia.
Nam si ea ꝑpenderent non succen-
serent ei qui noluerit ꝑire sine causa
Non nobis ꝓ dispensacōne frumē-
ti aut ordei. neq; bouū aut ouium.
vel his similium deliberandū ē nūc
sz ꝓ ipso corpore saluatoris. Eccle-
sia quippe xp̄i secundū beatū paulū
corpus xp̄i est ⁊ debz ille cui hoc cre
ditur in sospitatem et pulchritudi-
nem incorruptam huius corporis
laborare circūspiciens necubi macu
la aut ruga sit que dep̄ciare aut con
taminare formosissimū eius possit

decorem vt illi simplici et sancto ca
piti secundum humanā possibilita-
tem. dignū et cōueniēs corp⁹ appa
reat Si em̄ circa athleticā abilitatē
atq; virtutē studiosi quiq; et victo-
ribus vtuntur et medicis et cib̄ cō-
uenientibus atq; obseruatione con
tinua aliaq; multa custodiūt ne per
occasionem modice negligentie om
nis in eis ruboris cura viciet̄. quid
debent hy facere qui corp⁹ hoc xp̄i
ꝓcurare sortiti sunt quibus non est
lucta cū corpe. sed cū virtutib⁹ inui
sibilib⁹ cū principibus tenebrarum
harū Quomō ergo illud poterunt
vel in tactum custodire vel sanum.
nisi supra humanā virtutē quodā-
modo steterint omni callētes arte
qua morbis medicentur animorū
Aut nescis qr multo pluribus infir-
mitatibus et insidys corp⁹ hoc q̄
caro nostra subiaceat et corrūpatur
celerius difficiliusq; sanetur. Nam
illis quidem qui corpora nostra cu-
rant suppetit et medicaminū varie-
tas. et adiumēta diuersa et cibi con
uenientes egris Nōnūq̄ vero aerū
sola temperies ad sanādos sufficit i
firmos Euenit aūt vt et sompn⁹ in
tēpore accedens omni labore medi
cum liberet Hic vero nihil tale in-
ueniri potest. sed vna quedam cum
industria horum operum tenenda
est curacionis videlicz via idest doc
trina sermonis. hoc adiumentum
est hic cibus. hec aerum moderata
temperies hic pro medicamine hic
procautior hic proferro Si aūt vri
oporteat aut secari hac vti necesse
est Et si ista nihil profuerint reliqua
nihil valebunt. Per hanc enim

et iacentem animã suscitam⁹ et tu
mentem cõprimimus et supflua re
secam⁹ et que vident deesse supple
mus atq; omnia efficimus alia. que
in salutem nobis coopãtur animo
rum Et quidem ad optimũ vite or
dinem possunt eciã exempla suffice
re quibus ad emulandũ alij ꝓuocẽ
tur cũ vero pranis dogmatib⁹ ani
mus egrescit multo opus est sermo
nis auxilio. non solũ ad custodiam
domesticorũ. sed eciam ad cõgres
sus inimicorũ. Si em̃ habeat aliq̃s
gladium spũs et scutum fidei tm̃ vt
miraculis possit quod credit assere
re et potestate signorũ impudenciũ
ora claudere fatendum est ꝙ iste ser
monis non indiget adiumẽto quã
uis nec tũc inutilis eius natura do
ceatur sed valde eciã illa necessaria
Nam et beatus paulus vehemen
ter studebat cum certe ãmiracõnẽ
sui intueret vbiq; splendore signo
rum Sed eciam alter apostolus p̃ci
pit vt disserendi virtutẽ colam⁹ di
cens Parati semp ad satisfaccõnẽ
omni poscenti nos rationẽ de spe q̃
in vobis est. Et omnes apostoli cũ
simul essent non ob hoc aliud step
hano eiusq; cõministris curã deli
gauere viduarũ. q̃ vt ip̃i orationi ⁊
ministerio sermonis vacarent. fatẽ
dum est tñ miraculorum potentiã.
multum antecellere sermonis offi
cio Sint vero virtutis illius ne ve
stigium quidem remansit multi aũt
vndiq; imminent inimici necesse est
hoc nos potissimum p̃sidio cõmu
niri. vt nec telis hostiũ concidamur
et vt illos ipsos sternere valeam⁹.

Ropter qd multum in hoc
studiũ ponere debemus vt
verbũ xp̃i habũdãt habitet
in nob Neq; vna nob itẽda
tur spẽs p̃liãdi sz mltiplex pugna ẽ
⁊ q̃a diuersis idicit inimicis Nec ve
ro eisdẽ demones vtunt armis. nec
vno nos aggrediuntur modo. et de
bet is qui est tam multis obuiatu
rus omnium artes cum quibus di
micat explorare. Scire eciam vti fũ
dibulis vel sagittis aciem quoq; or
dinare nosse. lanceisq; cum opus fu
erit dimicare et officium vel ducis ĩ
plere vel militis Equitẽ quoq; tam
bonum esse quam peditem et tam
muralia quam naualia cellere cer
tamina In his quippe militaribus
pugnis vnusquisq; certum opus te
nens supat ingruentes Hic vero ñ
ita est sed nisi in omni arte pugnan
di fuerit eruditus qui cogitat triũ
phare facile capitur a diabolo. qui
nouit ꝑ vnam aliquã ꝑtem quã ne
glectam inuenirint inducere popu
lares suos. ⁊ peculia xp̃i cuncta diri
pere. Quod certe non faciet cũ om
nibus suis artib⁹. si ꝑitum pastorẽ
viderit obuiantem Propt qd opor
tet diligẽter nos muniri Nã et ciui
tas cũ fuerit muris ex omni ꝑte cir
cũdata obsidentes se tuta deridet.
Si q̃s vero quẽcũq; muri locũ q̃ntũ
spaciũ ẽ vni⁹ porte ꝑrupit nihil ei
ꝓderit in reliquis ꝑtib⁹ manere cir
cũdatã Ita ergo ⁊ dei ciuitas cũ eã
quaq̃ versũ necesse ẽ ꝯmuiuerit pru
dẽtia ⁊ sollicitudo pastor⁹ om̃s ini
micoꝝ deridbit isidias atq; incon
cussi ciuitatis istius habitatores
manebunt. Si vero aliquis eam

et aliqua pte pfregerit et si ñ capia
tur vniuersa tñ p illã ptẽ vt ita dic
tum sit quadam tabe corrũpit. qd
eñ interest si gentilibus verbi gra
cia vehementer vt vincãtur obstite
rit diripiant aũt illã indei. aut his
vtrisq; supatis capiat a manicheis
aut his eciã fusis fatui predicatores
interficiant dominicum gregem. sz
quid necesse est cũcta dyaboli enar
rare cõsilia. Que nisi omnia adesse
vere pastor scierit. p leuem occasio
nem maximã ouiũ ptem rabies lu
pi cõsumet Et quidem in certami
nibus militum de cõgredientib⁹ so
lis et victoria spatur aut captivitas
timetur hic veru multũ cõtrario ac
cidit. frequenter quippe qui init cũ
psentibus certamẽ alys qui nec cõ
gressi sunt nec quitq; laborauerũt.
sed quiescebant. pcul sedentes con
fert triũphũ. p prioq; ense cõfossus. q
non in his vehementer tuerit erudi
tus tam notis quã externis despica
bilis appebit Nam vt id temp⁹ pla
no faciam sub exemplo legẽ quã mo
isi deus dedit hy q valentini t mar
cionis amenciam receperunt eorũ
q; similes. de cathologo diuinerũ
scripturarũ auferũt. q; indei ita ve
nerantur vt nunc quoq; cũ iam ra
tio temporis phibet. asserant illam
cum id certe deo nõ placeat. debe
re seruari Ecclesia vero dei vtriusq;
vitans nimietatem p medium pgit
et neq; nũc iugo eius colla submit
tit nec eam vitu perare sinit sed iam
eciam facessentem pbat atq; collau
dat. p pt qõ suo tempore fuisse vti
lis appbaꝫ Debet ergo is qui vtris
q; cõgressurus est cautam banc mo
deracõnem tenere. Nam si indeis
psuadere volens q iam sit custodiẽ
de veteris legis tempus exhaustum
incipiat institucta eius arguere gra
de sine dubio lateratoribus ei⁹ he
reticis adiumentũ pbebit Qz si hoc
studens frenare nimys illa efferat
laudibus. et quasi necessariam pre
senti quoq; etati merek. aperiet con
tra scripturas indeorũ Ita et qui sabel
lij furiũt furore et imoderatiõe ra
biant ariana. ambo excidũt de fi
dei sanitate Et quidẽ vtiq; sunt no
mine xpiani. si vero desciuciant eoz
dogmata. alios quidem nullo alio
quam vocabulo distantes inueni
es a indeis alios aũt multa ad here
sim paulo famosateni pte cõiungi.
eq; tamen vtroq; positos extra ve
ritatem Multum eciam in his pi
culum. et arta atq; angusta via pre
rupta vallib⁹ vtrimq; terribilis at
q; magna formido. ne alterũ quis
sternere cupiens ab altero vulneret
Sine eñ vnã direris deitatẽ ad su
am impietatem statim sabelli⁹ hãc
vocem conatur adducere siue dis
cernas alterum quidẽ patrẽ et alte
rum filium et alterũ spiritũ sanctu
dicens adest cõtinuo arri⁹ indiuer
sitatem substantie trahens differen
tiam psonarũ Qportet aũt et illius
impiam cõfusionem et h⁹ in sanam
sepacõnem auersari atq; diffugere.
et deitatem quidẽ vnã patris t filij
et spiritus sancti. tres vero subsistan
cias cõfiteri Sic eñ vtriusq; impe
tum repellemus Sunt eciam mul
te alie cõgressiones. cõtra quas om
nes nisi legitime quis dimicauerit
vulneribus cõfodiet in numeris. iii

Uis enim enumeret do
mesticorũ simultates Ne
q3 em̃ minores hee sunt
certaminibus exterinorũ
verum et que maiorem docenti pre
essent sudorẽ Nam alij curiositate
sola ea scire volũt. que neq3 discenti
vtilia sunt neq3 facilia docẽti. Aly
vero iudicõrũ dei causas reposcũt
et immensam ei⁹ abissum metiri vo
lũt Iudicia em̃ tua abyssus multa.
Et quod pei⁹ est de side sanitate et
institucõne vite paucos studiosos.
sollicitosq3 repias plures aũt eorũ
ista requirentes. que neq3 explicari
possunt. et ip̃a inquisicõne deũ cõ
mouent Nam cum ea que nos scire
nolit agnoscere cõcupiscim⁹ nec vn
quã ea sciem⁹ quomõ em̃ cõtra dis
posicõnem dei curiositatis sequet̃
effectus Et solum de questionibus
discrimẽ incurrim⁹. Verũ cum hec
ita sint. tñ si quis cũ auctoritate hec
inscrutabilia volentes inuenire cõ
presserit supbie eũ et inpicie ꝓtin⁹
accusabunt Propter q̃ in hoc quo
q3 grani est vtẽdum moderacõe cõ
cily. quatenus possint et illi ab inor
dinatis curiositatibus abstineri. et
sacerdos ab his quas diximus vitu
peracõnib⁹ liberari Ad que omnia
nullius rei auxiliũ p̃ter quã sermo
nis inuenias. c⁹ si potẽcia sacerdos
fuerit destitut⁹ in modum fluctuan
cium nauiũ iactabũtur anime sub
ditorũ. et hy maxime qui infirmio
res fuerint et curiosiores. Propter
qd̃ oportet illum vehemẽt̃ ãniti vt
hanc facultatem sermonis habeat.

Basilius

Vid igitur inquit beat⁹
paulus neglexit hãc vir
tutem qui nõ celauit sed
etiam ꝓfitebatur sermo
nis se habere pauperiem et hoc cũ
chorinthijs scriberet quos hoc stu
dio nouerat gloriari.

Johannes iiii.

Sud inq3 istud ẽ qd̃ mul
tos ꝑdidit. et ignauos er
ga discendi studiũ reddi
dit Non em̃ intelligẽtes sens⁹ apo
stoli ꝓfunditatẽ. nec verborum ei⁹
capientes saporem dormientes et
ostitantes tempus omne cõsumunt
fedam impiciã simplicitatis nomi
ne vendicãtes Aqua tm̃ absuit apo
stolus. quãtum nullus alter homi
nũ Sed hic sermo in tempus aliud
differatur Cõsenciam⁹ aũt illũ imp
itũ fuisse quod isti magnope capiũt
ꝑsuadere Quid tñ hoc ad homines
nostri tẽporis ꝑtinet Ille em̃ habe
bat virtutem que plurimum verbo
antecelleret ⁊ que ꝓdesse possz vbe
rius Visus em̃ solũ eciam si taceret.
a demonib⁹ timebat̃ Hy aũt q̃ nũc
sunt. si omnes ꝑiter cõgregẽtur mil
le suis depcacõibus et fletibus nũ
q3 tantũ poterunt quãtũ pauli ali
qñ p̃cinctoria Nam apostolus qui
dẽ orationib⁹ suis mortuos suscita
bat. et alia multa miracula faciebat
a deo vt a gentilib⁹ eciã de⁹ puta
retur et cũ adhuc i hoc corpore ma
neret dign⁹ habit⁹ est rapi vsq3 ad
terciũ celũ. atq3 ea audire verba q̃
capẽ nõ poterat natura mortaliũ.
Quid vero nũc sunt Sz nihil dice
re uolo duri⁹ Et hoc quippe nõ iõ
dixi vt eos decolorarẽ sed stupescẽs

cur se tali viro cōferre non metuant
Nam et si miracula relinquētes ad
conuersacōnem illius accedam⁹ in
spicientes angelicam vitā ei⁹ simili
ter et in hac vt in virtute signorum
athletā xp̄i p cuncta vincērem vi
debimus Quis em̄ ei⁹ facile expli
cet zelum fidei, mānsuetudinē conti
nuata discrimia. ieiunia atq; vigili
as. curam primorū. iugē p ecclesys
sollicitudinē. cō passionē p infirmis
angores innumeros psecucōnes no
uas mortes cottidianas Quis em̄
locus tocius orbis. que terra q̄ ma
ria insti illi⁹ certamina non viderūt
Illum etiā solitudines inhabitabi
les susceperunt periclitantem om
nem quippe speciem pertulit fac
cōnis maligne. et omnē apicem est
victorie consecutus. et nec coronari
aliqñ nec certare cessauit Verū nes
cio quomō sum adduct⁹ vt iniuriā
tanto viro facerē. virtutes quippe
eius cū omnē oratione supent tunc
maxime nostrā tm̄ quātū orōne vi
cunt qui stili gloriam cōsequuntur.
verum cōsolatur nos qđ beat⁹ pau
lus ille non excessū nostrū sed ppos
tum ponderabit Non igitur cōqui
escam donec p̄ferā illud quoq; qđ
tanto omnibus que dixim⁹ antecel
lit quāto cūctis mortalibus vir ille
de quo loquimur Quid ergo hoc ē
Post tot certamina p⁹ inumeras
coronas optabat in gehennā mitti
et iudicium subire ppetuū p eorum
salute a quibus fuerat sepe lapida
tus qui eum interficere cōtenderāt
vt hy tantarū ei auctores afflicco
num p fidem corpori xp̄i iūgerētur
Quis itaq; sic dilexit xp̄m Si tñ hoc
dilexio. et non amore mai⁹ ē aliqđ
nūcupandum Audebim⁹ ne ergo il
li nos cōpare post tātam q̄q; adep
tus ē a deo gratie dignitatē post tā
tā etiā virtutē quā ostendit exppio
Et quid hoc potit audaci⁹ inueni
ri. verūtm̄ qp non fuerit ita impi
tus vt isti arbitrant conabor osten
dere Isti em̄ non solū eū qui secula
ris eloquentie nitorem non habz sz
eciam eum qui nescit p ueritatis cer
tare dogmatib⁹ impitū equidē con
sequenter intelligūt Paul⁹ vero nō
se in hoc quoq; impitum esse p̄fess⁹
est sed i horū altero Deniq; vt hoc
diligenter ostenderet distinxit imp
itum se esse sermone sed nō scientia
Ego aūt si a sacerdote aut leuitatē
socraticā aut demostenis tumorem
aut tuchididis claritatē et altitudi
nē platōis exigerē oporteret hāc cō
tra me apostoli sententiam p̄ferri.
Nunc vero illa omnia derelinquēs
eloquentiam secularē supfluā iudi
cans nec de elocucōib⁹ nec de urba
nitatibus curā mihi esse p̄fiteor sed
p me licebit et pauperē esse verbis
et rerū appellacōib⁹ simplicib⁹ vti
dū in intellectu et veritate dogma
tū nō sit is de quo loquimur impi
tus neq; desidiā suā obtētu illi⁹ vi
ri qui in vertice laudū stetit conetur
obnubere. v

Nde em̄ dic mihi con
fundebat iudeos q̄ erāt
in damasco. cū adhuc
signa facere non cepisset
Unde gentiles supabat Cur aūt eti
am in tharsum dirigebatur Nōne
qui erat in verbo fortissimus ppter
qđ a deo irritabantur. vt victoriā

eius non ferentes de effusione sanguinis illius cogitarent. Et certe nec tūc quidem ichoauerat monstrare miracula. ne quis dicat mirabilem paulū tūmodo gloria signorū fuisse. atq; cōuenienter miris signis eius cessisse ñ verb Ideo ostendi illis cū adhuc temporib⁹ sola disputacōne supasse Cū eis vero q̄ in anthiochia iudaisare cupiebāt. vnde colluctabatur et cōferebat. Ariopagites vero dionisius in ea ciuitate q̄ erat ydolis mācipata. nonne solā est cū vxore sua eius disputacōnem secutus. Eutic⁹ eciā qua occasione corruit de fenestra. Nōne q̄ in p̄sūdā noctem doctrine ei⁹ sermo p̄cesserat Quid vero thessalonica t corintho Quid mephesо et in ipa roma Nōne omnes dies et noctes in scripturarū expositiōnibus cōsumabat Jam vero quis cōmemoret illas disputacōnes ei⁹. quas cū epicureis et stoicis habuit. Cui⁹ quidē omnia si p̄sequi velim⁹ in longū sermo tenderetur Ergo cōstat eū et ante signa et in ipo signorū tempore. multa semp disputacōne vsum fuisse. atq; ideo verbo et disputatōne āmirabilem cunctis p̄batum Qua eñ gratia licaones putauerūt illū esse mercuriū Nā q̄ ambos apostolos deos esse arbitrati sunt signo p̄cedēte constat effectū Qz vero hunc mercuriū esse dicebāt. sermonis claret fuisse insigne Unde autē et plures q̄z ceteri apostoli xp̄o populos acquisiuit Unde et toto orbe terrarum mult⁹ in omni ore versatur Unde nobis non solū sed etiā iudeis et gentibus maxime celebris est et qui plus ceteris honoretur nisi ex virtute et splendore epistolarū suarum P̄er quas nō solum eos q̄ tunc crediderūt sed etiā ab illo tempore vsq; nūc et vsq; ad aduētū xp̄i credituros informat et erudit. nec vnq̄z hoc facere cessabit. donec humanū gen⁹ fuerit sup t̄rā Nā sicut murus quidam adamāte cōstruit ita et in vniuerso orbe xp̄i ecclesias eius scripta cōmuniūt ac sicut alius q̄s vir fortis consistit in medio oīa argumēta captiuās et adducens in obedientiā xp̄i et cogitacōnes vniuersas. et omnē exaltacōnem extollentem se aduersum scientiā dei. q̄ cūcta efficit p̄ eas epistolas q̄s scriptas nobis reliquit āmirabiles plane et sapientia reuerēda plenas que q̄dem nobis non solū contra adulterina dogmata et ad eorū custodiam que sunt vera cōducūt sz etiam ad bene viuendū plurimū tribuūt adiumenti H̄is quippe vtentes p̄posite ecclesiarū castam virginem quā despōdit xp̄o moderātur et ad spiritualem p̄ducunt decorem. H̄is etiam supuenientes eis infirmitates repellūt. et reductā custodiūt sanitatē Talia nobis impit⁹ ille medicamina cōparauit et tanta virtute nobilia Quorū quidem experimenta bene norūt. qui his vtūtur assidue t quātum ei⁹ circa hec studiū fuerit ex his quidē que diximus potest esse manifestum. vi

Vidi tū quid etiā p̄cipi at discipulo suo. Attēde diligenter lectionem. et exhortacōni doctrine Atq; vt eorū fructum exprimeret hoc

ẽm inquit faciens et te ipsum saluũ
facies et eos qui te audiũt. Et iterũ
Seruã autem domini nõ oportet li
tigare sz modestum esse ad omnes
docibilẽ pacientem Et alibi Tu ve
ro pmane in his que didicisti et cre
dita sunt tibi sciens a quo didice
ris. et qm̃ ab ifancia sacras lr̃as no
sti Et iterum. Omnis scriptura a
deo inspirata. vtilis est ad docẽdũ.
adcõuincendũ ad erudicõnem que
est in iustia vt pfectus sit dei homo
Audi aũt que etiã cito de eporũ or
dinacõne differens emendet opor
tet inquit eṗm esse cõtinentẽ doctri
ne et fidelis sermonis vt potens sit
exhortari et cõtradicẽtes reuincere
Quomodo ergo si fuerit impit⁹ vt
isti volũt cõuincere poterit cõtradi
centes et in silentiũ cogere Aut qd
necesse est incũbere leccõi et scrip
turis sacris. si hanc impiciã cõpleti
licet Verũ occasio est istud ignauie
velamẽqz desidie At inquies sacer
dotibus hec agẽda mãdant. Sed
hic et nobis vtiqz de sacerdotibus
nũc sermo ẽ Verũtñ qm̃ id etiã ple
bibus impat audi quid in alia scri
bat epistola. Sermo xp̃i habitet in
vobis habunddãter in om̃i sciẽtia. et
iterũ Sermo sp in gratia sale sit con
ditus vt sciatis quomõ uos oporte
at vnicuiqz respondere et patos es
se ad satisfaccõnẽ Cõmunit omni
bus impatũ est Scribens aũt tessa
lo in cẽsib⁹ edificamini innicẽ inqt.
sicut et facitis Cũ vero de sacerdoti
b⁹ differit. qui bene iquit p̃sunt p̃s
biteri dupliciter honorentur mai
me qui laborãt in verbo et doctri
na Hic quippe pfectus docẽdi mo
dus cũ et operib⁹ et verbis subdi
tos sibi adnite dirigũt sanctitatem
xp̃us instituit Nã vt ad hoc confir
mãdũ ipsius accedat auctoritas q
cũqz inquit fecerit et docuit sic. hic
magnus vocabitur Si aũt facere so
lum nõ etiã docere dixisset. supfluũ
videret secundũ Sufficiebat quip
pe dixisse qui fecerit solũ At nũc fac
ta inter ambos distincco ostẽdit ali
ud esse opis aliudqz sermonis vtrũ
qz vero alterius auxilio egere ad p
fectã edificacõnẽ An nõ audis quid
dicat p̃sbiteris ephesiorũ electũ il
lud xp̃i vas Vigilate inquit et me
mentote qm̃ p triẽniũ nocte z die ñ
qeui cũ lacrimis monẽs vnũquẽqz
vestrũ. Que aũt necessitas aut ex
hortacõnis esset aut verbi cum ita
in eo apostolica vita fulgeret Sz ad
custodiam quidẽ mãdatorum pos
sunt nobis opm exempla sufficere.
in qua etiã sz nõ sola vir tant⁹ eni
cait.

vii.

Im vero de dogmatib⁹
certamẽ mouet z omnes
de his dẽ scripturis legũt
quid potest vite sanctitas
cõferre p̃sidij Ane em̃ vtilitas mul
torũ erit laborũ si post tot molesti
as p multa in sciẽtiã lapsus in here
sim ab ecclesie corpe separet Quod
quidẽ noui plurimis cõtigisse. quid
ergo ei lucrũ erit tante abstinentie.
Certe nullũ sicut e diuerso si fides sa
na fuerit et cõuersacõ corrupta atqz
vicõsa vtilitas nulla capiet. qm̃ cũ
hoc defuerit sacerdoti multa subdi
ti detrimẽta paciũtur. Propt hoc.
igitur p ceteris horũ esse om̃i pitus
debet ille q eciã alios docẽdi sortit

officiū Nam et si ip̄e se inconcussa credulitate custodiat nihilq; a contradicētib⁹ ledatur tumultuacō tñ discipulorū eius cū ducem suum viderint fuisse sup̄atū nec habere aliq̄d qd̄ ipugnatorib⁹ possit opponere ñ ip̄iciā illi⁹ sz fidei arguēt vanitatē. atq; ita p̄ vni⁹ in sciētiā mult⁹ populus in discrimen vltimū adducetur. qui et si nō ex p̄fesso ad aduersarios transeāt tñ cū de illis sensibus cogūtur ambigere quib⁹ confidere deberent. et ad quos accesserant credulitate solidissima. nequaq̄ in eis illa mētis cōstantia p̄manebit sed inuadet animos eorū tanta fluctuacō dep̄dicōe pastoris vt ad naufragiū vsq; p̄ueniāt. Que autē exterminacō et quāt⁹ ignis p̄ singulos qui p̄eūt in caput sacerdotis illius aggregetur nō indiges per me discere cū meli⁹ id ip̄e nouer⁹ Hoc cine ergo sup̄bie hoc vane glorie fuit q̄ nolui fieri tāti causa discriminis nec maius cōparare suppliciū q̄ nūc mihi repositū est. Quis hoc cōsiliū vitup̄andū censeat Certe vt ego puto nemo. nisi forte frustra aliq̄ succensere delectet q̄ putat nos p̄icula nostra d̄buisse ɔtēpnere ⁊ securos esse indiscrimē p̄ximorū.

Explicit liber quartus.

Incipit liber quintus.

Et quidē multa scientia opus esse sacerdoti incertaminib⁹ p̄ ueritate agēdis puto sufficiēter ostensum Occurrit aūt aliud molestiarū plenū ymmo q̄ ip̄m p̄ se non sit p̄iculosum sed imp̄icia illorū qui eo vti nesciūt Cetū ip̄e p̄ se res cū prudentes āministratores inuenerit salutem eis et bona multa conciliant Quid ergo Magnus videlicet labor in his sermonibus qui p̄feruntur ad populū Principio em̄ discipulorum pars maxima ñ quasi magistros audiūt sed trascēdentes dicenciū modū eorum animos induunt qui solent in agonib⁹ iudicare et sicut ibi diuiditur multitudo p̄sq; huic p̄s alteri fauet ita ⁊ hic discissis studijs aly huic alij iūgūtur illi vel gratificantib⁹ vel emulis animis audiētes Et non solū hoc erūp nosum est sed etiā aliud Si eni voluerit aliquis ea que iā ab alys dicta sunt suis miscere sermonib⁹ maioribus opp̄brys q̄ pecuniarum raptor incessitur Plerūq; aūt si aliena dicta nō rapiat. tñ eum rapuisse aliqui suspicētur. furib⁹ digna p̄petitur Et quid dico Si quitq̄ de dictis vsurpet alienis suis illi inuentis frequenter vti non licet. Non enim p̄pt̄ vtilitatē sz p̄pt̄ voluptatē audiunt plurimi. sicut et tragedis et citharedis ita eciā de sacerdotib⁹ iudicātes Unde fit vt facundia q̄ nuper nō necessariā putabam magis nūc in his studijs desideretur quā a rethorib⁹ cū aduersum se certare coguntur. ii

Ortitudine itaq; op⁹ ē in hoc quoq; animi ⁊ ea que excedat breuitatem nostrā. qua insolens hoc et inutile voluptatis viciū retūdat vt in ea que p̄sunt dirigi sermo possit. atq; ei magis popul⁹ acquiescat

q̄ desideriis populi famulet sacer-
dos qd̄ aliter n̄ pōt efficere q̄ duo
bus his idest despeccōne laudū ⁊
virtute dicēdi Ex quib⁹ si vnū de-
fuerit alterū nihil ꝓderit. sed ipa se-
pacōne vilescet. Siue em̄ contemp
nat quidē laudē nō ꝓferat tn̄ doctri
nam cōditam sale gratie. despicabi
lis appebit nihil lucri de magnani-
mitate suscipiens. siue hanc docen
di ꝑtem coluerit acriter laudis tn̄ d̄
siderio et amore vincatur in eadem
detrimenta reuoluitur. scz cōsectās
quibus blādiatur aurib⁹ nec audiē
tibus medicet Sicut ergo et is qui
non afficitur amore laudis nec ta-
men erudite loqui pōt nec populi-
voluptatib⁹ seruit. nec grande cō-
modum plebibus confert. sic edi-
uerso qui laudib⁹ capit est tn̄ facun
dus. voluptati seruire vt diximꝰ in
cipiet audientiū. Qui si duo simul
haberet. ecclesie multū ꝓdesset. per
fectum ergo principē vtroq̄ oportz
excellere. ne alterū altero sbruat. iii.

Elm em̄ cōsistens in me-
dio dixerit ea quibus re
misse viuentium ignauia
mordeatur si ꝓcedēs sciē
cie defectu i aliquib⁹ erubuerit. ꝯti
nuo lucrum qd̄ sermo p̄cedēs cōp
auerat elabit Illi quippe qui cor-
repti sunt egrescētes ad verborum
castigacōnem nec inuenientes ali-
ud qd̄ ei referāt talione impicie illū
vitupacōnēq̄ castigant. ꝑ hoc se ꝓ-
bra sua obūbrare credētes Propt
q̄ oportet sicut aurigā aliq̄ exerci-
tatissimū hec ambo semp attendat
vt quasi biga nobili vectus cursum
suum possit implere Cū em̄ se irrep
hensiblē in omnib⁹ exhibuerit tunc
poterit cum quāta voluerit fiducia
et potestate corripe sibi subditos q̄
ei facile aliter esse nō poterit.

iiii

Agnitudinē vero animi-
nō solum cōtemptu lau-
dis debet asserere sz etiā
reliquorū. vt plenā ex ōi
bus ꝑfeccōnem lucret Quorū ergo
ꝑiter debet esse cōtemptor Inuidē
cie videlicet et liuoris. Porro ipor
tuna maliloquia necesse est enim eū
suggestiones irrationabiles sustine
re. nec deiect⁹ debet vereri aut tre-
mere nec iterū sine consideracōne d̄
spicere. sed etiā si false sint etiā si a ꝑ
sonis vilib⁹ excitentur. celeriter eas
si potuerit temptet extinguere Ni-
hil quippe ita vel malam opinionē
vel bonā facit crescere. sicut vulgus
incautū. Eteni suetum aliquid vel
dicere vel audire quitquit euenerit
loquitur sine respectu aliquo veri-
tatis. Propt hoc igit non oportet
cōtempni multitudinē sz cū enasci
cepint cōtinuo cōprimi suspicōnes
malignas acquiescēdo videlicz ob
iurgantib⁹ etiam si irrationabiliter
moueātur. nec quicq̄ derelinquat
eorū quib⁹ pōt mala fama cōpesci.
Si vero vobis hec cūcta faciētibus
noluerint corrigi detrahere tūc iam
licebit eos secura mente cōtempne-
re Ceterū si incipiat aliquis eiusmo
di offensionibus affligi. nihil forte
nec mirabile vnq̄ valebit efficere.
Pusillanimitas em̄ ⁊ sollicitudo cō
tinua facile extenuāt animā. et in ex
tremā imbecillitatē coartant. Ita
ergo oportet sacerdotē inter eos se

agere quos gubernat sicut pater in ter filios nimis puulos. idest sicut il le nec cõtumelias sentit. nec verba puulorũ atq; vt eorũ non terret do lore aut indignacõe. ita nec risu aut obsequijs vt supbiat itu mescit ita t sacerdos nec laudib⁹ efferri nec cõ cidere debet vitupacõib⁹ subdito rum cum eas irrationabiles esse p uiderit Difficile aũt hoc est. o. dilec tissime forte aũt vt puto etiam ipo sibile videlicet ppijs laudibus nõ letari Nescio si quis hominum hoc obtinuit aliqñ Jam vero laude gau dentem consequẽs est etiã deside rio eius teneri Qui vero eam cupit sine dubio cum hec negat affligitur Nam sicut by qui diuicijs gloriant cũ ceperint egere macerãtur et qui delicijs assueuerũt. nõ sustinuerunt viliores cibos ita etiã laudũ cupidi non solũ cum vituperantur sz etiã cũ non ingiter laudantur quasi fame aliqua consumunt et maxime si con sueuere laudari. aut aliorum laude mordentur Cum igitur quis cũ hoc pposito docendi assumat officium quas curas et quos pati arbitraris dolores Sicut em̃ mare nũq; imo cum põt videri ita nec illi⁹ animus vel sollicitudine vacuus vel dolore Sed etiam cum multam in doctri do virtutem sacerdos fuerit assecu tus qđ quidem raro inuenias. nec tunc tñ liberatus est a labore conti nue lecc̃onis. qm̃ non nature sz stu dy est posse dicere Etiam si id ad prime fecerit. tunc quoq; ex omni p te remanet destitutus. nisi indesinẽ ti pposito et exercitacõne iugi hãc sibi custodiat facultatem. v

Nde et eruditis magis q; impitis labor iminet qm̃ ñ vtriq; manet eq le dispendiũ si negleterit sed tãto maius eos qui eruditi sunt quantum inter studiũ differat vtro q; Et illos quidem nec arguit aliqs si non dignum quid publico sermo ne ꝓtulerint. by vero nisi opinionẽ quã de eis ceteri habẽt cottidiano splendore supauerint multũ ab om nibus arguuntur Huc accedit qm̃ illi etiam plenioribus dictis pluri mum laudari solent horũ vero nisi nimis fuerint admiranda et stupẽ da non solum laudib⁹ carent sz eti am reprehensione mordentur. Non em̃ eorum que dicuntur. sz eorũ me rita qui dicunt indicantur ac p hoc cum omnes sermonis gratia supa uerit tunc maxime plus omnibus studij sibi debebit indicere. Tantũ em̃ expectatur de psona eius vt nec illud quidem qđ est cunctis cõmu ne mortalibus idest vt exinterlecto placeat eis facile concedatur qui ni si semp fame sue dictorum grandi tate responderit. a plurimis credit arguendus Neq; illud quisq; cogi tat qm̃ non nũq; aut animi tedium aut aliqua intencõ aut sollicitudo. aut etiam indignacõ acumen men tis obtundit. et non sinit pure t ve luste ea que fuerant concepta ꝓfer ri vel postremo eum qui homo sit ñ posse equalem iugiter apparere nec õib⁹ ꝓsperari sz nonũ ñ essz si eret i aliqb⁹ et si videat iferior Horũ er go nihil vt dixim⁹ itrek. sz sicut de angelis indicantes. omnes submo uent excusacõnes Est autem etiam

in consuetudine mortaliū illud gra uissimum. qm̄ bona que sunt et lau dabilia primorū facile pretereunt. si fuerint vel multa vel magna Con tra si dignum aliquid reprehensione vel leui apparuere atq; longo inter uallo accidens. et scito senciūt et p̄ atissime innadunt diuq; memine runt. ita vt leuis vituperacō multor̄ plerūq; iminuerit gloriam. Vides ergo dilectissime qm̄ his precipue opus est studio. qui sermonis asse cuti sunt facultatem Jam vero tm̄ paciētie studium. quantū nec his q̄ supra diximus debet adhibere. Mlti quippe insurgunt in eum frustra. nec ex tantibus causis. non haben tes vnde se lesos possint docere. pp ter hoc solum q̄ eum placere nō su stinent Quā inuidiam fortiter ferre debebit. Hoc odiū ergo qđ frustra collectū neq; celare possunt sed iras cuntur atq; oblocūtur t occulte cri minantur et publicā malignitatem fatentur animo si quis id modico ce perit sustinere tempus a meroribus vacuū non habebit. Neq; em̄ eū p semetipsos lacerare satis esse iudi cant sed etiam p alteros idip̄z ami tunt efficere. atq; in illi⁹ sugillacō nem eum non nūq; qui nihil dicere potest efferunt magnis laudibus. Quod quidē multi p impiciam mlti aūt facunt p liuorem. nō vt eum qui vilis est eminere faciant. sz vt h⁹ gloriam qui est clarus infringāt. Nec vero contra hoc solum forte il li certamen est sacerdoti. sz cōtra in scientiā tocius nō nūq; populi Am̄ em̄ non de viris prudentib⁹ illa ōis colligitur multitudo sz maxima ps ecclesiarum impita semp turba est hy vero qui prudentes sunt non eo vsq; sapiunt vt etiam de dictis pos sunt habere iudiciū. vnusquisq; vir aut alter qui dictorū discernat meri ta repitur necesse est illū qui melius fuerit locutus min⁹ laudis referre. frequenter aūt nec omnino laudari Contra hec ergo oportet p̄parare animum. vt illis quidē qui hoc p i piciam faciūt veniam tribuat. eos vero qui id faciūt p liuiorē misera cōne dignos existimet. Nentro aūt ex his studiorū suorū meritū iudicet iminutū. Neq; em̄ si pictor erudi t⁹ omnib⁹q; in eo artificio excellēs. ymaginē multa a se diligentia simu latā ab his qui sunt illi⁹ artis igna ri reprehendi videat. animo fatigabi tur vt ignorantū estimatione p mo t⁹ perfecti opis emendacōne delin quat. sicut nec malam eregione pic turam nescientib⁹ acquiescēs pul chram vnq; artifex iudicabit.

vi

Piscr quippe pfect⁹ ipe debet opm suorū fieri ar biter tūcq; vel vicōsa q̄ fi unt vel laudanda cense re. cū mens p quam formata sunt. vtrūq; psuaserit. Externorū vero opinionem erroris plenā t nihil ha bentem artis non dignet appende re. Jta ergo et hic q̄ suscipit laborē docendi non pendeat a iudicijs ex ternorū nec sibi p illorū opiniōe vi lescat sz pferat verba q̄ deo nouit placere ipse sibi ordinē pfecte edifi cacōnis instituēs. nec magnipēdat

laudanciũ voces Et si quidem laudatus fuerit ab hominib⁹ nõ magnope hec laudũ aduersetur officia. Si vero ea negauerint auditores. nec requirat omnino nec doleat sufficiens eñ adest cõsolacõ studiorũ õibusq; maior. si sibi sit cõsci⁹ quoniam ad placendũ deo doctrinam suam cõposuerit atq; moderat⁹ sit

vii

Eterũ si laudũ cupiditate capiatur nihil de studio suo aut de sermonis virtute vtilitatis adipiscetur quia nõ sustinẽs impitorum reprehensiones fatigatur ꝛ cornit atq; ipa studia derelinquit Propterꝙ oportet exerceri maxime in contemptu laudis humane. qñ aderu dicõnis custodiam non sufficit solũ elaborasse vt bene diceret. nisa hac quoq; virtute fuerit sublimis Qz si quis eum diligenter qui in secreto ẽ et abstinentia discutere voluerit hac indigere virtute deprehẽdet id est cõtemptu glorie. et non min⁹ q̃z eum q̃ versatur in medio et in multis delinquere cogit. cũ amori cesserit laudis Nam cum non voluerit dicendo claris adequari et insidiari eis ꝛ inuidere et detrahere sine causa. et multa eiusmodi feda facere nõ timebit sed audebit omnia si necesse fuerit etiã piclitari. ob hoc vt fame eorum deprciet claritatẽ. ipaq; cogitacõne etiã studijs renũciabit. grauine quadam in ingeniũ inducta. Nam si post multos labores ñ multum laudis acquirat. põt eũ vehemẽter opprimere q̃ ñ studuerit laudis esse contemptor Et agricula eñ cũ insterile rus incurrerit atq; in petris fuerit laborare cõpulsus cũ primum poterit desinit a colendo. nisi magno dsiderio negocij ipi⁹ lociq; teneatur aut famis inminente forsmidine Si aũt illi qui multã facultatem indicendo habẽtes tanto egẽt exercicõ ad custodiã possesse a se reiis qui nihil omnino collegit sz incertaminũ tempore meditari incipit. quanta difficultate verat quãtũ tu multũ quãtã sustinet cõturbacõnẽ et cũ multa molestia vel parũ alicd fauoris acqrat Si vero ds etiã inferioris homo ordinis in hoc genere magis quam ille ceperit imminere quali animo tunc ei opus esse arbitraris ne liuore capiatur A miorib⁹ quippe vinci eũ qui i dignitate sit pocior idq; ipsum ferre pacient nõ cuiuscũq; animi ẽ sz qui multo quã noster excelsior et qui ferreus esse videatur Si tamen mansuetus ꝛ mediocris valde fuerit ille qui displicz ferre potest lenius hunc dolorem si vero et confidens et petulans sit et amator glorie mortem sibi ingit impcatur Sic ei vita omnis amarescit cum incõpacõnem alteri⁹ et vituperatur publice et lacerat occulte multaq; et potestas loci sui eripitur qui secundũ votum suũ cũctis potenciorem esse cupiebat Ille enim qui fidit doctrine decore conspicuus. multã indies fiduciam cõsequetur studio plebis atq; amore cũctorum An ignoras quãtus amor in xpianorum

peccora sermonis innaserit et q̄ꝫ pre
ceteris qui in hoc eminuerūt hono
rentur non solū ab extraneis sꝫ etiā
am ab his que nostre sunt fidei. quis
ergo facile ferat illum pudorem vt
ipso dicente omnes taceant et gra
uentur et finem sermonis eius qua
si terminum magnorum opiant la
borum. alium vero et longissime ꝑ
orantem cum alacritate audiant et
moleste ferant cum ceperit finire ser
monem. nec eum tacere paciantur.
Nec enim omnia ⁊ si tibi ꝑua cōtēp
tibiliaq̄ videantur ꝓpter ꝙ hoc ad
huc exꝑtus non es. sꝫ tñ possunt et
hilaritatem et studium interimere
nisi quis se ab omnib⁹ ꝑturbacōni
bus humanis vendicans adincor
ꝑaliū virtutū robur extenderit. que
neq̄ inuidia neq̄ cupiditate laud⁹
neq̄ aliqua simili egritudine capiū
tur Si quis ergo hominū qui hanc
insuꝑabilem bestiam idest humanā
gloriam cōculcet multaq̄ eius secet
capita ymmo nec ea paciat̄ enasci.
his poterit eos de quibus locuti su
m⁹ incursus repellere. et in cuiusdā
munitissimi port⁹ trāq̄llitate consi
stere Si vero ab hac se non vendi
cauerit pugnam quādam multifor
mem et iugem tumultū et defectus
reliquarū animi passionū in suum
pectus inducet Sed quid oportet
omnes ꝑsequi rerum difficultates.
quas exponere quis diligēter haut
pōt nisi cum inter ipa negociorū ex
ꝑimenta ꝑuenerit..

Explicit liber quintus.

Incipit liber Sextus.

E Quidem de his
que p̄cesserunt q̄
sunt dicta suffici
ant Quale vero
illud arbitramur
ꝙ reddere cau
sas sacerdos co
gitur ꝓ omnib⁹
quos gubernat.
cum certe non verecundie soli⁹ sed
eterni cruciatus sit pena metuenda
Ideo em̄ dictum est. Obedite p̄po
sitis vestris et subiacete eis ipi enim
vigilant ꝓ animabus vestris ratio
nem reddituri | Considerem⁹ quid
dicit rationem inquit reddituri. qd̄
licet iam dixerim. tñ nec nunc taceo
Metus quippe ac timor istius cō
minacōnis. animum meum iugiter
quatit Nam si ei qui vnum scanda
lizauerit et minimū expedit vt mo
la asinaria suspendatur in collo et
demergatur in mare et omnes qui
incōscientia fratrum peccant i xp̄m
delinquūt. illos qui nō solum vnū.
neq̄ duos neq̄ tres sꝫ tan tā multi
tudinem perdunt quale iudiciū ar
bitraris excipere Neq̄ enim impi
ciam causari poterunt neq̄ ad igno
rantiam cōuolare. neq̄ necessitatē
apponere de aliorum coactu. Sed
cicius puto aliquem laycorum qui
gehenne pro peccatis suis probe
tur obnoxius. Hoc adiuuandum

esse suffugio. q̃ sacerdotē cum ꝓ ali
orum accusatur delictis Quā obrē
Qm̄ his qui fuerat cōstitut⁹ vt ig-
norantias emēdaret aliorū et dia-
boli denūciaret insidias. ignorātia
se defendere nō valebit. neq̃ dicere
non audiui tubā. nec p̄sciui pugnā
esse venturā In hoc quippe est con-
stitutus sacerdos sicut ezechiel di-
cit. vt etiā alios clamore sermonis
sui instituat. et denūciet asperū bel-
lū. ꝓpter hoc nullū habebit excusa-
cōne suffugium. etiā si vnus aliquis
desidia eius fuerit interemptus Si
inquit veniēte gladio. non insonue-
rit tuba. neq̃ significauerit specula-
tor. et veniēs gladi⁹ accepit animā
illa enim mortua est ꝓpter iniquita-
tes suas. sanguinē aūt eius de ma-
nu speculatoris reqnirā Desine er-
go nos impellere in iudiciū ineuita-
bile Neq̃ enim nobis de guberna-
cōne militū neq̃ ꝓ regno terreno. d̄
liberādum est. sz ꝓ officio quod vir-
tutē exigit angelorū ipsis itaq̃ radi-
is solis splēdiorem oportet esse ani-
mā sacerdotis vt nūq̃ a spiritusanc-
to deseratur. sz vt possit dicere Vi-
uo aūt non ego viuit vero i me xp̄s
Si enim habitatores heremi et qui
ciuitatū et fori tumultib⁹ liberātur
atq̃ iugiter in portu quodā et trā-
quillitate cōsistunt. nō tn̄ ꝓtin⁹ aut
habitacōnis aut abstinentie sue feli-
citate confidūt sed multas alias res
ad custodiam sibi cōpāt magna cō-
sideratione. ⁊ dicētes aliquid ⁊ agē-
tes vt cum fiducia et sinceritate mū-
dissima. quātum capit humana vir-
tus accedere ad deū possint. inquā-
tum opus esse vehementia sacerdo-
ti arbitraris vt ab omni inquina-
mēto animū suū vendicās. spiritua-
lem possit custodire decorem.

ii

Vlto quippe maiore in-
diget vite nitore q̃ mo-
nachi Quo cū vehemen-
ciore ei opus sit. plurib⁹
tn̄ necessitatibus isti q̃ illi subditur
que eum facere possint ex magna ꝑ
te sordescere nisi cura cōtinua et in
tencōne plurima ipenetrabilē se sp
exhibeat Nā et vultuū pulcritudo
et apti corporis motus. et format⁹
incessus. et vox fractior. et picti ocu-
li. et infecte male. et capitis ornatus
et tinctura criniū et p̄ciose uestes et
ornamēta diuersa et gēmarū splen-
dor et pigmētorū odor et alia q̃ ad
mundū p̄tinēt muliebrē grauia sūt
ad perturbandum animum nisi ml̄
to se castitatis vigore concluserit ꝓ
his que diximus cōmoueri non est
stupendū ꝑ illa vero que his cōtra-
ria sūt posse homīes a diabolo vul-
nerari. hoc est āmirandū hoc ē ple-
num stuporis Inuenias enim ple-
rosq̃ qui effugientes quas diximus
caucōnes. ab alys multo his distā-
tibus irretiti sunt Nam et si neglec-
ta facies. et incompt⁹ capillus ⁊ sor-
didior vestis et habitus infutatus
et motus simplex. et sermo purus.
naturulis incessus. et vox sine arte
fusa et ip̄a pauperies et cōtemptus
et destitucō et solitudo. primū qui-
dē ad misericordiā flexerūt vidētes.
aia aūt vsq̃ ad vltimā miseriā pepu-
lert factūq̃ est vt ml̄ti qui priores

casses auri. et odorũ et p̃ciosarũ ve
stium euaserũt. istis secundis mul
tũ ab illis differẽtibus et capentur
facili⁹ et pirent Cũ igit̃ et p diuitias
et p paupertatẽ et p ornatũ et p ha
bitũ simplicẽ in medio positis cer
tamẽ indicit̃ atq; horũ que enume
rauim⁹ circũstruũtur insidie. vbi se
cure inter tot laqueos sacerdos po
terit respirare Quod inueniet suf
fugiũ nõ dico vt ne penit⁹ capiatur.
hoc em̃ nõ multũ habet laboris. sz
vt inpturbatũ. animũ a taliũ cogi
tacõnũ pollucõne custodiat Tran
seo autem honores et obsequia inq̃
bus causa est multorũ malorũ Nã
ea quidem que a feminis exhibẽtur
robor castitatis ifringũt. ymmo fre
quenter et subruũt si non cõtra hec
omnia iugiter vigilatũ fuerit Ea ve
ro que aui ris p̃bẽtur nisi fuerint cũ
magnanimitate suscepta. duas gig
nũt et cõtrarias passiones idest ad
ulãdi imitacõnẽ et supbie hebitudi
nem Nã et si adulãtib⁹ sibi inclina
torib⁹ occurrit obseq̃is. et illorũ of
ficijs intumescens humiliores quos
q; cõtempnit et despicit. in foueam
elacõnis impingit̃ Hec quidẽ nob
dicta sint de his q̃ q̃ sint noxia ne
mo plene nisi p expimẽta cognoscit
Non aũt hec sola. sed his etiã plu
ra et vehemẽciora. in medio cõuer
santibus frequẽter eueniũt.

iii

Qui vero secessit inhere
mũ his est omnib⁹ occa
sionibus liberat⁹ Si em̃
aliqñ et misera cogitacõ
quitq̃ horũ effinxerit. infirmũ erit ⁊
q̃ cito extiguetur. q; non est mate
rie conspectus eiusmodi in qua co
gitacõnis possit scintilla coalescere
Monachus etiam p semet tm̃ vere
tur. si vero ei fuerit necesse etiã pro
alijs esse sollicitũ. tamẽ pauci sunt.
Q; si etiã multi fuerint. nõ tñ tanti
quãti in ecclesijs esse possunt Sed
nec sollicitudines ita de se difficiles
prebent vt vrbiũ populi ñ solũ ppt̃
paucitatẽ sed q; cũctis renũciaue
runt negocijs secularibus. et nec de
vxore. nec de filys. nec de eorũ simi
libus cõmouẽtur que res eos ⁊ val
de obedire p̃positis et simul habi
tare fecit. vnde etiã errores eorũ ille
qui p̃est dinoscere et emendare faci
le põt. qd̃ certe plurimũ ad virtutẽ
pmouet idest cohabitacõ continua
doctoris Sacerdoti vero subdito
rũ ps maxima vite p̃sentis sollicitu
dinibus illigat̃ et pigrior circa spiri
tualia redditur Vnde necesse ẽ ma
gistro seminare cottidie. vt edifica
cõnis sermo vel frequẽtatus inocu
patorũ cordib⁹ aliquid possit effice
re Nam et habũdantia diuiciarum
et potẽcie magnitudo. et ignauia d̃
liciarũ semina sparsa suffocãt Plex
q; et spinarũ densitas nec vsq; ad
supficiẽ soli pmittit semina puenire
In alys vero erumpne et necessitas
egestatis continuiq; despectus mlt̃
taq; his similia illis que dixi añ con
traria a diuino studio abducũt ani
mas Iam vero peccatorũ nec exi
gua q̃dẽ ps sacerdoti põt eẽ mai
q̃ppe cũ plurimos d̃ plebibus suis
ne facie q̃dẽ nouerit erga populum

ergo eiusmodi patit difficultatē Si vero discuciam⁹ ea que ad deū attinent nihil habere molestiarū q̄ dixim⁹ videbūtur tāto magus studium et sollitudinē ps ista deposcit. iiii

Am eum qui p omni ci-
uitate quid aūt dico p ci
uitate ymmo p vniuerso
mūdo legacōne fungit ⁊
deprecatur iniquitatib⁹ ōim ppici
um deū fieri nō solum viuentiū sed
etiā mortuorū. qualē putas esse de
bere Ego quidē moysi et helye con
fidentiā huic nō puto supplicacōni
posse sufficere Sicut eīm is cui sit cō
missus vniuersus mūdus et qui sit
pater ōim ita accedit ad deū obse-
cranss extingui quicq̄d vbiq̄ pug-
narū est dissipari tumultum pacari
omnia et tā prinatis malis q̄z pub
licis imponi finem Itaq̄z tm differ
re debet omnibus precator virtut⁹
eminēcia. quātū p̄cellit et ip̄o distat
officio Cū vero etiā spiritūsanctum
aduocauerit et reuerēdam illā imo
lauerit hostiā cōmunēq̄z omnū do
minū subinde cōtigerit. vbi illū dic
mihi nostra estimacōne ponem⁹ q̄n
tū ab illo splendorē posc im⁹ et quā
tam religionem Expende eīm qua-
les oporteat ei⁹ esse man⁹. tantarū
rerū ministras. qualē linguā verba
illa fundentē. aut quo genere ñ mū
diorem et sanctiorē animā talis spi
ritus recepturi esse Tūc eīm etiā an
geli circūstant sacerdoti. et tribunal
atq̄z altaris locus celestib⁹ virtuti-
bus adimplet in honorē illi⁹ q̄ im
molatur Quod q̄dē ex ipis q̄ agūt
ostenditur Ego aūt audiui referen
te aliquo. qm̄ p̄sbiter quidam vite
sanctitate mirabilis et qui reuelacō
nes soleret videre retulisset illi tale
spectaculū. se aliq̄n vidisse. id est sa-
crificij tempore cōsperisse angelorū
multitudinē sicut ei possibile erat i
tueri stolis fulgentib⁹ circūdantem
et altare coronātē cū officio quo cir
ca regem suum milites stare cōsue-
rūt Quod mihi facile psuasum ē. al
ter vero mihi retulit non ab alio se
audisse dicēs. ſz q̄ ip̄e vidisset. qm̄
de seculo hoc recedētes qui pticipes
misteriorū illorū in cōstiā mūda fue
rint. cū afflauerint vltimū spiritum
subuehi eos alacres manib⁹ angelo
rum Nec dū ergo ihorrescis. q̄ ad
tale ministeriū me nitebaris induce
re. indutū sordidis vestib⁹ sacerdo
tum inserere dignitati. cum talē xp̄s
a cōuiuāciū cōgregacōne sepauerit
Splendoris igit vite totū illuminā
tis orbē fulgere debet anim⁹ sacer-
dotis Noster aūt tātis tenebris op
itur male videlicet cōsciētie. vt icur
retur semp nec ad deū suū cū fidu-
cia audeat aliq̄n respicere Sacerdo
tes. sales terre sūt. Nostrā aūt insi
pientiam et in omnib⁹ ignorantiā.
quis queat facile sustinere. exceptis
uobis qui nimis nos diligere decre
uistis.

Eq̄z enim solū mūdū eē
oporteat qui ministerium
tale sortitur sed etiā val
de prudentē ⁊ omniū re
rū gnarissimū. vt cuncta quidē no-
uerit que sd cōuersacōnē spectant
hominū non minus q̄z hy qui con-
uersantur in medio ab omnib⁹ au-
tem sit liber magis q̄z monachi mō
cium habitatores. Nam quoniam

necesse ē vt loquamur viris q̄ r vx
ores habēt et filios nutriūt et famu
los possidēt. habēt etiam opes plu
rimas et reipublice p̄sunt. et poten
tes sunt. ip̄m quoq; varie cōuersari
cōuenit Varie aūt dico nō vt sit ſb
dolas aut adulator aut etiā simula
tor. sz multa quidē sit libertate ple
nus Nouerit vero et submitti vtili
ter. cū id exegerit rō negociorū. Sit
aūt et benignus sit et seuerus Neq;
em̄ vno modo erga omnes subdi
tos vti p̄ōt qm̄ nec medicine eadē
eadēq; lege oim possunt infirmita
tib⁹ subuenire. nec gubernator vnū
modū discit. quo ventorū flatibus
obnitatur. Et hanc quippe nauim
ecclesie cōtinue incessunt p̄celle. que
quidē nō solū ab exterioribus cōci
tantur sed plerūq; paciūtur intus.
His aūt opus est et inclinacōe mul
ta et erudicōne. Maximaq; tamen
differentia in vnū finem debent sp
intēdi id est in p̄fectum ecclesie r di
gloriam.

vi

Agnū est certe certamen
monachorū r multe mo
lestie labor Porro si q̄s
bene ā ministrato sacer
docō illius p̄positi sudores cōferat.
tm̄ eos distare repiet quātum inter
priuatū distat et regem Ibi em̄ et si
labor plurim⁹ cōmune tm̄ corporis
animeq; certamē. ymmo maior ps
efficitur labore mēbrorū. Illis em̄
debilib⁹ cupiditas curatur. nō ha
bēs quēadmodū inopus possit erū
pere. Nam et ibi ei ieiuniū est rarū
durū et vigilie. et nullum balnei fo
mentū. ac reliqua que cōducūt ad
afflictōnem corporis cōcurrūt om
nia ad edomacōnem illarū rerum
que reprehensionē merent. hic vero
erga animā ars tota versat nec mul
tū rō et abstinētie corpis ad p̄para
cōnem virtutis auxilio est Quid em̄
nobis corpus nostrū cōferre p̄ōt nō
vt simus audaces iracūdi neq; te
merarij sed prudētes casti et ornati
bonis omnib⁹ Ex quib⁹ beat⁹ pau
lus formā p̄fecti sacerdotis imple
uit Verū ne quis arbitretur. etiam
monachi virtutib⁹ dici posse simi
lia. nō ita est Sed sicut hy qui arte
mechanica queda stupenda faciūt
vtūtur plurimis instrumētis vl gla
diorum vel funiū vel rotarū phūs
aūt nihil de his requirēs omnē ar
tem suam operib⁹ soli⁹ mentis ostē
dit ita etiam monach⁹ et habitudi
ne corporis adinuat r locorū opor
tunitate. que ad habitādū delege
rit vt nec penit⁹ ab omnib⁹ fugiat
et tamē heremi fruatur quiete Nō
ciū quoq; tēpiem plerūq; eligit Ni
hil quippe ita molestū est abstinēti
vt aerū intēpantia Et tm̄ delecc̄one
cōgruentiū sibi vel vestiū vel ciborū.
quātā cogat sollicitudinē sustinere
p̄sequi nūc nō est necesse Sacerdos
vero nihil horū p̄p̄ semet requirit
sz simplicit cōmunitq; vtit his que
nō nocēt omnē disciplinā et cōtinē
ciā in thesauro animi sui possidēs
Nā et si illi qui in secretis habitant
multorū sermonib⁹ ñ mouent dig
nū quidē ē laude paciētie nō tm̄ ido
neū argumētū vere artis. Cū vero
fuerit i medijs fluctib⁹ r de tēpesta
te nauē liberare potuerit. cūc meri
to testimoñ perfecti gubernatoris
ab omnibus p̄meretur.

vii

Ta ergo et nūc mihi si ta
lem aliquē adducas mo
nachū qualē vt secūdum
exaggeracōnē dicā hely
as fuit tñ q̄ꝫdiu solus est si non ꝑtur
batur neqꝫ grauiter peccat quippe
qui non habet quib⁹ stimulet̄ atqꝫ
exaspetur. nō tñ cōpand⁹ est ei qui
traditur populis et peccata multo
rū ferre cōpulsus imobilis ꝑseuerāt
et fortis qui sicut in trāquillitate ita
etiā in tēpestate gubernauit semet
ip̄m qui iure laudari ab omnib⁹ et
āmirari nimis meretur ꝓprie virtu
tis idoneū p̄buit documentū Unde
nec nos mirari debes. qꝛ fugientes
forū cōuersacōnesqꝫ publicas accu
satores inter plurimos nō habem⁹
Neqꝫ em̄ si dormiēs non deliqui ne
qꝫ si non cecidi cum luctatus ñ sim
neqꝫ si sine prelio fusus nō sim āmi
racōe dignū videt̄ Dic em̄ mihi q̄s
nunc arguere et reuelare vicia mea
pōt ostiū ne hoc Sꝫ loqui nō pōt.
An mater que omniū maxime nos
paciēter sustinet Quāq̄ꝫ mihi nihil
sit cum illa commune nec fuerit vt
nos aliqñ incōtēcōnē potuerit ad
ducere. Qd̄ etiam si accidisset raro
tñ matrē ita inuenias i misericordē
atqꝫ asperā vt eūquē genuerit atqꝫ
educauerit nullo cogēte vilē facere
velit. atqꝫ criminari. Ceterū si quis
me discuterꝫ multas cordi meo egri
tudines inueniret. qd̄ quidē nec tu
ignoras Quāuis nos nimis apud
omnes laudare cōsueueris. equidē
non ista humiliandi me studio dice
re hinc quoqꝫ expēdere pōt si re mi
niscaris me crebro locutū tecū fuis
se qm̄ si quis ꝓponeret mihi opcō
nem vbi mallē placere in officio sa
cerdotali an in solitudine monach
orū. sine cōpacōne eligerē illud qd̄
prius dixi. nec cessabā laudās ꝛ be
atos ꝓnūciās eos qui officiū eccle
sie bene āministrare potuissent ꝛ ꝙ
laudabā tanto studio et beatū pro
nūciabā nō vtiqꝫ defugerē si idoneū
me ad eius gubernacōnē viderem
Sed quid faciā nihil tā inutile om
nino est ad ecclesie regimē vt pigri
cia et inexercitacō. quā quidā absti
nentiā ac ꝓpositū acre nūcupant.
Ego vero illā q̄i velamē habeo ma
liciarū mearū cui⁹ obtentu peccata
mea que sunt multa coopio et nō si
no in publico prodere Quanto aūt
aduenrit ocio. ꝛ i multa adamaue
rit quiete degere. et si naturaliter sit
vehemētis ingeny tñ cū i accōꝫ ve
niūt cōturbat̄. magnū em̄ ei⁹ ꝑtem
torpor absumit. cū vero simul ꝛ tar
ditas igeny et ociū cōuenerit tale q̄
le nūc habem⁹ tunc plane lapidee
cuidā duricie cōpat̄ ꝓpt̄ hoc etiā d̄
illa egrediētes palestra in hos ago
nes. pauci admodū fuere cōspicui.
plures vero conuincūtur infirmi et
corrunt tristicias pessimas sustinen
tes equidē nō incōueniēt̄ qm̄ ñ eo
rūdē negociorū exerciciū ē atqꝫ cer
tamē nullo differt inexercitatis is q̄
in agone ꝓcedit. viii

Lorie tū potissimū cōtēpto
rē eē oportꝫ eū q̄ ingredit̄ i
hoc stadiū iracūdiā p̄mere. habun
dare cōsilio. Quorū ōmi vsus de
est solitudinem incolentib⁹ qm̄ nec
irritātes se habēt vt idignacōꝫ casti
gare meditēt̄. neqꝫ laudantes atqꝫ

plaudentes sibi vt discant cōtemnere populi fauores. eius quoq; prudencie quam expectat ecclesia. non multa eius vel occasio pōt esse vel cura Cum ergo venerit in eos agones quorū exp̄imentū nec meditacōne didicerūt cōturbantur ꝓfecto et deficiunt Nec inuenientes exitū virtutis laudib⁹ cōgruentē. frequēter eciam ea que videbantur secū attulisse deꝑdunt.

Basilius.

Vid ergo inquit Nos q̄ cōuersantur in medio et negociorū sollicitudibus deteruntur atq; in cottidianis versantur litibus et maledicēcia atq; i numeris malis plenos assuetosq; d̄ licijs. dispensacōi ecclesiastice p̄ponemus.

Johannes

Ene inq̄ ā monuisti dulcissime Istorū em̄ nec recordari oportet. cum de sacerdocio fit questio Verū si quis i cōuersacōne multorū posit⁹ pōt inꝑturbatū illum nitorem plene sanctitatis et cōtinencie splendorē ⁊ alia monachorū bona incorrupta et incōcussa seruare omnib⁹ p̄ferendus est Qui vero cum sit secors multisq; vicijs obnoxi⁹ tñ pōt operiri solitudine et ocio retineri ꝑ id ꝙ se ab omni cōuersacōne subduxerit. is inq̄ si fuerit ꝑtractus in mediū ridiculus sine dubio omnib⁹ appebit ⁊ ꝑicula magna pacietur Quod ⁊ nobis pene accideret. nisi beniuolētia deuina ignē a nostro capite submouisset Neq; em̄ qui h⁹ est animi latere vnq̄ pōt cū in medio cōstiterit sed omnibus occasionibus ꝓdit et sicut metalla ignis examinat ita etiam officium clitatus corda humana diiudicat Si vero quis fuerit iracundus siue pusillanimis siue gloriosus siue iactans siue alij cuiq; obnoxius vicio statim reuelabitur ⁊ ꝓdere morbos suos coget Nec solum nudantur illo officio ista vicia sz ꝙ est grauius vehemencōra fiunt Et vt vulnera corꝑū difficilius curantur cū exaspata contrectatu fuerint duriore ita et anime egritudines cū occasionum quibusdam vnguibus vexate fuerint graui⁹ irritantur et egrescunt et in maiora possessores suos peccata cōpellunt Nam et in maioris glorie cupiditatem non satis diligentē quēq; succendūt. et in iactanciam et in desideriū pecuniarum illiciunt. cciā ad delicias et ad ociū et ad ignauiam. et in alia que ex his generari solent Multa quippe sunt que hominem in medio positum possunt a ꝓpositi vigore deducere et cursum bone cupiditatis incidere Principio quidē mulierū familiaritates. Neq; em̄ pōt is q̄ preest et tocius gregis cura distringitur ꝓ virorū tm̄modo sexu esse sollicitus. et mulierū ꝑtem despicere q̄ ꝓuidencie maioris indiget adiumēto quo ad peccata facilius labit̄ Ac necesse est vt ꝓ earum salute si ñ magis ad ea que sunt eꝑorū esse sollicitum Nam ⁊ visitare eas cū infirmātur consolari cū lugent. et corripere flacescentes. et cum affligūtur adiuuari oportet Cum hec aūt omnia fiunt multas occasiones inuenit inq̄ b⁹ irrūpat malign⁹. nisi certissima

quis se mentis municõne vallaue
rit Etenim oculus incidit ⁊ contur
bat animã nõ solũ in solentis sꝫ etiã
casti et ꝑ blandimẽta molescitur. et
obsequia subiugant et effernens di
leccõ que causa ẽ omniũ bonorũ so
let his qui bene ea vsi sunt ꝑiculoꝝ
est occasio multorũ facta. Plerũqꝫ
aũt et sollicitudines iuges. acumen
mentis hebitarũt et illud volucre.
plumbo grauius reddiderũt. In
dignacõ autem accidens fumi vite
omnia interiora conuoluit. ix

Uis em̃ enumeret ango
rum mala. cõtumelias ꝺ
speccõnes succensiones.
vel que a pociorib⁹. vel
que ab inferioribus ingerũtur vel q̃
a sapientib⁹ vel que a stolidis. que
quidem ꝑs quãto est omni pruden
tia destitucõr. tanto et cici⁹ indig
natur et difficili⁹ satisfaccõne cõpes
citur debetqꝫ ille qui ꝓponitur neqꝫ
istos cõtempnere sꝫ omnia illa in
quãtam res sinit ꝓ quibus arguit̃
exponere. ac curare cũ mãsuetudi
ne multa ac paciã ita vt ignoscat ir
rationabilib⁹ eorum indignacõib⁹
magis q̃ꝫ reddat iracũdie talionem
Nam si beatus paul⁹ ꝓuidit ne fur
ti apud discipulos suos suspicõe la
boraret. et ꝓpterea assumpsit secũ
alios in dispensacõne pecuniarum.
ne quis nos inquiens vituperet in
hac pleuitudine que ministrat̃ a no
bis quomõ nos non omnia facere
cõuenit ꝑ que suspicõnes intimant̃
maligne, et si irrationabiles fuerint.
atqꝫ multum a nostra estimacione
distãtes a nullo quippe nos tm̃ pec
cato absumus quãtũ a furto pau
lus Et tñ cum tã ab eo ꝓcul esset ñ
neglexit suspicõi multorum mederi
que non solũ irrationabilis sed etiã
furiosa erat Insanũ quippe est tale
cuiq̃ꝫ de illo viro tam ãmirabili su
spicari Sed nihilominus etiã istius
modi suspicõnes ita irrationabiles
vt nullius cor possent ascendere ni
si eius qui mente excessisset ille eccle
siarum magister curauit. Neqꝫ dix
it quis de nobis vnq̃ꝫ hoc poterit
suspicari cum ita nos et vite nostre
consideracõne ⁊ signorum splendo
re omnis multitudo veneret̃. verũ
ecõtrario et ꝑuidit et ꝑcauit pessi
mam hanc suspicõnẽ et euellit eam
radicit⁹ ymmo nec lacessiuit. Quã
obrem ꝓuidem⁹ inquit bona nõ so
lum coram deo sed etiã corã omni
bus hominib⁹ Tanto ergo ymmo
maiore a nobis studio vtendũ ẽ vt
non solũ eiusmodi fama cum fuerit
enata opprimat̃ sed ꝑuideat̃ añq̃ꝫ
possit oboriri et ipe occasiones ꝺ q̃
bus nasci põt penitus auferant̃. vt
tempus non habeãt ꝑ multorũ ora
discurrere qm̃ cum vagari incepe
rit neqꝫ extinguitur facile sed nimis
egre cor aũt nec põt omnino ꝯpesci
et sine dampno nõ est tunc id face
re postq̃ꝫ plurimis nocuisse doceat⁹
Verum quousqꝫ incõꝑhensibilia ꝑ
sequi conabor Omnes quippe illus
ministery difficultates numerare ni
ti nihil aliud est q̃ꝫ pontũ velle me
tiri Nam et si ab omnib⁹ si ꝓpry e ni
mi ꝑturbacõnibus qꝺ pene impossi
bile puto mundaret sacerdos tũ vt
aliorũ delicta corrigat innumerabi
lia mala cogitur sustinere ad que et
si passiones ⁊ egritudies ꝓpie iũgũt̃

manifestam incipit abyssum vl' sol-
licitudinum ppeti vel laborũ om-
niaq; alia que necesse est eum susti-
nere qui et ꝓprijs et externis malis
subuenire conatur.

Basilius.

Unc autem inquit nihil
a animo laboras. nec aliq̃s
apud temetip̃z curas su-
stines.

Johannes

Abeo inq̃z et nunc Quo
b modo enim põt homo
ꝑ molestissimum iter vi-
te ꝑsentis ingredies cer-
taminibus et sollicitudinibus care
re Verum non est equale in pelagus
imensum incidere. et fluuiũ transi-
re nauigio Neq; em̃ minor est cau-
sarum de quib⁹ loquimur q̃z comp
acõnis istius differentia. Nunc eni
si et primis vtilis esse possim. vellẽ
eciam ego et id vehemẽt optarem
Cum vero adiuuare eos nõ possum
sufficit mihi si me saluare ac de tẽ-
pestate potuero liberare.

Basilius

T quid hoc magnũ esse
arbitraris inquit aut pe
nit⁹ saluari iudicas pos-
se eũ qui ꝓrimo nihil om
nino ꝓfuerit. x Johannes

Ene et recte dixisti inq̃z.
Neq; eni hoc ego credo
q; salutis cõpos fieri pos
sit is qui nihil alteri⁹ vti
litate laborauerit Neq; enim illũ de
euangelio timidum quitq̃z adiuuit
q̃ talentũ sibi creditũ nõ imminuit
sed defossum seruauit cum id du pli
catum debuisset offerre Tamen mi-
cius illi sustinendũ supplicium pu-
to qui alys non ꝓfuerit q̃z ei qui se
alios ꝓditum dederit cum accepto
videlicet illo ministerio fuerit pecca
tor effectus. xi.

Unc ergo mihi talem vl
cõnem referri puto qua-
lem peccatorũ meorũ exi
git magnitudo Accepto
vero sacerdocõ non solum duplica
tam aut triplicatam sed tociẽs anc
tam quod fuerint illi quos scãdali-
zare possum. et quã meretur his q̃
post acceptum honorem largitorẽ
eius offenderit Propter hoc em̃ et
israbelite grauius ceteris gentibus
arguũtur hoc videlicet correpcõnis
illius vindicta indicante. quia post
beneficia accepta peccantes maio-
ra tormẽta mereantur. Ideo aliq̃n
dicit ad eos deus Quoniã vos cog
noui solos ex omnib⁹ tribubus ter
re. ꝓpter hoc vlciscar in vobis ipie
tates vestras aliq̃n vero accepi ex fi
lijs vestris in ꝓphetas. et ex iuueni
bus vestris in sanctificacõnem An-
te tempora etiã ꝓphetarũ differen-
tiam fecit. inter sacerdotũ plebisq̃z
peccata Offerre em̃ iubebat sacrifi
cium ꝓ sacerdotis errore tm̃ quãtũ
ꝓ totius populi delicto Quo nihil
aliud indicatur q̃z ꝙ maiore indi-
geant adiumento vulnera sacerdo
tis et tanto quanto simul vniuersi
populi multitudo. Maiore aũt nõ
egerent nisi grauiora indicarentur
Grauiora aũt efficiuntur non con-
dicõne corpis sed dignitate facien-
tis et quid de viris loquar qui ptici
pes ministerij sacerdotalis erant. fi-
lie quoq; sacerdotũ que nl'habebãt

cum officio cõmune. tñ ꝓpter bonorem pcum multo ꝓ peccatis suis maiorem quam reliquę femine sustinent vlcõnem Equidẽ delictũ vnũ est tam qđ ab ipsis ꝙ qđ a vulgaribus mulierib⁹ ꝑpetratur. fornica ‖ cõ enim equa in vtrisq; vlcio vero multo circa illas seuerior. Vides quemadmodũ ostendit de⁹ qñ honoris cõsideracõ durius facit eos q regunt ꝙ eos qui regunt puniri Et qui filias sacerdotis grauioris vin‖dicte lege cõstringit. illum ipm qui causam eciam in pignore suo h⁹ fe‖cit argumenti poterit ne eadem lã ce indicari qua ceteri et non multo seuerioꝛe Quod quidẽ cõueniẽt fit Neq; enim circa solius sacerdotis dampna peccatum eius transigitur sed etiam infirmorũ animas interficit que illius corrũpuntur exemplo Hoc et ezechiel ostendere volẽs differentiã fecit inter ouium arietũq; indiciũ Puras ergo vel nũc vide ‖ mur tibi rationabili terꝛore pterriti Nam et si nũc mihi labor imineꝛ id est ne capiar animi passionib⁹ tñ qꝛ tollerabilis est fero eum nec defugio certamen Nam et nũc glorie cupiditate pmoueoꝛ. Assurgo autem et cum fuero capt⁹ intelligo. et alii ‖ qñ verbero animum. cur tali cesse ‖ rit passioni Ita etiã incõuenientes et nũc in me irruũt cupiditates sed marcida excitant flãmã non inferentibus videlicet oculis etiã materiam qua pestiferũ adoleꝛcat incendium Obloqui vero alijs vel audire obloquentes omnino nõ prebeoꝛ non assistentibus videlicet qui horum aliquid agant. et cum nihil aliud ꝙ parietes ituꝛ qui vocem mittere nequeunt. non tamẽ irã ita caueo ꝙ uis non sint qui exasperent Recoꝛdacio enim plerũq; virorũ i disciplinate viuenciũ atq; opum eorum configit coꝛ meum non tamen pinaciter Cito quippe illud cũ ce‖pit tumere cõpesco et in quietẽ re‖duco dicens incõueniẽs esse et infelicitatis extreme in ꝑꝛys malis negligenciam in alys curiositatẽ vigere Poꝛro non ita simultitudini in ‖ serar. et innumeris pturbacõib⁹ q ciar has ãminocõnes possum tene‖re aut cogitacõnum talium ꝓcepta seruare Sed sicut hy qui in ꝓrup‖ta aliqua vel fluctibus vel necessitatibus quibuscũq; cogantur piculũ quidem inqđ casuri sunt possunt videre nullum aũt queunt adiutoꝛiũ repire ita etiã ego in multam cõturbacõnem incidẽs que inuersat officio suppliciũ quidem cottidie cre ‖ cens intueri potero. cõstare aũt mihi et rabidis anime egꝛitudinibus mederi non ita potero In hac secreti trãquillitate anim⁹ quippe meus infirmus est et exigu⁹. t qui cito possit atteri nõ solum his quas dixim⁹ pturbacõibus. ſ etiã linoꝛe qui est omniũ amarioꝛ. et neq; cõtumelias neq; honoꝛes nouit ferre mediocriter sed in modice et istis deicit et illis attollitur. et velut fere cruces cũ saginate sunt et vigent. pugnãtes secum supant maxime si infirme fue‖rint et rudes Cũ vero maceranꝫ fame et furoꝛ earũ opprimit et virtus multa ex ꝑte restringitur adeo vt t nõ nimis fortis quisquis occurꝛens eis victoꝛ possit existere. ita etiam

animi passiones qui subductis ci-
bis infirmas fecerit subicit eas con
silijs rectioribus Qui vero studiose
eas nutrit graui⁹ cũ illis certamen
senciet. et vsq; adeo efferẽtur. vt in
seruitutem cogant eum omne vite
sue tempus absumere Que ergo est
esca taliũ bestiarũ Glorie quidẽ ho
nor laudis fomenta sunt. sup̄bie au
tẽ potestas. potentie magnitudo in
uidie ꝓximorũ ꝓsperitates. auaricie
prebentiũ largitas libidinis delicie
et cõgressus assidue feminarũ Hec
ergo omnia si in medio versarer ve
hementẽ insurgerent et dissiparent
animũ meũ horribilioraq; fierẽt. ⁊
mihi cottidie pugna contra ea du-
rior ĩmineret In hoc vero secreto ꝑ
manenti multo quidem nũc etiã la
bore subiciũtur adiuuãte dei gratia
et earũ rerũ inopia quib⁹ incẽdi so-
lent Propterea hanc habitaciũcu-
lã custodio. ꝑatus audire et ꝙ non
sim tractabilis et ꝙ cõmunicacõnis
fugax. et quascũq; vituperacões in
me voluerit quisq; iaculari. et hoc
quidem ferens libenter. illud vero
dolens et gemẽs curtalis nõ sim q̃
lem ordo ille desiderat Neq; em̃ fa
cile mihi est operũ publico narrare
sermone. et in ea quã nũc teneo cor
dis me manere custodia Quã obrẽ
etiã te obsecro vt miserãdũ me ma-
gis quã arguẽdũ putes qd̃ quidem
nec arguẽdũ tibi vt video ꝑsuade-
mus Sed iam tempus est vt id qd̃
apud me solum ineffabile videbat̃
ꝓferã tecũq; ꝑticipem q̃uis incredi
bile forte plurimis videbat̃ Ego ta
men sic nec id ip̃m cõfundar aꝑire
Nam et hoc pessime cõscientie mul
torumq; peccatorum testimonio iu
dicetur. tñ cum iam id deo manife-
stum sit qui nos iudicatur⁹ est nihil
est qd̃ de ignorantia hominũ sola-
cy consequamur. xii

Uid ergo hoc est tibi nũc
reuelabo. Ex illo die ex
quo id in meam noticiã
de sacerdocy cã detulisti
frequenter ꝓpe ꝑiculũ fuit tant⁹ me
terror et tant⁹ inuasit defect⁹ Con-
siderans em̃ sponsam xp̃i et ei⁹ sanc
titatẽ et spiritualẽ pulchritudinem
ornatũq; ei⁹ atq; prudẽtiã. et cogi-
tans vite mee mala ꝑsistebã ad illa
et me equalit̃ lugẽs. angustiãsq; ebe
scebã apud memetip̃m dicẽs Quis
putas dedit tale cõsiliũ. Aut q̃d il-
lud tã grauiter ecclesia dei deliquit
Quid est ꝙ adeo domin⁹ ei⁹ exspa
tus est vt eam mihi tradi sinat. ⁊ tã
magno dedecori subiacere faciat.
Hoc crebro apud memetip̃m cogi
tans incõueniẽtissimeq; rei neq; cõ-
sideracõnẽ sustinẽs. sicut morbo ali
quo ac dolore ꝑcussus stratus iace
bã in terra. ⁊ nec audire aliquid po
teram nec videre. Cũ vero me stu-
por ille reliquisset erat quippe tem-
p⁹ qd̃ paululũ concedebat ita susci
piebat me fletus et animi defectus
et post lacrimarũ sacietatẽ ingredie
batur denuo timor cõcuciẽs pectus
meum atq; cõturbans In hoc ergo
estu animi ꝓcedentibus diebus fui
Tu autẽ ignorabas et in tranquilli
tate me degere arbitrabaris. Verũ
tibi reuelare temptabo tempesta-
tẽ animi mei. si vel nũc mihi igno-
scendũ putes et iurgia remittenda.
Quomõ tñ id tibi poterimus ostẽ

dere. Quippe penit⁹ agnoscere nõ poteris aliter q̃ꝫ si cor meũ nudarẽ et exponerem oculis tuis Qm̃ id vero impossibile est ꝓpter aspect⁹ illi⁹ horrorẽ aliter tibi conabor angoris mei fumos interim ostendere. Tu vero memento ꝑ ymaginẽ illud qd̃ significat ostendere. fingam⁹ ergo aliquã regis filiã et eius regis q̃ dominetur omniũ terre que sub celo ẽ hanc aũt iam esse desponsatã et habere pulchritudinẽ inexplicabilẽ tãtam que mortaliũ naturã antecellat omnẽqꝫ mulierũ elegãtiã grãdi superet differẽtia habentẽ quoqꝫ tantas virtutes animi vt etiã virorum genus vel qui fuerũt omniũ vel qui futuri sunt post tergũ relinquat omnesqꝫ philosophie excesserit manus cõposicõnẽ morũ et vniuersi corporis pulchritudinẽ vultus sui vincat decore. ei⁹ aũt sponsum nõ solũ ꝓpt̃ que dixim⁹ esse ad virginẽ sedulum sꝫ etiã ad hanc affici amore passibili. tantoqꝫ ardore et expimẽto omniũ amatorũ qui nũq̃ꝫ fuerũt vicat furores. atqꝫ in hac cum ille tali ardet affeccũ audiat ꝙ illam dilectam sibi ita ãmirabili aliquis viliũ et despectissimorũ ignobilis genere deformis et corpore et omniũ erũpnosissim⁹ sic acceptur⁹ in cõiugẽ Modicã ne tibi videmur nostri ostẽdisse doloris ꝑtẽ. Et huc vsqꝫ sit hec ymago ꝑducta qd̃ puto ad indiciũ anxietat⁹ mee posse sufficere Propter hoc em̃ solũ eã iformare susceperam.

xiii

Et aũt tibi timoris mei atqꝫ tremoris mẽsurã indicẽ ꝑgam⁹ ad aliã similitudinẽ. fingam⁹ ergo exercitũ tã de peditibus quã de equitib⁹ et his qui nauib⁹ dimicẽt fuisse collectum. tegat aũt mare triremiũ numer⁹. opiant mõ cãporũ spacia ⁊ mõciũ vertices eq̃tũ ⁊ peditũ phalãges. resultꝫ aũt soli fulgor armorũ radiosqꝫ ei⁹ repercuciat splendor scutorũ atqꝫ galearu hastarũ vero fragor et hinnit⁹ ferat i celũ et nl̃ aut in mari aut i terra ꝑter ferrũ q̃d videat cõgrediant aũt etiã eis hostes feri quidẽ viri et immanes tẽp⁹ aũt etiã cõgressionꝭ adueniat. in hoc subito q̃s rapiens ꝑunlũ i rure nutritũ et nl̃ sciẽtẽ aliud ꝑter pastorũ ludrica idest fistulas et eũ induat eratis armis. et circa omnẽ ducat exercitũ ostẽdens ei insidiarũ loca incessa militib⁹. sagittarios fundisqꝫ pugnãtes centuriones et duces armigeros et equites. triremes et duces nauium atqꝫ ibi mutuos milites ornamẽta etiã mlta in nauib⁹ collocata. ostendat autem et post eũ omnẽ multitudinem et valles et prerupta ꝓfunda. et difficultatẽ mõcium ostẽdat etiam aliquos hostiũ quibusdã artib⁹ cũ eq̃s suis volãtes ꝑ aerẽ accurrẽtia videlicet artis magice enarretqꝫ ꝑliorũ discrimina missiliũ nubes. sagittarũ grandinẽ. et multã tempore caligne. et tenebras oculos occetantẽ iam aũt torrentẽ sanguinis gemitũ corruentiũ stantiũ vlulat⁹ moncium cumulos. rotas corruũ tinctas cruore equos cũ suis sessorib⁹ ꝑcipites multitudinẽ vero cadauerũ omnẽ terrã madentẽ sanguine plenam arcub⁹ et sagittis equorũ ⁊ hominũ galeata capita ⁊ parit̃ iacẽciũ brachiũ rotas crura ꝑtemqꝫ pectoris capita infixa tel̃ ferrũ a sagitta fracrũ.

et qđ in pupilla manſit oculorum.
explicet aũt ei etiã nauale dampna
belli. quaſdã triremiũ in medys ar-
dentes vndis. quaſdam eũtes mer
ſum cum ipa acie quam ferãt vnda
rum fragorem nautarũ tumultũ mi
litum clamores mixtaſq; ſpumas.
vel vnde vel ſanguinis armorum
concurſus alios in tabulis mortu-
os alios merſos. alios eiectos u
ltora. alios nautes fluctibus. et
impedientes iter nauiũ. omneſq; di
ligenter tragedias pugne pſequens
mala quoq; captiuitatis enumeret
et ſeruitutem omni morte graniorẽ
hiſq; dictis iubeat ille puero vt aſ-
cendens equũ dux tanti exercit⁹ fi-
at. putas hũc puerũ vel ad rõnem
rei iſtius poſſe ſufficere et non ante
ſpectaculũ ptinus interire Nec ſane
putes me rẽ ſermonib⁹ extuliſſe. ne
q; qm̃ hoc corpe quaſi quodã carce
re cõcluſi de inuiſibilibus virtutibus
ſpectare nihil poſſum⁹ grãde apud
te eſſe que dirimus. Multo em̃ iſti⁹
belli ymaginem horribiliora et grã
diora conſpiceres. ſi tetras illas dy
aboli aſtucias his poſſem⁹ oculis i
tueri Non em̃ ibi es aut ferũ ñ cur
rus. non equi et rote non ignis et te
la iſta viſibilia. ſed alia inſtrumenta
his omnib⁹ terriora. Non em̃ indi
gent hoſtes illi loricis nec ſcutis nc
gladijs nec haſtis. ſed ipe aſpectus
milicie illi⁹ terribilis potẽs eſt diſ-
ſoluere animos quos non nimis for
tes inuenerint. qui non extra ppriaſ
vires multa dei puidentia munian
tur Equidẽ ſi eſſet poſſibile vt hoc
enti corpore aut in hoc ipo pma-
nentes ſine obſtaculo. et ſine nocta
illas videremus acies pugnãq; q̃
contra nos agit dyabolus fide oc-
culta cõprehẽderem⁹. cernerem⁹. p
fecto non currentes ſanguines. nec
corpus eranime ſed animarũ diſcer
mina et vulnera ita triſtiora vt illi⁹
pugne ymaginem quã nup per execu
tus ſum luſus quoſdam puerorum
in cõpacõne huius putares Tanti
hic ſunt qui cottidie vulnerant que
m̃ vulnera non talem opantur mor
tificacõnem ſed tanto graniorẽ quã
tum inter animã diſtat et corpus.
Cum em̃ anima celũ peccati acceperit et corruerit. nequaq; iacet corp⁹
ſine ſenſu Si quis vero ſine dolore
fuerit cum a dyabolo fauciatur ipa
inſenſibilitate malum ſuũ peius effi
cit qm̃ qui non contriſtatur in pri-
ma plaga facile ſuſcipit et ſecundã.
poſt illam vero terciã Neq; em̃ fa-
ceſſit pcuſſor ille pollut⁹ cõgemina
re vulnera cũ inuenerit animã reſu
pinam et priorũ vulnerũ negligen-
tem. Si vero et cõgreſſionis morẽ
aduertere velis. multo hunc quoq;
vehemẽcõrem et magis variũ eẽ de
phendes Neq; em̃ fraudis et doli
tantas quis põt noſſe ſpecies quan
tas dyabol⁹ Propter qđ eſt efficaci
or etiã adnocendũ nec tm̃ odium
quiſquam habet hoſtiũ ſuorũ quan
tum ille Intentionem quoq; eius ſi
quis ſcrutetur qua accedit ad bellũ
talem inueniet vt eam hominibus
quidem cõpari ridiculum ſit. Ve-
rum ſi quis acerbiſſima et ferociſſi-
ma queq; genera beſtiarũ eligens.
conferre voluerit. inſanie illius.

mansuetissima ea cõpacõ facit videri ita hic acriore nobis cum furore cõgreditur In his terrenis plys et tempus pugne est et in ipo tempore multe interpolacões. Nã t nox adueniẽs. et cedis labor et cibi tempus. et multa alia reficiunt milites vt intermissa intencõe possint paulum respirare. vt vel cibis vel requie possint priores reintegrare vires Contra dyabolum vero non licet vnq̃ arma deponere nec sinitur sompnũ secure capere qui inuulneratus semper voluerit pmanere In cõflictu quippe cõtinuo alterũ necesse est e duobus aut dormire t nudari et pire. aut ingiter vigilare. et arma retinere Ille eñ semp dimicãdi paratus cum omni acie sua nostre insidiatur ignauie. maius habens studium adinferendam nobis pdicõnem q̃ vsq̃ habemus ad retinẽdam salutem Hoc aũt ipm qd̃ non videtur a nobis. sz repente irruere põt maximam piculorum causam facit his qui non semper vigilant et ostendit illis conflictũ forcõrem In his ergo nos certaminibus duces fieri cristi militibus decernebas. verũ hoc erat dyabolo magis militare q̃ xpo Nam cum his qui ordinare ceteros debet. et cõmunire omniũ insscientissimus et infirmissim⁹ inueniatur proditq̃ p hoc cõmissos sibi diabolo magis officium q̃ deo exhibuisse conuincitur Sed quid gem⁹ quid fles cum ea que erga te sunt. gratulacõne sunt digna non lacrimis.

Basilius.

On inquit erga me ẽ ita vt tu dicis. sz innumere me castigacões manent. Nunc enim q̃ vix intelligere potui perpẽdo inqd̃ me discrimẽ impuleris Ingresso quippe vtpote succẽsensibus qualiter satisfacerem diceres alias mihi curas et sollicitudines p alijs intulisti Neq̃ enim me pmouet qd̃ ad illos pro te referam sed qua deũ p peccatis meis possim satisfaccõne placare. vnde queso te atq̃ obsecro si quid de his que erga me sunt ad te ptinent. si qua cõsolacõ in xpo. si qd̃ solacium caritatis si qua viscera miseracõnis. nosti quippe qm̃ tu potissimum in hoc me pduxisti piculũ. porrige manũ et dicendo et agendo omnia quibus corrigas nec velis hoc me deserere tempore sed multo nunc magis q̃ olim cõmune nobis habitaculum paremus.

Johannes

O que subridens ego et quid tibi conducere põt nostra societas. vel quid pmouere ad tantũ pondus officy Tamen qm̃ id tibi iocũdum t optabile indicas. o cordi nostro dilectissime his temporib⁹ quibus tibi ab illis sollicitudinib⁹ licuerit respirare et adoro et in quantũ potero consolabo ita vt quãtũ ad me attinet nibil tibi defuisse fatearis. Post hec vero amplius ille commotus in lacrimis surrexit.

Ego autem cõplectẽs eum et de os
culans capud eius deducebam ro
gans vt ferret qđ acciderat pacien
ter Credo enim inq̃z in xp̃o qui vo
cauit te et p̃posuit ouib⁹ suis. quo
niam tantã apud eũ cõfidentiã de
hoc ministerio consequeris. vt nos
quoq̃z in die illo p̃iclitantes ineter
num tuum recipias tabernaculum.

Explicit liber dyalogorũ sancti Jo
bannis Crisostomi et sancti Basilij

MLS 28 Oct 48

WLS: 28 Oct 48

Chrysostomus, Ioannes, Saint, patriarch of Constantinople

Incun.
×
.C54
Rosenwald
Coll.
16

Joshua Francis Fisher.

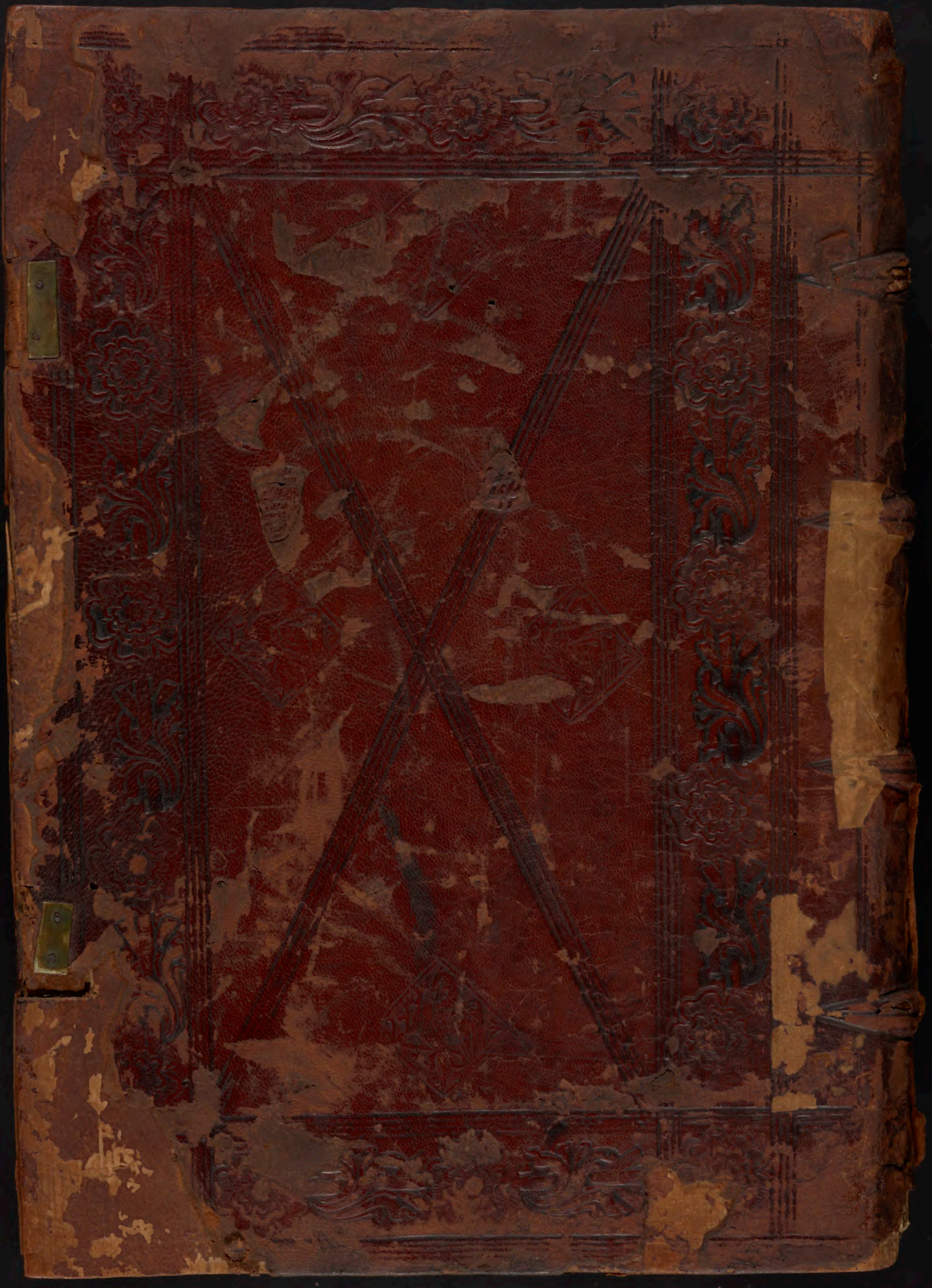

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 (A)	12	13	14	15
L*	39.12	65.43	49.87	44.26	55.56	70.82	63.51	39.92	52.24	97.06	92.02	87.34	82.14	72.06	62.15
a*	13.24	18.11	-4.34	-13.80	9.82	-33.43	34.26	11.81	49.55	-0.40	-0.60	-0.75	-1.06	-1.19	-1.07
b*	15.07	18.72	-22.29	22.85	-24.49	-0.35	59.60	-46.07	18.51	1.13	0.23	0.21	0.43	0.28	0.19

	16 (M)	17	18 (B)	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
L*	49.25	38.52	28.86	16.19	8.29	3.44	31.41	72.46	72.95	29.37	54.91	43.96	82.74	52.79	50.87
a*	-0.16	-0.18	0.54	-0.05	-0.81	-0.23	20.98	-24.45	16.83	13.06	-38.91	52.00	3.45	50.88	-27.17
b*	0.01	-0.04	0.60	0.73	0.19	0.49	-19.43	55.93	68.80	-49.49	30.77	30.01	81.29	-12.72	-29.46

Density	0.04	0.09	0.15	0.22	0.36	0.51	0.75	0.98	1.24	1.67	2.04	2.42